

Hyvinvointiraportti 2023

KH 15.4.2024

KV 29.4.2024

Sisällysluettelo

Hyvinvointiraportti 2023.....	3
Johdanto.....	3
Tiivistelmä	4
1. Porilaisten hyvinvoinnin tila vuonna 2023	5
1.1. Porin väestö, hyte-kerroin ja elinvoima	5
1.2. Porilaiset lapset, nuoret ja lapsiperheet	12
1.3. Porilaiset nuoret aikuiset, työkäiset ja ikäihmiset.....	33
1.4. Kaiken ikäiset porilaiset.....	42
2. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat	61

Hyvinvointiraportti 2023

Johdanto

Kaupungeilla ja kunnilla on merkittävä rooli asukkaiden hyvinvoinnin, osallisuuden ja yhteisöllisyyden edistämiseksi. Tehtävä edellyttää toimintatapaa, jossa tehdään yhteistyötä kaupungin kaikkien toimialojen, hyvinvointialueen, järjestöjen ja muiden toimijoiden kanssa. Myös kaupungin asukkailla on oma tärkeä roolinsa. Asukkaiden osallistuminen eri tavoin asuin- ja elinympäristönsä kehittämiseen ja vastuunottaminen omasta ja läheistensä hyvinvoinnista on perusta elinvoimaiselle ja hyvinvoivalle kaupungille. Kaupungin tehtävänä on mahdollistaa parhaat olosuhteet kaupunkilaisten hyvinvoinnille ja kannustaa asukkaita aktiivisuuteen.

Vuoden 2023 aikana tapahtui merkittävä muutos porilaisten terveys- ja sosiaalipalveluissa, kun palvelut siirtyivät Satakunnan hyvinvointialueen toteutettavaksi. Muutos on herättänyt porilaisten keskuudessa keskustelua ja osittain huolta palveluiden toimivuudesta ja saatavuudesta. Vuoden aikana on rakennettu yhteistyötä kaupungin ja hyvinvointialueen hyvinvoinnin edistämistyössä ja tämä yhteistyön rakentaminen jatkuu edelleen. Vallitseva maailman tilanne, kuten Ukrainan sota taloudellisine vaikutuksineen, heijastui edelleen porilaisten hyvinvointiin vuonna 2023. Miten ja kuinka pitkään haastava maailman tilanne vaikuttaa porilaisiin, on vaikeaa vielä arvioida.

Hyvinvointiraportti 2023 on tehty Hyvinvointisuunnitelman 2025 pohjalta, peilaten aiemmin laadittuihin ja kaupunginvaltuuston hyväksymiin Hyvinvointikertomukseen 2017–2021 sekä Hyvinvointiraportteihin 2021 ja 2022. Raporttiin on koottu tietoa porilaisten hyvinvoinnista ikäryhmittäin huomioiden hyvinvointisuunnitelman viisi painopistettä:

- Mielen hyvinvointi
- Liikkuminen
- Terveelliset elintavat
- Osallisuus ja aktiivisuus
- Turvallinen ja viihtyisä elinympäristö

Painopisteiden alle on kirjattu tietoa sen mukaan, miten tietoa on ollut saatavilla ja välttämättä päällekkäistä kerrontaa. Vuodelta 2023 on käytettävissä kouluterveyskyselyn laajat tiedot kouluikäisistä lapsista ja nuorista. Muiden ikäryhmien osalta päivitettyä tutkittua tilastotietoa on vaikea saada yksittäisen vuoden osalta, ja siksi tämä raportti sisältää paljon asiantuntijoiden kokoamaa tietoa, näkemyksiä ja havaintoja Porista ja porilaisista vuodelta 2023. Tietoja ovat toimittaneet niin Porin kaupungin asiantuntijat kuin hyvinvointialueen toimijat resurssiensa mukaan. Läheskään kaikkea toivottua tietoa, jota aiemmin on Porin perusturvan aikana saatu, ei nyt tämän vuoden osalta hyvinvointialueelta saatu. Kahdessa ikäryhmittäisessä kappaleessa tuodaan lyhyesti esiin Satakunnan hyvinvointialueen laajan hyvinvointikertomuksen tiivistelmään nostetut satakuntalaisten hyvinvoinnin haasteet ja onnistumiset.

Porilaisten hyvinvoinnin tila vuonna 2023-osuudessa kerrotaan alkuun Porin väestöstä, yhteistoiminnasta ja elinvoimasta. Sen jälkeen esitellään porilaisten hyvinvointia ikäryhmäjaottelulla. Ensin

on porilaisten lasten, nuorten ja lapsiperheiden kokonaisuus, jossa lasten ja nuorten hyvinvointia on luontevaa esittää yhtenä jatkumona ja kokonaisuutena. Porilaisten nuorten aikuisten, työikäisten ja ikäihmisten hyvinvointi on koottu yhteen, sillä näistä ikäryhmistä on vaikea saada tutkittua, tuoretta hyvinvointitietoa. Kohtaan Kaiken ikäiset porilaiset on koottuna kaiken ikäisiä ihmisiä sekä kaupunkiympäristöä ja luontoa koskevaa yleistä hyvinvointitietoa. Kaikkien ikäryhmien osalta on odotettavissa tarkempaa ja pidemmän ajan tietoa seuraavassa laajassa hyvinvointikertomuksessa tämän valtuustokauden lopulla.

Tiivistelmä

Pääosin porilaiset voivat hyvin ja täällä on hyvä elää tavallista arkea. Porissa on laadukkaat puitteet aktiiviseen ja hyvään elämään; liikkumiselle, kulttuurille ja harrastamiselle on hyvät mahdollisuudet, lisäksi ympäröivä luonto tukee monialaista hyvinvointia. Muun muassa näistä ansioista Pori palkittiin vuoden 2024 alussa Suomen liikkuvimpana kuntana. Porissa hyvinvoinnin edistämisen rakenteet ovat kunnossa, ja kaupungissa tehdään paljon monipuolista työtä hyvinvoinnin edistämiseksi. Lapset ja nuoret voivat Porissa pääsääntöisesti hyvin ja heillä on vuosi vuodelta enemmän harrastusmahdollisuuksia. Porilaiset nuoret haluavat osallistua, vaikuttaa ja keskustella heitä koskevista asioista. Lasten hyvinvoinnin haasteina ovat mielialaan liittyvät ongelmat, liikkumattomuus, nepsy-oireilu ja yksinäisyys. Monilla perheillä on haasteita taloudellisessa toimeentulossa ja vanhemmuudessa, mitkä heijastuvat kokonaisvaltaisesti perheiden hyvinvointiin. Neuropsykiatriisiin pulmiin tarvitaan entistä enemmän tukea niin kouluissa kuin kotona. Nuorten mielenterveyden haasteet ovat lisääntyneet, erityisesti nuorten huolta ovat aiheuttaneet ahdistus, ulkonäköpaineet ja erilaisuus; myös raha, masennus, yksinäisyys sekä huoli läheisestä nousevat esiin. Vuoden 2023 aikana nuorten sähkötupakointi (vapetus) ja siihen liittyvät ikävät lieveilmiöt herättävät huolta. Porilaisten lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on edelleen huono valtakunnallisella tasolla mitattuna.

Työikäisistä ja ikäihmisistä suurin osa on toimeentulevia, aktiivisia ja omillaan pärjääviä porilaisia. Korkeakouluopiskelijoista suurin osaa kokee voivansa hyvin, olevansa onnellinen ja viihtyvänsä Porissa. Nuorten aikuisten, työikäisten ja ikäihmisten hyvinvointiin ovat vaikuttaneet toisiaan seuranneet globaalit kriisit. Huolta ovat aiheuttaneet sodan pelko ja taloudellinen selviäminen kohonneista elinkustannuksista. Mielenterveyden ongelmat ovat nousseet merkittävimmäksi työkyvyttömyyden aiheuttajaksi. Työuupumus on hyvin yleistä, samoin unettomuus ja ylipaino. Hyvinvointialueuudistuksen ensimmäinen vuosi on lisännyt iäkkäiden huolta tarvittavien palveluiden saatavuudesta ja tavoitettavuudesta.

Porilaiset ovat edelleen Suomen onnellisimpia ihmisiä yli 60 000 asukkaan kaupungeista. Porilaisten hyvinvointi ja onnellisuus rakentuu arjen toimivuudesta, turvallisuudesta ja pienistä arkisista asioista. Porissa kaupunkilaisilla on hyvät mahdollisuudet osallistua kaupungin kehittämiseen, aktiiviseen harrastamiseen, virkistytymiseen ja nauttia ympäröivästä upeasta luonnosta. Porin rakennettu ympäristö kaipaa edelleen monilta osin kunnostusta ja ylläpitoa.

1. Porilaisten hyvinvoinnin tila vuonna 2023

Yksittäisen vuoden osalta päivitettyä tutkittua tilastotietoa on haasteellista saada kaikkien ikäryhmien osalta. Esimerkiksi kouluterveyskyselyn tiedot ovat käytettävissä vuoden 2023 osalta. Porilaisten hyvinvoinnin tila 2023 sisältää paljon myös asiantuntijoiden kokoamaa tietoa, näkemyksiä ja havaintoja Porista ja porilaisista vuodelta 2023.

1.1. Porin väestö, hyte-kerroin ja elinvoima

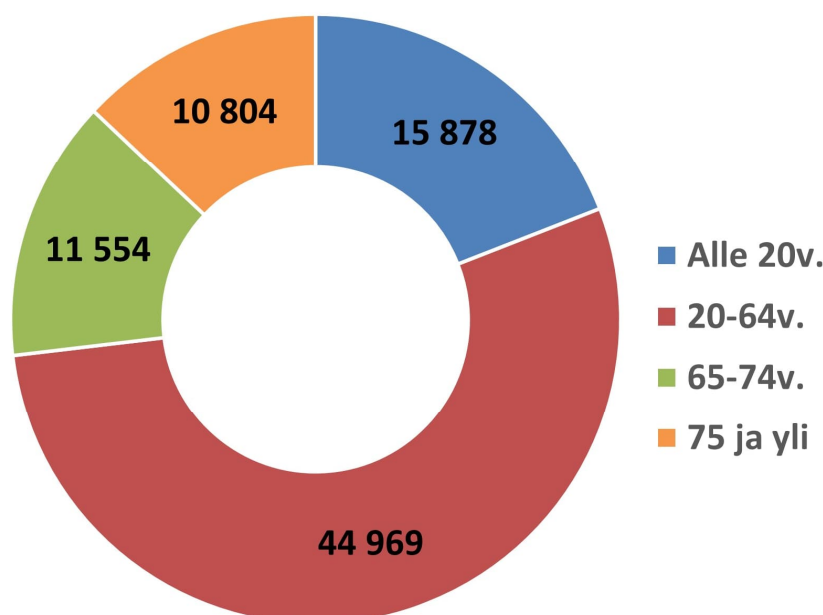
Väestö

Vuoden 2023 lopussa Porin väkiluku oli 83 117 (Tilastokeskuksen ennakkotieto) ja se vähentyi 88 henkilöllä edellisestä vuodesta (83 205 asukasta 31.12.2022). Suurin selittävä syy väkiluvun vähenemiseen on negatiivinen luonnollinen väestönkasvu (-616), sillä vuonna 2023 kuolleisuus (1 205) ylitti tuplasti syntyvyyden (589). Toisaalta Porissa syntyvyys kääntyi vain hieman laskuun edellisestä vuodesta, kun vuonna 2023 porilaisia syntyi 589, niin vuonna 2022 syntyi 591 lasta (vuonna 2021 syntyi 667 ja 2020 syntyi 611 lasta).

Porissa väestöllinen huoltosuhde vuonna 2022 oli 67,8, kun koko maassa se oli 62,3. Yli 64-vuotiaita oli 26,9%, kun koko maassa vastaava luku oli 23,3% eli Porissa väestö ikääntyy keskimäärin muuta maata nopeammin. Myös vanhusikäisten määrä suhteessa muuhun väestöön kasvaa: vuodesta 2020 yli 75-vuotiaiden kasvu oli 7,6 %. Kaikissa muissa ikäryhmissä asukkaiden muutos oli keskimäärin -2,1 %.

Vuoden 2023 loppuun mennessä Porin kokonaisnettomuutto (kuntien välinen muutto + maahanmuutto) oli yhä kasvava (+537) erityisesti nettomaahanmuuton johdosta (+715). Vuonna 2022 koko vuoden kokonaisnettomuutto oli +397 henkilöä. Kuntien välinen nettomuutto kääntyi sen sijaan voimakkaasti negatiiviseksi (-178).

Porin väkiluku ikäryhmittäin 1.1.2023

Hyte-kerroin

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Yhteensä indikaattoreita on 21. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräjain, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit (15 kpl) mittaavat nykytilannetta. Niillä haetaan vastausta kysymykseen "Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on". Toimintaa kuvaavat indikaattorit ovat:

- 1 peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria)
- 2 liikunta (5 yksittäistä indikaattoria)
- 3 kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria)
- 4 kulttuuri (1 yksittäinen indikaattori)

Toimintaa kuvaavien indikaattoreiden määrä on kohtalaisen suuri, jotta toimintaa voidaan arvioida mahdollisimman laajasti. Jos indikaattoreita olisi vain muutama, olisi vaarana, että tehtäisiin vain niitä asioita, joita HYTE-kertoimessa mitataan. Nyt valitut indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistamisestä käytännön tekemisiin. Tärkeää on myös työn pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus.

Tulosindikaattorit (6 kpl) mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Tulosindikaattorit on valittu näiden periaatteiden mukaan:

- kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin
- eri ikäryhmät ovat edustettuina
- jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne ei vaikuttaisi tulokseen, mitataan tulosindikaattoreissa lähtökohtaisesti muutosta
- tavoite on, että kunnat olisivat mahdollisimman paljon samalla viivalla ja niillä on mahdollisuus saada todettavia, hyviä muutoksia näissä asioissa aikaan

Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet.

Porin prosessi-indikaattoreiden keskiarvo on 89 ja Porin tulosindikaattorien keskiarvo on 52. Prosessi-indikaattorien keskiarvo on pysynyt samassa, mutta tulosindikaattorien keskiarvo on noussut edellisestä (2022/50). Molemmissa asteikko on 0–100. Porin kaupunki saa hyte-kertoimen mukaista valtion rahoitusta kahden edeltävän vuoden laskelman mukaan noin 1,65 miljoonaa euroa, joka on asukasta kohden noin 20 euroa. Rahoitus on hieman noussut edeltävästä, asukasta kohden on 0,30 euron lisäys.

Porin prosessi-indikaattorien tulokset:

Prosessi-indikaattorin nimi	Hyte-kerroin	Linkki selitteeseen
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5336
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5331
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5330
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5333
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5335
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	100 (v. 2022)	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5323
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100 (v. 2022)	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5321
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	100 (v. 2022)	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadata/indicators/5327

Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	0 (v. 2022)	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5320
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100 (v. 2022)	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5328
Kouluympäristön terveellisyden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	75 (v.2022)	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5309
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	93 (v.2022)	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5313
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	88 (v.2022)	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5316
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	79 (v.2022)	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5317
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä	100	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/3984

Porin tulosindikaattorien tulokset:

Tulosindikaattorin nimi	Arvo	Skaalattu yhte-kerroin	Linkki selitteeseen
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	27,2 %	63	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5301
Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista	23,4 %	56	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5303
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 1724-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	8,2 % (v.2022)	58	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5304
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet	2,4 % (v. 2022)	49	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5306

2564-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä			
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 2564-vuotiaat, % osuus vastaavan ikäisestä väestöstä	7,8% (v. 2022)	40	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5307
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.	401,3 / 10 000	44	https://sotkanet.fi/sotkanet/fi/metadatas/indicators/5308

Terveyden edistämisen aktiivisuus -mittari eli TEA-viisari

Terveyden edistämisen aktiivisuuden (TEA-viisari) tulokset TEA-viisari nostaa esille kunnan toiminnan kuntalaisten terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Tiedot tukevat kuntien ja alueiden terveydenedistämistyön suunnittelua ja johtamista. TEA-viisareilla mitataan säännöllisesti kuntajohdon, perusopetuksen, lukiokoulutuksen, liikunnan, perusterveydenhuollon, ammatillisen koulutuksen sekä kulttuurin terveydenedistämisen aktiivisuutta. Tulokset pisteytetään asteikolla, jossa 0 on huonoin ja 100 paras tulos. Valtakunnallisella asteikolla tulokset 75100 arvioidaan hyväksi, tulokset 2574 arvioidaan parannettavaksi ja tulokset 024 huonoksi. Tiedot kerätään säännöllisesti kahden vuoden välein. Tiedonkeruut suoritetaan joko keväällä tai syksyllä ja tulosten päivitys tapahtuu noin puolen vuoden kuluttua tiedonkeruusta. Vuoden 2023 tietojen osalta käytettävissä on tätä raporttia laatiessa vain kuntajohdon ja kulttuurin tulokset. Perusopetuksen tiedonkeruu tehtiin syksyllä 2023 ja tulokset julkaistaan vasta toukokuussa 2024. Tarkemmat kuntakohtaiset tiedot voi katsoa TEA-viisarin sivuilta: www.teaviisari.fi

Kuntajohdon terveyden edistämisen kokonaistulos (92) Porin osalta vuonna 2023 on noussut edellisestä mittauksesta vuodelta 2021 (89). Kokonaistulos on selvästi yli koko maan keskiarvon (82). Osa-alueista kaikki ovat hyvällä tasolla: Sitoutuminen (93), Osallisuus (96), Voimavarat (75), Seuranta ja tarveanalyysi (100) sekä Johtaminen (96). Näistä Sitoutumisen ja Osallisuuden tulos on heikentynyt hieman edellisestä mittauksesta.

Kulttuurin terveyden edistämisen kokonaistulos (81) on parempi kuin koko maan keskiarvo (71), ja yhden pisteen verran parempi kuin edellisessä Porin mittaustuloksessa vuodelta 2021 (80). Osa-alueista Muut ydintoiminnot (100) sekä Seurannan ja tarveanalyysin (100) tulokset ovat täysillä pisteillään hyvällä tasolla. Lisäksi osa-alueet Johtaminen (76) ja Osallisuus (90) ovat hyvällä tasolla. Voimavarat (53) sekä Sitoutuminen (69) sijoittuvat parannettavaa -tasolle.

Elinvoima

Kaavoitus on tärkeä elinvoiman edistämisen keino, jolla suunnitellaan toimivan ja vetovoimaisen yhdiskunnan maankäyttöä. Vetovoimaa syntyy työpaikoista ja kilpailukykyisestä yrityskannasta.

Yritystoiminnalle ja sen kasvamiselle löytyy Porista hyviä sijaintipaikkoja, joita kaavoittamalla edistetään yritysten ja investointien sijoittumista Porin seudulle. Esimerkiksi Tiiliruukin yritysalueen monipuolista rakentamista tukeva asemakaavamuutos hyväksyttiin vuonna 2023. Kaavan mahdollistama liikerakentamisen korttelialue edesauttaa alueen elinkeinotoiminnan kehittämistä.

Kaupungin keskustan palvelut ja kaupunkiympäristön laatu ja viihtyisyys vaikuttavat välillisesti kaupungin elinvoimaan kaupungin houkuttelevuuden näkökulmasta. Huoli keskustan viihtyvyyden ja kaupallisten palveluiden heikentymisestä on tullut monessa esiin. Keskustan liikenneverkkosuunnitelmalla sekä keskustan kehittämisohjelmalla tähdätään Porin keskustan vetovoiman parantamiseen, jotta uudet asiantuntijavetoiset yritykset kokisivat kaupungin potentiaaliseksi sijoittumiskohteeksi. Kaupungin identiteetin säilyttämisellä myös erottaudutaan. Kansallinen kaupunkipuisto sekä keskustan arvokkaat kulttuuriympäristöt luovat veto- ja pitovoimaa, edistävät asukkaiden kotoisuuden tunnetta ja ylpeyttä asuinpaikkakunnastaan.

Pori panostaa kilpailukyvyyn ja elinvoiman sekä kaupunkilaisten ja vierailijoiden hyvinvoinnin kannalta olennaisiin kärkikohteisiin. Kaupunkikehityksen kärkikohteisiin kohdennettavien toimenpiteiden avulla vahvistetaan työllisyyttä sekä yritysten toiminta- ja kasvuedellytyksiä, parannetaan virkistysten ja matkailun olosuhteita sekä alueiden saavutettavuutta ja turvallisuutta.

Kaupunkikeskusta on yksi kaupunkikehityksen kärkikohteista. Kaupunkikeskustan alueella edistetään liikkumisen turvallisuutta koko kaupunkikeskustaa koskevan liikenneverkkouudistuksen avulla. Kaupunginhallitus hyväksyi keskustan liikenneverkkosuunnitelman kesäkuussa 2023. Jatkosuunnittelu ja uudistukset toteutetaan vaiheittain. Ensimmäisenä vaiheena suunnitellaan matkakeskuksesta Isolinnankatua ja Yrjönkatua pitkin kulkeva pyöräilyn kaksisuuntainen laatuviiva ja keskustan joukkoliikenteen reittejä sujuvoittavat ja yleistä saavutettavuutta parantavat yksisuuntaisten katujen muutokset kaksisuuntaisiksi. Vuonna 2023 kaupunkikeskustan alueelle toteutettiin yleisten pysäköintipaikkojen löytämistä helpottava pysäköintiopastuksen uudistus.

Kesäkuussa 2023 hyväksyttiin Porin Kauppatorin yleissuunnitelma. Uudistuksilla pyritään vahvistamaan Kauppatorin viihtyisyyttä, turvallisuutta ja toiminnallisuutta erityisesti torimyynnin ja tapahtumallisuuden parantamiseksi. Kaupunkiympäristön osalta kaupunkikeskustan merkittävin parannuskohde oli Jokikeskuksen 2. vaiheen työmaa ulottuen Rantamakasiinirakennuksen itäpäädyistä Taavi-sillalle. Eteläranta oli koko vuoden työmaa-alueena, uudistukset valmistuvat vuonna 2024.

Vuonna 2023 järjestettiin kaupunkifoorumi kaupunkikeskustan turvallisuusasioista. Kaupunkifoorumin tavoitteena oli lisätä yhteistyötä kaupunkikeskustan turvallisuusalan toimijoiden kesken ja nostaa turvallisuustilanteesta esiin keskeisimpiä aiheita toimenpiteiden tueksi.

Kaupunkikeskustan kävijämäärien seurannan parantamiseksi kävelykadulle ja Kauppatorille asennettiin bluetooth -teknologiaa hyödyntävät sensorit asiakas- ja ihmisvirtojen mittaamiseen. Valtakunnan suurin keskustelutapahtuma SuomiAreena, kansainvälinen Pori Jazz festivaali, Porin opiskelijatapahtumat (yliopistokeskus ja SAMK), Porin Yrittäjien järjestämät toritanssit sekä Porin päivän viikonloppu olivat kävijämäärien osalta kaupunkikeskustan vuoden 2023 kärkitapahtumia.

Tapahtuma-avustuksia myönnettiin vuonna 2023 yhteensä 46 tapahtumalle, joka osaltaan vahvisti Porin tapahtumakenttää asukkaiden ja matkailijoiden näkökulmasta. Vuonna 2023 tapahtuma-avustuksiin oli varattuna 150 000 euroa, kun vuonna 2022 määräraha avustuksille oli 100 000 euroa ja avustuksia jaettiin tuolloin 28 tapahtumalle. Tapahtuma-avustusta voidaan myöntää Porissa järjestettävään valtakunnalliseen, kansainväliseen tai sellaiseksi pyrkivään tai muuhun kaupungin elinvoimaa ja imagoa tukevaan tapahtumaan. Avustuksia myönnettäessä huomioidaan erityisesti niin uudet kuin kehittyvät tapahtumat, sekä muuhun vuodenaikaan kuin kesään sijoittuva tapahtumat.

Tapahtumia ja Porin kulttuuritoimintoja markkinoitiin aktiivisesti. Vuonna 2023 Visit Porin sosiaalisen median kanavissa tehtiin yhteensä 227 julkaisua Porin tapahtumiin liittyen. Julkaisujen näyttökertoja kirjattiin yhteensä yli 700 000. Porin tapahtumakalenterin käyntimäärät kasvoivat merkittävästi vuonna 2023, kun huhti-joulukuussa tapahtumakalenteriin kirjattiin yhteensä yli 144 000 käyntiä. Vastaavana ajankohtana vuonna 2022 käyntimäärä oli yhteensä hieman yli 105 000 käyntiä. Kasvua kirjattiin aikavälillä yhteensä 36 %. Tapahtumat, kulttuuri ja taide tuottivat myös elinvoimaa Porille, elämykset ja elämysten tavoittelu on lähes kaiken vapaa-ajan matkailun pääasiallinen syy.

Vuosi 2023 oli pyörämatkailun edistämisen näkökulmasta onnistunut. Uusia pyöräreittejä toteutui, näistä esimerkkeinä Selkämeren elämysreitti ja EUROVELO 10 sekä Yyterin maastopyöräreitit. Porin luontoreittien löydettävyyttä parannettiin ottamalla käyttöön kansainvälisesti tunnettu luontoreittien karttasovellus Outdooractive, jonka markkinointiin panostettiin vuonna 2023 erityisesti kesäkauden ulkopuolella. Vuoden 2023 aikana Outdooractivessa Porin kohteissa oli 31 600 sivukatselua. Suosituimmat katsellut reitit olivat Kallon reitti sekä Lietteiden reitti Yyterissä.

Citylinja ja lihasvoimin toimivat kulkuvälineet olivat mukana monissa sosiaalisen median päivityksissä, joissa esiteltiin erilaisia matkailu-, kulttuuri- ja liikuntakohteita. Esimerkiksi maauimalaan liittyvien some-päivitysten yhteydessä nostettiin esiin eri saapumistapoja paikan päälle.

Kestävän matkailun tavoitteiden edistämiseksi avoimen joukkoliikenteen vuorotarjontaa Yyteriin parannettiin ympärivuotisesti Kyläsaaren, Pihlavan ja Kaanaan asukkaiden tarpeet edellä. Yyteriin ja Reposaareen ajava lisävuoro oli myös vakiolinjoja nopeampi tapa päästä kohteisiin ja liikennöi koululaisten kesäloman ajan jokaisena viikonpäivänä. Kesäkaudella Yyteristä alkoi noin viisi tuhatta matkaa. Matkojen määrä on kasvanut, kun Yyterin saavutettavuutta on markkinoitu ja joukkoliikenteen yleinen käyttösuosio on kasvanut vuoden 2020 koronaromahduksen jälkeen.

Kaupunkikehityksen kärkikohteiden kehittäminen matkailun ja virkistykseen näkökulmasta (Yyteri, Kirjurinluoto, Kaupunkikeskusta ja Isomäki) on kaupungin jatkuvaa työtä veto- ja pitovoiman näkökulmasta.

Hyvinvointi osana Porin resurssiviisaan kiertotalouden tiekarttaa

Kaupunginhallitus hyväksyi lokakuussa 2023 resurssiviisaan kiertotalouden tiekartan. Tiekartta sisältää myös hyvinvointia vahvistavia tavoitteita ja toimenpiteitä kuten lähiluonnon säilyttämistä sekä liikkumisen tukemista. Kaikkineen hyvinvointia lisääviksi toimenpiteiksi tiekartassa on tunnistettu luontopalveluiden kehittämisstrategia, kävelyn ja pyöräilyn sujuvoittaminen yhtenäisillä reiteillä, yhteiskäytettävät tavarat, linjastohävikin jakaminen hyväntekeväisyyteen, hävikkiruokaterminaalin

perustamisen tukeminen, työpajat kestävän kehityksen keskittymänä sekä hankinnoilla työllistämisen toimintamalli. Tiekartan tavoitetilat ja toimenpiteet on tarkoitus toteuttaa vuoteen 2030 mennessä.

Työttömyysluvut ja työllisyyden edistäminen vuonna 2023

Valtakunnallisesti ja alueellisesti hyvä työllisyystilanne hieman heikkeni vuoden 2023 aikana. Se ei kuitenkaan näkynyt työttömyysluvuissa isona muutoksena. Porissa työttömyys lisääntyi maltillisemmin kuin valtakunnallisesti yleisesti. Porin työttömyysprosentin keskiarvo vuonna 2023 oli 10,7 % (2022:11 %).

Työnhakijoiden määrä lisääntyi syksyn 2023 aikana. Lukuihin on vaikuttanut esim. rakennus- ja teollisuusalan työpaikkojen väheneminen. Rakennusala on heikentynyt myös valtakunnallisesti ja rakennusalan työntekijöitä on jäänyt työttömäksi tai heitä on jouduttu lomauttamaan viime vuoteen verrattuna enemmän. Kokoaikaisesti lomautettujen määrä nousi. Lomautettuja oli joulukuussa 1340 henkilöä, mikä oli 240 henkeä enemmän kuin vuotta aiemmin.

Työmarkkinoiden haasteena on edelleen se, että työnantajien tarpeet ja työnhakijoiden ammattitaito eivät kohtaa. Syinä pitkäaikaistyöttömyys, ammattitaidon puutteet sekä työkyvyn erilaiset haasteet. Satakunnassa avautui vuonna 2023 keskimäärin 2072 uutta avointa työpaikkaa kuukaudessa. Se oli 639 paikkaa edellisvuotta vähemmän.

Nuorten työttömyys nousi vuonna 2023 suhteellisesti eniten. Alle 25- vuotiaita työnhakijoita oli joulukuun 2023 lopussa 1280 henkilöä ja se oli 160 henkilöä enemmän kuin vuonna 2022. Sen sijaan 5054-vuotiaiden työttömien määrä laski vuoden takaiseen verrattuna. Ulkomaiden kansalaisia työttömiä työnhakijoita Satakunnassa vuonna 2022 oli 371 ja 2023 vastaavasti 1070. Maahanmuuttajataustaisten työnhakijoiden kasvun merkittävin tekijä on ukrainalaisten työnhakijoiden määrän kasvu.

Pitkäaikaistyöttömien määrä on noussut. Pitkäaikaistyöttömäksi lasketaan henkilö, joka on ollut työttömänä yli 12 kuukautta. Joulukuun 2023 lopussa pitkäaikaistyöttömiä oli 2820 henkilöä, kun vastaava luku vuonna 2022 oli 1245. Yli kaksi vuotta työttömänä olleita oli 1220 (vuonna 2022 noin 1120 henkilöä). Porin kaupunki työllistää pitkään työttömänä olleita ja nuoria työnhakijoita sekä omalla tuellaan että valtion palkkatuella. Kaupungin yksiköihin, työpajoille ja järjestötoimijoille työllistettyjen määrä vuonna 2023 oli noin 250 henkilöä ja se oli noin 20 %vähemmän kuin edellisvuonna.

Kuntouttavan työtoiminnan järjestämisvastuu siirtyi vuonna 2023 kaupungilta hyvinvointialueen hoidettavaksi. Muutos heijastui kuntouttavaan työtoimintaan siten, että osallistujamäärän aleni etenkin syksyllä 2023 merkittävästi. Kaikkiaan asiakkaita oli lähes 70 % vähemmän kuin vuonna 2022.

1.2. Porilaiset lapset, nuoret ja lapsiperheet

Viimeisin FinLapset-tiedonkeruu on toteutettu vuonna 2020 ja seuraava kyselytiedonkeruu toteutetaan vuonna 2024. Tätä raporttia kootessa alle kouluikäisten lasten osalta ei siis ole ollut käytössä mitään uusia valtakunnallisia kyselytuloksia vuodelta 2023.

Kouluterveyskyselyyn ovat vastanneet perusopetuksen 4.-5-luokkalaiset ja 8.9. -luokkalaiset sekä lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat. Kysely toteutettiin keväällä 2023. Raportissa on joiltain osin kerrottu tuloksista käyttämällä 4.5. -luokkalaisten tuloksista mainintaa alakoululaiset ja 8.9. -luokkalaisten osalta mainintaa yläkoululaiset. Tuloksia on ilmoitettu lyhenteillä AK=alakoulu, YK=yläkoulu, L=lukio ja AO= ammatillinen oppilaitos. Tuloksia ja ajankohtaista tilannetta on käyty läpi myös kaupungin lasten ja nuorten hyvinvointityön ohjausryhmässä.

MIELEN HYVINVOINTI

Mielen hyvinvointi ja tyytyväisyys elämään nähdään hyvän elämän tekijöinä. Objektiivisesti tarkasteltuna hyvinvointi koostuu terveydestä, oppimisesta ja toimeentulosta. Hyvinvointiin vaikuttavat myös sosiaaliset suhteet kotona, vertaisten kesken ja oppimisyhteisössä, mielekäs arki ja mielenterveys.

Kouluterveystutkimusten tulosten pohjalta suurin osa lapsista ja nuorista kertoo olevansa tyytyväisiä elämäänsä. Yläkouluikäisten ja toisen asteen opiskelijoiden tyytyväisyys elämään on kuitenkin vähentynyt 2019 vuoden tuloksista lähtien. Perusopetuksen 4. ja 5. luokkaa käyvistä lapsista valtaosa (pojista 90 % ja tytöistä 80 %) oli tyytyväisiä elämäänsä keväällä 2023. 8. ja 9. luokkalaisista pojista 77 % (2021 82 %) ja tytöistä vain 55 % (2021 60 %) oli tyytyväisiä elämäänsä. Myös ammatillista ja lukiota käyvät pojat 74–78 % (2021 79–80 %) kertoivat olevansa tyttöjä 61-62 % (2021 60–66 %) tyytyväisempiä elämäänsä.

Vuoteen 2021 verrattuna pienempi osuus nuorista kertoi, että heillä oli hyvä keskusteluyhteys vanhempiensa kanssa. Alakouluikäisistä 59 % (2021 62 %) koki keskusteluyhteyden vanhempien kanssa hyväksi ja nuorista 37–45 % (2021 3844 %). Yläkouluikäisten poikien osuus oli kasvanut 60 prosenttiin, ollen nyt 6 prosenttiyksikköä enemmän koko maan tulokseen verrattuna. Saman ikäisistä tytöistä vain 31 % vastasi keskusteluyhteyden hyväksi vanhempien kanssa ja tuo osuus vastaa koko maan tulosta.

Mielialaan liittyviä ongelmia viimeisen kahden viikon aikana oli kokenut 25 % alakoulun vastaajista. Nousu on ollut rajua vuodesta 2017 alkaen. Vuonna 2017 sekä tyttöjen, että poikien tulos oli 14,3 %, kun taas 2023 vuonna luvut ovat pojilla 20,4 % ja tytöillä 29,9 %. Vähintään lievää ahdistusoireilua on ollut 32 %:lla alakoulun vastaajista.

Ahdistuneisuus- ja masennusoireilu koskevat erityisesti tyttöjä. Kohtalaista tai vaikeaa ahdistusta kokee 22 % yläkouluikäisistä (tytöt 37 % ja pojat 7 %) ja 24 % lukiolaisista. Mielialastaan huolissaan olevien yläkouluikäisten määrä on kasvanut 39 %:iin (tytöt 56 % ja pojat 20 %), kun se vuonna 2017 oli 28 %.

Apua ja tukea on saatu parhaiten vanhemmilta ja kavereilta. Kouluterveyskyselyn vastausten mukaan kuraattori- ja psykologikäyntien määrät ovat kasvaneet yläkoulun ja vähentyneet toisen asteen opiskelijoiden osalta.

		Perusopetus 8.-9.lk			Lukio 1.-2. vuosiluokat			Ammatillinen 1.-2. lk		
		2019	2021	2023	2019	2021	2023	2019	2021	2023
Käynyt koulukuraattorilla lukuvuoden aikana, %	Koko maa	11,8	12,4	13,4	7,7	8,3	9,2	9,0	9,8	11,3
	Pori	13,2	14,2	15,6	8,8	9,7	8,6	13,7	17,7	13,9
Käynyt koulupsykologilla lukuvuoden aikana, %	Koko maa	9,0	10,3	9,9	9,6	11,1	10,2	7,6	8,7	8,9
	Pori	6,8	7,4	8,2	12,7	15,3	11,8	9,5	12,3	9,9

KOULUTERVEYSKYSELY THL

Päiväkodeissa ja kouluissa tuetaan hyvinvointia monin tavoin. Vuosien 2022–2023 aikana toteutettiin koulutusyhteistyössä MIELI ry:n kanssa koulutusta varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen henkilöstölle. Varhaiskasvatuksen henkilöstön osalta koulutus toteutettiin syksyllä 2022 ja perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen osalta syksyllä 2023. Koulutusten sisältönä oli lasten ja nuorten mielenterveyden edistäminen (Mielenterveystaitoja varhaiskasvatukseen, perusopetukseen ja nuorille). Lisäksi päiväkodeissa ja kouluissa on panostettu tunne- ja vuorovaikutustaitojen kehittämiseen.

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa (sis. esiopetusta täydentävän varhaiskasvatuksen) oli viime vuoden lopulla tehty päätös erityisestä tuesta 2 % lapsista ja päätös tehostetusta tuesta 5 % lapsista. Vuoden 2023 tilastointipäivänä perusopetuksen oppilaita oli 7150 (7215 vuonna 2022). Perusopetuksen oppilaista tehostetun ja erityisen tuen piirissä on noin 25 % (erityisessä tuessa 11 % ja tehostetussa tuessa 14 %). Erityistä tukea saavien oppilaiden kokonaismäärä oli 781 oppilasta ja heistä erityiskouluissa opiskeli 333 oppilasta.

Perusopetuksessa keskeinen kaupunkitason kehittämiskohde oli edelleen oppimisen tuen monipuolistaminen, oikea-aikaistaminen sekä inklusion edistäminen, joiden edistämiseksi konsultoivilla erityisopettajilla on merkittävä rooli. Monikielisten oppilaiden määrä kasvoi Ukrainan sodan sekä esimerkiksi SAMK:iin opiskelemaan tulleiden perheellisten ulkomaalaisten opiskelijoiden myötä. Kouluja tuettiin monin tavoin uudessa tilanteessa. Koulujen käytössä oli monikielisten oppilaiden opetuksen konsultoiva erityisopettaja sekä kiertävä koulunkäynninohjaaja. Nämä kaupungin yhteiset kehittämiskohteet ja uudet toimintamuodot näkyivät myös koulujen kehittämistyössä.

Sisukas-malli sijoitettujen lasten koulunkäynnin tukemiseen otettiin Porissa käyttöön vuonna 2022. Vuoden 2023 aikana Poriin sijoitettiin 35 peruskouluikäistä lasta 18:sta eri kunnasta, joiden koulupaikan ja koulunkäynnin tuen järjestelyt käynnistyivät Sisukas-työskentelyn kautta. Syksyllä 2023 Porin perusopetuksessa oli 50 Porin ulkopuolelta sijoitettua oppilasta, 28:sta eri kunnasta. Heistä 30 erityistä ja 8 tehostettua tukea tarvitsevia oppilaita. Erityistä tukea tarvitsevista 22 oppilaan opetus järjestettiin erityiskoulussa.

Tukea neuropsykiatrisiin vaikeuksiin

Varhaiskasvatuksen henkilöstölle järjestettiin koulutusta tietoisuuden lisäämiseksi nepsy (neuropsykiatriset vaikeudet) lapsista. Lisäksi nepsy-lasten vanhemmille järjestettiin vertaistukiryhmiä tietoisuuden lisäämiseksi ja vanhempien jaksamisen tueksi. Ryhmä kokoontui viisi kertaa.

Opetusyksikkö kartoitti keväällä 2023 henkilökunnastaan opettajia, joilla on nepsy-valmentaja koulutus. Näiden opettajien kanssa pidettiin kaksi tapaamista, joissa pohdittiin heidän nepsy-osaamisen hyödyntämistä kouluissa sekä ideoitiin yleisesti nepsy-asioiden huomioimista.

Toukokuusta 2023 alkaen yläkoulujen erityisopettajia on osallistunut myös nuorisopsykiatrian järjestämiin Toisen asteen yhteys tapaamisiin. Toisen asteen yhteys on nepsy-konsultaatio, joka tarjoaa Satakunnan toisen asteen oppilaitosten ja perusopetuksen päättövaiheen opiskeluhuollon, ohjauksen ja erityisopetuksen henkilöstölle mahdollisuuden konsultaatioon nepsy-asioissa 2-3x/vuodessa. Tapaamisissa on voinut myös jakaa omassa toimipisteessä olemassa olevia hyviä käytäntöjä nepsy-nuorten ohjaamiseen liittyen sekä tietoa järjestettävistä nepsy-koulutuksista.

Kasvatus- ja perheneuvonta

Kasvatus- ja perheneuvonnan toiminta on vuoden 2023 alusta siirtynyt Satakunnan hyvinvointialueen toiminnaksi. Tässä yhteydessä koko alueen kasvatus- ja perheneuvonta siirtyi hallinnollisesti Lounatuulen perhekeskuksen alle. Vuoden 2023 aikana kasvatus- ja perheneuvonnan toimintamalleja on yhdistetty, mutta asiakkaiden näkökulmasta toiminta on jatkunut entiseen tapaan. Porin asiakasjonoja saatiin syksystä alkaen purettua toimipisteiden välisen resurssoinnin avulla. Avun tarpeen kiireellisyyden arvioinnin perusteella osa asiakkaista on saanut ajan melko nopeasti, osalla jonotusaika on pidempi. Uutena toimintana vuonna 2023 on ollut kertakäyntityöskentely, jonne asiakas on saanut ajan muutaman viikon kuluessa yhteydenotosta. Painopiste kasvatus- ja perheneuvonnan asiakkuuksissa on ollut vanhemmuuden tuessa.

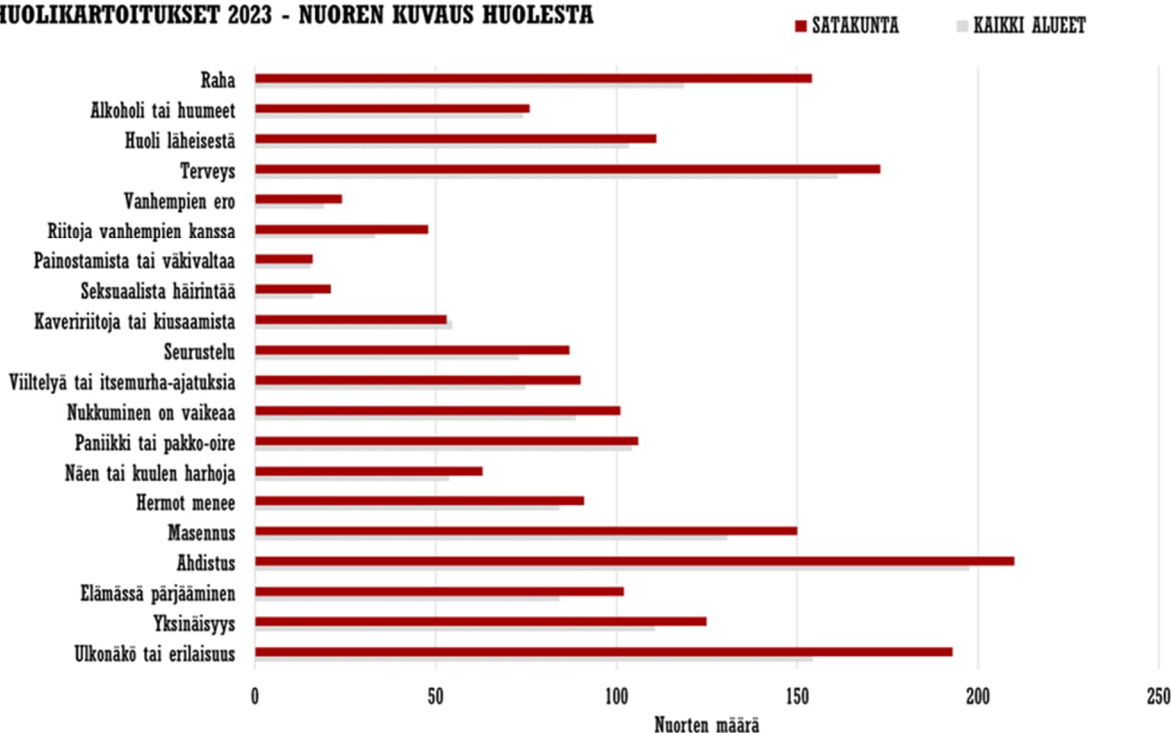
Neuropsykiatriset oireet painottuivat lasten kehityksellisten häiriöiden arvioinnissa ja tutkimuksissa aikaisempaa enemmän. Ohjauksia tuli keskittymättömyyttä, itsesäätelyn haasteita ja autismikirjon piirteiden epäilyjä koskien jopa enemmän kuin kehityksen viivästymiseen ja oppimisvaikeuksiin liittyen. Myös vanhemmat toivoivat usein juuri neuropsykiatristen pulmien selvittelyä.

Poissaolot

Lukuvuonna 2022–2023 oppilaiden poissaoloprosentti oli alakouluissa 8,6, erityiskouluissa 9,3, yläkouluissa 9,9 ja yhtenäiskouluissa 10. Poissaoloihin lasketaan mukaan kaikki poissaolot: terveydelliset, luvattomat ja etukäteen anonut. Poissaolot ovat näiden lukujen perusteella kasvaneet alakouluja lukuun ottamatta muissa koulumuodoissa. Oppilaiden poissaoloprosentin tarkastelua on muutettu ja tarkennettu aiemmista lukuvuosista, joten vasta vuoden päästä lukuja kannattaa verrata. Poissaoloprosentti lasketaan myös koulukohtaisten poissaoloprosenttien keskiarvona eikä se ota huomioon yksittäisten koulujen oppilasmäärää. Poissaoloihin puuttumiseksi, niiden seuraamiseksi ja ehkäisemiseksi sekä kouluun kiinnittymisen tukemiseksi, on tehty tarkennuksia perusopetuksen opetussuunnitelmaan. Poissaolojen seurannan tarkentamisen myötä, koulujen välillä ei enää ole suuria eroja poissaolojen määrissä, kuten aiempina lukuvuosina on ollut. Lukiossa oppilaiden poissaoloprosentti oli lähes puolittunut.

Lapsiperheille ja nuorille tarjottu matalankynnyksen verkkoauttamisen palvelu Onks tää normaali tavoitti tuhansia kuntalaisia. Porin entisen yhteistoiminta-alueen (Pori, Merikarvia ja Ulvila) Tarina-uttamisen palvelua käytti 2023 vuonna 24120 nuorta (2020 vuonna 4002 nuorta, 2021 8247 nuorta, 2022 vuonna 11214 nuorta). Palvelun piiriin hakeutuneiden nuorten kohdalla eniten huolta aiheutti ahdistus, ulkonäkö ja erilaisuus sekä terveys. Muita huolen aiheita, joita koki yli sata nuorta, oli raha, masennus, yksinäisyys sekä huoli läheisistä.

HUOLIKARTOITUKSET 2023 - NUOREN KUVAUS HUOLESTA

Tarkasteltaessa vanhempien En jaksaa -palvelun käyttöä (tulossyyt vuonna 2023) voidaan todeta, että masennuksen, mielenterveyden häiriöt ja ahdistuneisuus kasvavat. Neuropsykologiset häiriöt ja neuropiirteisyydet huolestuttavat. Henkinen väkivalta tulossyynä on noin 2,5-kertainen verrattuna vuoteen 2022. Avioeroa käsittelevät teemat ovat myös moninkertaistuneet.

En jaksaa tulossyyt (kymmenen kärjessä)

aiheet koottu

1. Masennus, mielenterveyden häiriöt	571 kertaa	* kirjallinen tulosy
2. ADD, ADHD, Asperger, Autismi, keskittymisvaikeus	474	
3. Lapsen neuropiirteisyys, "nepsy" lapsella	275	
4. Ahdistus	207	
5. Avioero, elatusmaksut, uusperhe	206	
6. Henkinen väkivalta	128	
7. Terapia, verkkoapu, puhelinapu	100	
8. Jaksaminen, uupumus	96	
9. Paniikkihäiriö, -kohtaus	85	
10. En jaksaa, chat-palvelu	60	

11. Lapsen käytös	58	

LIKKUMINEN

Varhaiskasvatuksessa päiväkoteja on kannustettu liittymään Liikkuva varhaiskasvatus -ohjelmaan ja olemaan aktiivisia toimijoita. Henkilöstöä on myös opastettu liikkumaan yhdessä lasten kanssa erilaisten materiaalien ja tuokioiden avulla. Lisäksi on pidetty isompia liikuntatapahtumia yhteistyössä liikuntapalveluiden kanssa eri lajien teemoilla kuten futsal, pesäpallo, olympialaiset ja seikkailupäivät. Yhteensä edellä mainitut tapahtumat keräsivät 1260 osallistumiskertaa.

Karhuhallissa järjestettyihin, erittäin suosittuihin Lasten Liikuntamaa -tapahtumiin osallistui 5141 lasta vanhempineen, joka on reippaasti enemmän kuin vuonna 2022 (3105 osallistumiskertaa). Muutenkin vuonna 2023 oli havaittavissa porilaisten perheiden aktivoitumista perheliikuntatapahtumissa hiljaisten koronavuosien jälkeen.

Kaikki esikoululaiset uivat Porissa yhden viikon aikana neljä kertaa joko syksyllä tai keväällä. Lähes kaikki erityisesikoululaiset uivat muutaman kerran kuukaudessa syksystä kevääseen. Yhteensä esikoulu-uinneissa on vuoden aikana ollut 1364 esikoululaista ja 5841 osallistumiskertaa. 6. - luokkalaisten uimaopetukseen osallistui 667 oppilasta, joista 75 % suoritti hyväksytysti 200 m uimataitotestin (Pohjoismainen uimataitomääritelmä).

Kaupungin järjestämiin iltauimakouluihin on voinut osallistua kaikki 4 vuotta täyttäneet lapset. Keskustan uimakouluissa uitiin viisi kertaa ja Meri-Porin uimakouluissa neljä kertaa viikossa. Iltauimakoulujen toimintamalli muuttui vuoden 2023 aikana siten, että nykyään huoltaja vie lapsen uima-altaalle asti. Aiempina vuosina lapset kerääntyivät kahvion aulaan, josta uimaopettaja haki heidät pukuhuoneisiin. Muutos tehtiin edelleen vallitsevan uimaopettajapulan vuoksi. Tämä muutos valitettavasti näkyi uimakoululaisten määrässä selkeänä vähenemisenä. Toki on todettava, että emme tarkalleen tiedä onko muutos koronan vaikutuksia vai uuden toimintamallin vaikutusta. Lisäksi esikoululaisten uintien määrän lisääntyminen vaikuttaa myös alkeisuiimakoulun osallistumisinnokkuuteen. Uimakoulumaksu on pystytty säilyttämään edullisena jo pitkään, mikä on mahdollistanut myös vähävaraisten perheiden mukana olon. Vuoden 2023 aikana uimaan opetteli 449 lasta ja uimakoulukertoja oli yhteensä 2177. Legionella -bakteerin vuoksi alkusyksystä kiinni olleen Meri-Porin uimahallin iltauimakouluja ei voitu järjestää syys-lokakuussa ollenkaan.

Kesä 2023 oli uimakoulujen suhteen haasteellinen; keskustan uimahallilla oli SM-kilpailut kesäkuun toisella viikolla ja uimakoulut siirtyivät Meri-Porin uimahallille, salama sulki maauimalan kahdeksi päiväksi ja näiden vuoksi osa uimakoululaisia jouduttiin siirtämään toisiin viikkoihin. Kesän uimakouluihin osallistui 660 lasta ja uimakoulukertoja oli 3300. Kaikkiaan vuoden 2023 aikana Porin kaupungin uimakouluissa on käynyt 2473 uimakoululaista ja he ovat uineet 11318 kertaa.

Erityislapsille toteutui 3 eritasoista uintiryhmää (Räpylä-ryhmä, uintikerho ja edistyneiden uimareiden ryhmä) sekä Sporttis-kerhot lapsille ja nuorille. Erityislusten ryhmässä käy vuosittain paljon samoja lapsia ja tulevaisuudessa pyritään markkinoimaan ryhmiä vieläkin paremmin perheille muun muassa erityiskoulujen kautta. Uintiharrastuksen kehittämiseen liittyen käynnistettiin yhteistyö PITU:n kanssa, tavoitteena saada myös urheiluseuratoimintaan oma erityisuinnin ryhmä sekä kaupungin erityisuimareille mahdollisuus osallistua pienimuotoisiin uintikilpailuihin. Erityislusten ryhmässä ei päästy vieläkkään osallistujamäärissä koronaa edeltävien vuosien tasolle.

Koulujen kilpailutoimintaan osallistui vuoden 2023 aikana 2776 oppilasta ja Liikuntapolku/Liikkuva koulu -tapahtumiin 5250 oppilasta. Lisäksi oltiin mukana muun muassa lukion hyvinvointipäivässä ja Näin Pori harrastaa -tapahtumassa yhteistyössä nuorisopalveluiden kanssa. Suuren suosion saavuttanut Maa-uimalan Splash -tapahtuma järjestettiin ensimmäistä kertaa yhteistyössä Lasten ja nuorten suojelusäätiön kanssa. Tapahtumaan osallistui satoja lapsia ja nuoria ja palaute tapahtumasta oli erittäin positiivista. Kesäliikuttajat järjestivät lapsille ja nuorille ohjattuja ryhmiä ja tapahtumia, joiden osallistujamäärät olivat nousujohteisia aiempiin vuosiin nähden.

Move! mittaustulokset

Move!-testi on 5. ja 8. vuosiluokkien oppilaille tarkoitettu fyysisen toimintakyvyn valtakunnallinen mittaus- ja palautejärjestelmä, jonka tarkoituksena on paitsi mitata oppilaiden fyysisiä ominaisuuksia, mutta myös kannustaa omatoimiseen fyysisestä toimintakyvystä huolehtimiseen. Mittauksissa selvitetään oppilaiden kestävyttä, voimaa, nopeutta, liikkuvuutta sekä motorisia perustaitoja ja havaintomotorisia taitoja. Näitä tarvitaan arjessa esimerkiksi koulumatkan kävelyyn tai pyöräilyyn, koulu- ja harrastusvälineiden nostamiseen ja kantamiseen, portaiden nousemiseen sekä liikkumiseen erilaisilla alustoilla.

Move!-mittaustulosten perusteella porilaisten 5. ja 8. luokkalaisten fyysinen toimintakyky herättää huolta. Mittausten tavoitteena on arvioida oppilaiden fyysisiä ominaisuuksia ja kannustaa heitä huolehtimaan omasta fyysisestä toimintakyvystään. Tulokset osoittavat, että suuri osa nuorista, yli 44 %, saattaa kohdata vaikeuksia selviytyä arjen fyysisistä toiminnoista väsymättä. Erityisesti 5. luokkalaisten poikien tulokset ovat huomattavasti heikommät verrattuna valtakunnalliseen tasoon, ja myös tyttöjen tulokset jäävät jälkeä valtakunnallisista tuloksista.

Mittaustulokset ovat kaksijakoisia: toisaalta 5. luokkalaisten poikien fyysinen toimintakyky on merkittävästi heikentynyt, toisaalta 8. luokkalaisten poikien tulokset ovat parantuneet. Koronapandemian vaikutukset, kuten liikkumisen väheneminen, saattavat näkyä tuloksissa.

Porin koululaiset liikkuvat valtakunnalliseen tasoon verrattuna vähemmän, mikä näkyy myös koulumatkojen kulkemisessa moottoriajoneuvoilla. Tämä korostaa tarvetta jatkuville toimille fyysisen aktiivisuuden lisäämiseksi ja fyysisen toimintakyvyn parantamiseksi porilaisten lasten ja nuorten keskuudessa.

Tuloksista voidaan todeta, että Porissa on havaittavissa huolestuttavia merkkejä lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn heikkenemisestä. Tulokset korostavat tarvetta lisätoimille fyysisen aktiivisuuden edistämiseksi ja osoittavat, että on tärkeää tukea lapsia ja nuoria löytämään ilo liikunnasta ja kehittämään kestävää fyysistä kuntoa.

TERVEELLISET ELÄMÄNTAVAT

Varhaiskasvatuksessa on vastattu vanhemmuuden tukemisen haasteeseen perheohjaajien avulla. Perheohjaajat toimivat päiväkodeissa, jolloin vanhempien on helppo ottaa heihin yhteyttä. Vanhemmat ovat saaneet apua lapsiperhearkeen liittyvissä asioissa kuten lasten ruokailu, nukkuminen, pukeminen, tunnetaidot, uhma, rajat ja median käyttö.

Kouluterveyskyselyssä tutkitaan mm. liikunta-, uni- ja ruokailutottumuksia. Nämä ovat tärkeitä asioita lasten ja nuorten fyysisen ja henkisen hyvinvoinnin näkökulmasta. Päihteiden käyttö ja riippuvuudet, esimerkiksi "someriippuvuus, ovat tekijöitä, jotka eivät edistä hyvinvointia.

Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan 4.- ja 5.-luokkalaisten, yläkoululaisten ja lukiolaisten ruokailutottumukset ovat muuttuneet kuuden vuoden aikana. Aamupalaa syö yhä harvempi perusopetusikäinen. Koululounaaseen liittyvät tulokset ovat heikentyneet merkittävästi kaikilla kyselyyn vastanneilla luokka-asteilla. Unitottumukset ovat tilastojen valossa säilyneet samankaltaisina alakoululaisten vastaajaryhmissä. Alakoululaista 11,2 % vastasi, ettei koe nukkuvansa tarpeeksi. Yläkoulun ja toisen asteen unimäärän osalta tuloksissa on menty positiivisempaan suuntaan, vaikka alle 8 tuntia nukkuvien osuus onkin yhä merkittävä (YK 43 %, L 37 % ja AO 55 %).

Kouluterveyskyselyn tulosten mukaan ylipainoisten osuus on lisääntynyt lukuun ottamatta lukion opiskelijoita, jossa tulos on pysynyt suurin piirtein samana. Koko maan keskiarvoon verrattuna porilaisten nuorten ylipainoisuus on yhä korkeampi.

Satakunnan hyvinvointialueen laajan hyvinvointikertomuksen huolenaiheisiin on kirjattu, että satakuntalaisten lasten ja nuorten elintavat ovat heikentyneet ja että noin kolmasosa lapsista ja nuorista on ylipainoisia (ml. lihavuus), mikä on maan korkeinta kaikissa ikäryhmissä. Riittävä lepo, ravinto ja liikunta ovat tärkeitä yksilön hyvinvoinnin kannalta, niin fyysisesti kuin henkisesti. Voidaan tehdä johtopäätelmiä siitä, että perusasioissa on puutteita ruokailu- ja liikuntatottumusten osalta ja se heijastuu todennäköisesti mielen hyvinvointia koskeviin kysymyksiin sekä koulumenestykseen ja koulussa jaksamiseen. Jotta lapsilla ja nuorilla olisi parhaat mahdolliset edellytykset koulutyöstä suoriutumiseen ja arjessa jaksamiseen, tarvitaan edelleen yhteisiä toimenpiteitä ja vaikuttamista elintapaohjauksella.

Kouluruokailukysely

Palveluliikelaitos teki kouluruokailukyselyn marraskuussa 2023, johon vastasi yli 20 % oppilaista. Kyselyn tulokset osoittivat, että:

- Päivittäin kouluruokaa söi noin 71,4 % vastaajista. Tämä luku on hieman suurempi kuin edellisvuonna, mutta edelleen huolestuttava.
- Ruokien maku koettiin hyväksi aina tai usein noin 64 % vastaajien mielestä.
- Ruokaa biojätteeseen laittoi aina tai usein vain noin 18 % vastaajista.
- Noin 75 % vastaajista oli sitä mieltä, että ruokailuun on riittävästi aikaa.
- Jonottamaan joutui aina tai usein lähes 60 % oppilaista.
- Toiveruokina korostuivat nykyajan suosikkiruokat, kuten broilernugetit, tortillat, hampurilaiset ja sushit.
- Jälkiruokia toivottiin listalle nykyistä useammin, mutta se on suurelta osin kustannuskysymys.
- Palveluliikelaitos on tehnyt pitkään työtä hävikin vähentämiseksi ja seuraa menekkiä ja hävikkiä päivittäin kaikissa keittiöissä.
- Palveluliikelaitos on panostanut tuotekehitykseen ja ottaa huomioon kouluruokakyselyn tulokset.

- Ruokasalien siisteys koettiin hyvällä tasolla ja keittiöhenkilökunta oli ystävällistä yli 90 % vastaajien mielestä.
- Kouluruokailun yleisarvosana oli 3,12 asteikolla 1–5.
- Kasvisruokia tulisi lisätä ruokalistalle ympäristönäkökulmien takia, mutta lähes 85 % vastaajista oli sitä mieltä, että kasvisruokapäiviä ei tulisi lisätä.

Nämä tulokset auttavat Palveluliikelaitosta kehittämään ruokalistaa ja palveluita.

Kesäruokailu

Maksuton kesäruokailu on tarkoitettu 718-vuotiaille lapsille ja nuorille ja sen tarkoituksena on tukea porilaisten lasten ja nuorten hyvinvointia. Kesällä 2023 ruokailua järjestettiin jo viidennen kerran. Ruokailupaikkojen määrä laajeni kahdeksaan ja ruokailua toteutettiin kaikilla kahdeksalla palvelualueella. Annoksia jaettiin 11 045. Kesäruokailun toimintaperiaatteiden mukaisesti lasten ruokailusta ylijäävä ruoka jaetaan apua tarvitseville, joten kaikki ruoka tulee hyötykäytetyksi.

Ruokailupaikkojen vastaavina tahoina olivat niin yhdistysten, seurakuntien kuin kaupungin toimijat. Työntekijöiden lisäksi merkittävässä roolissa on vapaaehtoistyöntekijöiden panos. Kesäruokailu onkin monelle vapaaehtoiselle tärkeä hyväntekemisen paikka ja mahdollisuus kohdata lapsia ja nuoria. Mukana oleville yhdistyksille ja seurakunnille kesäruokailu tarjoaa mahdollisuuden osallistua yhteisen toimintakonseptin kautta lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseen.

Ruokailemassa käyneistä lapsista noin 54 % on iältään 7–10-vuotiaita, 11-15-vuotiaita noin 41 % ja 16-18-vuotiaita noin 5 %. Kesäruokailun palautekyselyyn saatiin 552 vastausta. Vastaajista 80 % piti tarjottua ruokaa maukaana ja terveellisenä. Joissakin palautteissa ruokalistalle toivottiin enemmän kasvisruokia, joissakin taas enemmän makkara- ja liharuokia, toive jälkiruuasta ja hedelmistä tuli vastauksissa esille.

Lämpimän aterian lisäksi tärkeää ovat lämpimät kohtaamiset. Paikalla olevien aikuisten merkitys koettiin suureksi, heidän ollessa turvallisin aikuisina keskustelemassa lasten ja nuorten kanssa, kyselemässä kuulumisia ja huolehtimassa ruokailun toteutuksesta. Vastanneista 93 % koki, että ruokailupaikassa on aikuisia, joilta voi pyytää apua ja, että ruokailupaikkaan on helppo ja mukava tulla. Ruokailun mahdollistamia sosiaalisia kontakteja niin paikalla olevien aikuisten kuin kaverien tapaamisen osalta kiiteltiin. Toimintaan osallistuneiden aikuisten mukaan ruokailemassa käyvät lapset ja nuoret olivat hyväntuulisia ja kiitollisia ruokailumahdollisuudesta sekä keskustelivat mielellään paikalla olevien aikuisten kanssa.

Maksuttoman ruokailun merkitystä perheen taloudelliselle tilanteelle pidettiin suurena. Perheen heikko taloudellinen tilanne ja / tai vanhempien töissä käyminen tulivat vastauksissa esille ja kesäruokailun koettiin mahdollistavan lapselle lämpimän aterian myös kesäaikana satunnaisten välipalojen syömisen sijaan. Kesäruokailuun osallistumisella koettiin olevan myös sosiaalinen ja turvallisuutta lisäävä merkitys. Lapselle osallistuminen toi turvaa ja säännöllistä ohjelmaa kesälomapäivään päivittäisen lämpimän aterian lisäksi. Ruokailuun osallistuminen on myös tärkeä sosiaalinen tapahtuma: ruokailemaan voidaan tulla yhdessä kavereiden kanssa tai siellä tavataan heitä tai tutustutaan toisiin ikätovereihin ja kohdataan paikalla olevia aikuisia, osallistutaan keskusteluihin tai muuhun oheisohjelmaan.

Kesäruokailupaikkaan saapuminen kävellen tai pyörällä toi päivään liikuntaa, ruokailu terveellisen aterian ja ruokailupaikassa tapahtuvat kohtaamiset paikalla olevien aikuisten tai ikätoverien kanssa loivat sosiaalisia kontakteja. Huoltajien palautteissa korostui myös se, että ruokailemaan lähteminen katkaisee päivittäistä ruutuaikaa ja vähentää tietokoneen, puhelimen tai pelikonsolin ääressä vietettyä aikaa. Ruokailuun osallistumisen koettiin tuovan rytmiä kesäloma-aikaan ja tukevan hyvinvointia.

Päihteet ja riippuvuudet

Kouluterveyskyselyn mukaan tupakkatuotteita tai sähkösavukkeita käyttävien määrä on lisääntynyt yläkoulussa ja lukiossa, ammatillisessa oppilaitoksessa on ollut laskua jo vuodesta 2017 alkaen. Sähkösavukkeita käyttävien määrä on lisääntynyt niin yläkoulussa kuin lukiossakin, varsinkin tyttöjen keskuudessa. Sähkösavukkeiden kokeilun ja käytön yleistymisen on herättänyt huolta kouluissa sekä huoltajien, poliisin ja muiden nuorten kanssa työskentelevien keskuudessa. Sähkösavukkeen käyttö on näkynyt merkittävästi porilaisissa kouluissa ja vaatinut kouluilta toimenpiteitä tilanteen hillitsemiseksi. Erityisesti huoltajien tietoisuutta sähkösavukkeista on pyritty lisäämään muun muassa vanhempainilloissa. Lasten ja nuorten keskuudessa sähkösavukkeiden käyttöön ja hankintaan liittyy huolestuttavia lieveilmiöitä, kuten käyttäjien velkaantuminen ja velkojen periminen kiristämällä ja väkivallalla. Tupakan ja nuuskan käyttö on vähentynyt niin yläkoulussa kuin lukiossa, mutta tilalle on tullut nikotiinipussit. Nikotiinipussit ovat suosittuja poikien keskuudessa. Toisin sanoen perinteisten päihteiden tilalle on tullut uusia, kuten nikotiinipussit ja sähkötupakka, joiden suosio on kasvanut nuorten keskuudessa viime vuosien aikana. Näissä tuotteissa on tutkitusta enemmän nikotiinia kuin esimerkiksi tupakassa, joten koukuun jäämisen riski kasvaa. Näitä tuotteita on myös helpompi hankkia muun muassa netin kautta tilaamalla ja hinta on halpa suhteessa tupakkaan.

Viime hyvinvointiraportissa todettiin, että nuorten raittius on lisääntynyt. Raittiusprosenttia mitataan Kouluterveyskyselyssä niiden nuorten osalta, jotka eivät käytä alkoholia ollenkaan. Kouluterveyskysely antaa vuonna 2023 viitteitä siitä, että kehitys on kääntynyt negatiiviseksi. Lukiossa raittius on lisääntynyt edelleen merkittävästi ja lukema on jo 44,7 %. Yläkoulussa ja ammatillisessa oppilaitoksessa taas tulokset ovat kääntyneet laskuun. Yläkoulussa 62,5 % ei käytä alkoholia ollenkaan ja ammatillisessa oppilaitoksessa 31,6 % kertoo, ettei käytä ollenkaan alkoholijuomia.

Tosi humalaan itsensä kerran kuukaudessa juovien nuorten määrä on noussut yläkoulun vastaajien osalta 1,1 % (7,5 -> 8,6). Lukiossa ja ammatillisessa oppilaitoksessa kehitys on ollut positiivista ja tosi humalaan juovien osuus on laskenut edelleen. Alaikäisten päihteiden käyttöön liittyviä Valomerkkikeskusteluja käytiin 62. Valomerkki-menetelmä on varhaisen puuttumisen malli nuorten päihteiden käyttöön. Valomerkkikeskusteluun ohjataan alaikäisiä, jotka ovat ensimmäistä kertaa päihteiden käyttänsä tai päihteiden hallussapidon vuoksi tekemisissä poliisin, terveydenhuollon, koulun tai muiden viranomaisten kanssa, eivätkä ole entuudestaan lastensuojelun asiakkaita. Satakunnan yhteinen Älä välitä alkoholia -kampanja toteutettiin koulujen päättäjäviiikolla vuonna 2023 sosiaalisen median kanavilla ja jakautumalla kaupunkilaisten pariin kauppakeskuksissa. Kampanjalla muistutettiin täysi-ikäisiä, ettei alkoholia välitetäisi alaikäisille. Videoita julkaistiin Porin ehkäisevän päihdetyön Instagram-, TikTok-, Facebook- ja Snapchat- sovelluksissa. Kouluterveyskyselyn mukaan kriittisyys toisten päihteiden käyttöön oli lisääntynyt vuoden 2021 kyselyssä. Vuonna 2023 nuorten asenteita päihteiden käyttöön ei tutkittu.

Kannabiskokeilut ovat laskeneet merkittävästi. Yläkoululaisista ja lukiolaisista 4,5 % (6 % vuonna 2021) on kokeillut vähintään kaksi kertaa ja ammatillisen opiskelijoista 11,3 % (15 % vuonna 2021). Moni kokee yhä edelleen, että omalta paikkakunnalta on helppo hankkia huumeita (YK 52 %, L 56 % ja AO 70 %). Nuorisovaltuuston edustajilta asiaa kysyttäessä, he kertoivat sosiaalisen median kanavien olevan merkittävässä roolissa vastaavan tiedon levittämisessä. Tällaisia kanavia ovat esimerkiksi Discord ja Telegram.

Riippuvuutta voidaan tunnistaa myös netin ja sosiaalisen median käytössä sekä pelaamisessa. Kouluterveyskyselyn tulosten perusteella voidaan todeta, että netti koukuttaa lapsia ja nuoria yhä enenevässä määrin. Lasten ja nuorten osuus, jotka ovat yrittäneet viettää aikaa vähemmän netissä, mutta eivät ole onnistuneet siinä, on lisääntynyt jokaisessa vastaajaryhmässä. Alakoulussa esimerkiksi 44,8 % vastanneista kokivat, etteivät onnistuneet viettämään aikaa vähempää netissä, vaikka yrittivätkin. Lisäksi alakoulun vastaajista 35,1 % kokee, että pitäisi viettää aikaa muutoinkin kuin netissä. Muissa vastaajaryhmissä on tapahtunut kehitystä tämän suhteen (YL 27,8 %, L 26,4 %, AO 26 %). Viime raportissa kerrottiin, kuinka yhä useampi oli jättänyt syömättä tai nukkumatta netin takia. Kouluterveyskyselyn tuloksien mukaan voidaan todeta, että tässä asiassa on ollut myönteistä kehitystä kaikissa vastaajaryhmissä.

Rahapelien pelaaminen on yleistynyt merkittävästi yläkoulun vastaajien keskuudessa. Lukiossa rahapelien pelaaminen on maltillisesti vähentynyt ja ammatillisessa oppilaitoksessa maltillisesti lisääntynyt. Yläkoulun poikien keskuudesta 10,5 % kertoi pelaavansa rahapelejä viikoittain, kun vuonna 2021 vastaava lukema on ollut 5,5 %.

Kaikille porilaisille 6. luokan oppilaille on pidetty päihdekasvatustunnit. Päihdekasvatustunneilla alakouluikäisten mielenkiinto päihteisiin ja tarve keskustella päihteisiin liittyvistä asioista aikuisten kanssa on lisääntynyt. Lisäksi sosiaalisella medially on päihteiden käytön ja niiden hankinnan suhteen merkittävä rooli, joka niin ikään on lisännyt tarvetta keskustelulle. Nuorten pariin jalkautuminen on ollut säännöllistä viikonloppuisin sekä suosituimpien tapahtumien aikaan. Yhdessä SPR:n kanssa aloitettiin nuorten päivystyspistetoiminta, jota pidettiin koulujen päätöspäivänä ja venetsialaisten aikaan. Päivystyspiste sai hyvän vastaanoton niin nuorilta kuin viranomaisilta, ja nuoret olivat kiitollisia päivystyspisteen tarjoamista palveluista.

OSALLISUUS JA AKTIIVISUUS

Osana kaupungin päätöksenteon kehittämistä osallistavampaan suuntaan on kirjattu EVA (ennakkovaikutusten arviointi) ja LAVA (lapsivaikutusten arviointi) toiminta päätöksentekoon. LAVA-toimintaan liittyen kehitettiin vuoden 2023 aikana yhteistyössä Porin Yliopistokeskuksen kanssa pienten lasten vaikuttamisen väline. Väline, Nalleneuvosto, esiteltiin vuoden 2023 syksyllä. Sen avulla alle kouluikäisten ja alakouluikäisten ääntä päätöksenteossa voidaan kuulla leikin ja pelin kautta. Välinettä testataan Varhaiskasvatuksen koordinoimana päiväkodeissa ja esiopetusryhmissä. Lapsivaikutusten arviointiin liittyvän koulutuksen järjestäminen sivistystoimialan päätöksinä valmistelevalle henkilöstölle on suunniteltu järjestettävän LAVA-ohjeistuksen ja toiminnan käynnistymisen yhteyteen. Alustava koulutussuunnitelma on laadittu. Porin kaupungin LYK-suunnitelmaa on täydennetty vuoden 2023 aikana ja samalla on valmistauduttu seuraavaan LYK-toiminnassa sisältyvään Unicefin Lapsiystävällinen kunta -nimeämiseen liittyvään toiminnan arviointitapaamiseen.

Kokemukset yhdenvertaisuudesta ja osallisuudesta ovat tärkeitä lapsille ja nuorille. Tunne siitä, että kuuluu johonkin yhteisöön, oli se sitten luokka-, koulu- harrastus- tai ihan perheyhteisö, on tärkeä osa nuoren itsetunnon ja minäkuvan kehitystä. Näissä yhteisöissä on mahdollisuus totutella yhteiskunnan käytänteisiin, oppia ja harjoitella vuorovaikutustaitoja sekä solmia ystävyksiä.

Valtakunnallinen tavoite on osallisuusasteen kasvaminen ja yhä useamman lapsen osallistuminen varhaiskasvatukseen, koska laadukas varhaiskasvatus edistää omalta osaltaan lasten hyvinvointia. Vaikka lasten kokonaismäärä Porissa vähenee, kaikista ikäluokista yhä suurempi osa osallistuu varhaiskasvatukseen. Lisäksi oli havaittavissa hoitopäivien määrän nousua eli varhaiskasvatukseen osallistuvat lapset ovat useampia päiviä paikalla kuin aikaisemmin. Eniten kasvua on alle 3-vuotiaiden ikäluokissa. Osallisuuden kasvuun on vaikuttanut muun muassa asiakasmaksujen pieneneminen. Vanhempien osallisuutta varhaiskasvatuksen toimintaan on tuettu järjestämällä asiakasraateja, joihin ei kuitenkaan ole ollut kiinnostusta samalla tavalla kuin aiemmin.

Yksinäisyys

Yksinäisyys ja itsensä tunteminen yksinäiseksi on ollut kouluterveyskyselyjen mukaan kasvava trendi viimeisen kuuden vuoden aikaan.

Alakoulun vastaajista 4,5 % kokee itsensä usein yksinäiseksi ja kasvua on ollut viime vuosiin verrattuna 1,5 % eli nousu on prosenttimääriin suhteutettuna iso. Yläkoulussa vastaava lukema on 16,5 % vuonna 2023. Koronavuoden 2021 tulokset olivat huolestuttavammat, joten tästä on tultu parempaan suuntaan, mutta yksinäisyyden kokeminen on ollut kasvava trendi jo vuodesta 2017 alkaen. Lukiossa yksinäisyyttä koetaan myös yhä enemmän. Vuonna 2023 18,5 % vastaajista koki kokevansa yksinäisyyttä usein (8,7 % vuonna 2017). Hyvistä ja läheisistä ystävistä kysyttäessä alakoulun vastaajista 0,5 % kokee, että heillä ei ole yhtään hyvää ystävää. Yläkoulussa 10,1 % ja lukiossa 7,7 % vastasi, että heillä ei ole yhtään läheistä ystävää. Lukema on iso ja trendi on ollut nouseva vuodesta 2017. Ammattitutkintoa suorittavien kohdalla yksinäisyyden kokemus on ollut noin 10 %: n luokkaa, pois lukien vuosi 2021, jolloin arvo oli 22,8 %.

Yksinäisyys on sidoksissa yhteisöön, johon henkilö kokee kuuluvansa. Yksinäisyyden kokemus syntyy siitä kokemuksesta, että henkilö kokee jäävänsä sen yhteisön ulkopuolelle, johon hän tuntee kuuluvansa tai johon hänet yhteiskunta luokittelee. Kokemukset yhdenvertaisuudesta ja osallisuudesta ovat tärkeitä lapsille ja nuorille. Tunne siitä, että kuuluu johonkin yhteisöön, oli se sitten luokka-, koulu- harrastus- tai ihan perheyhteisö, on tärkeä osa nuoren itsetunnon ja minäkuvan kehitystä. Näissä yhteisöissä on mahdollisuus totutella yhteiskunnan käytänteisiin, oppia ja harjoitella vuorovaikutustaitoja sekä solmia ystävyksiä.

Kouluyhteisö

Asenteet koulunkäyntiä kohtaan ovat selvästi heikentyneet. Koulunkäynnistä pitävien osuus laskee vuosi vuodelta ja sama näkyy koko maan tuloksissa. Positiivista on se, että Porissa pidetään koulunkäynnistä enemmän koko maan tulokseen verrattuna (Pori AK 76 % ja YK 55 %, koko maa AK 73 % ja YK 52 %). Sukupuolien välinen ero on havaittavissa. Myös lukiolaisten koulunkäynnistä pitämisen kehitys on negatiivinen (Pori 2023 L 59 % ja 2021 L 66 %, Koko maa 2023 L 63 % ja 2021 66 %). Luokka- ja oppilaitosyhteisöön liittyvät tulokset ovat monilta osin heikentyneet, muun muassa kokemus ryhmän oppilaiden viihtymisestä usein tai hyvin yhdessä on vähentynyt (AK 65 % ja YK 74

%, vuonna 2021 oli AK 70 % ja YK 79 %). Opettajien kiinnostus oppilaiden kuulumisista on alakoulun osalta lisääntynyt, mutta yläkoulun osalta vähentynyt. Mahdollisuus keskustella koulussa mieltä painavista asioista aikuisen kanssa on kuitenkin kehittynyt parempaan suuntaan kaikilla kouluasteilla.

Kouluterveyskyselyn mukaan porilaisista alakoululaisista vastaajista noin 3 % kokee, ettei ole tärkeä osa koulu- ja luokkayhteisöä. Yläkoululaisista ja lukiolaisista näin kokee noin 14 %, ammattikoululaisista noin 6 % (koko maa AK 5 %, YK 14%, L 11% ja AO 8%).

Yhteisöllinen opiskeluhuollon kehittämiseksi haettiin vuoden 2023 lopussa valtionavustusta, jota saatiin vuosille 2024–2025. Hanketoiminta käynnistyi vuoden 2024 alusta. Hankkeen aikana kehitetään koulutukihenkilötoimintaa yläkouluilla sekä järjestetään yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämiseksi koulutusta perusopetuksessa ja lukiossa. Yhteisöllisen opiskeluhuollon kehittämisessä painottuvat vuorovaikutus ja yhteisöllisyys sekä oppilaiden ja opiskelijoiden osallisuus.

Oppivelvollisuuden laajentuminen

Oppivelvollisuuden laajentamisen myötä toisen asteen opinnoista on tullut maksuttomia ja kaikille perusopetuksen päättäneille tulee löytyä jatko-opintopaikka. Yläkoulujen antamien tietojen mukaan ilman päättötodistusta jäi kaksi oppilasta, kuten vuosi sitten. Päättötodistuksen saaneista oppilaista vaille jatko-opintopaikkaa jäi viisi oppilasta (tilanne 20.9.) kun viime lukuvuonna vaille jatko-opintopaikkaa jäi kolme oppilasta. Näistä yksi oppilas on hakenut oppivelvollisuuden keskeyttämistä ja muille on etsitty paikkoja erityisammattioppilaitoksista. Muut oppilaat jatkoivat opiskelua toisella asteella tai nivelvaiheen opinnoissa. Lukion keskeyttäneiden määrä lukuvuonna 2022–2023 pysyi noin 60 opiskelijassa. Näistä 29 opiskelijaa oli siirtynyt toiseen lukioon, 15 opiskelijaa ammatilliseen koulutukseen, seitsemällä opiskelijalla syynä oli muu syy ja kymmenen opiskelijan osalta ei ollut tietoa keskeyttämisen syystä.

Etsivätyö

Nuorten työpajalla toimiva Etsivä nuorisotyö kohtaa 15–29- vuotiaita nuoria, jotka tarvitsevat tukea arjessaan ja uudenlaisia tulevaisuudennäkymiä. Etsivän nuorisotyön tehtävänä on tavoittaa tuen tarpeessa oleva nuori ja auttaa häntä sellaisiin palveluihin ja muun tuen piiriin, joilla edistetään hänen kasvuaan, itsenäistymistään, osallisuuttaan yhteiskuntaan ja muuta elämänhallintaansa, sekä pääsyään koulutukseen ja työmarkkinoille. Etsivä nuorisotyöntekijä on turvallinen aikuiskontakti, joka ottaa huomioon nuoren kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin ja tukee kaikilla elämän eri osa-alueilla. Palvelu on luottamuksellista, nuorilähtöistä ja vapaaehtoista ja täysin ilmaista.

Nuorisolain 11 mukaan etsivään nuorisotyöhön tulee tehdä ilmoitus oppivelvollisuutensa päättäneestä nuoresta, joka eroaa ammatillisesta koulutuksesta, lukiokoulutuksesta tai tutkintoon valmistavasta koulutuksesta. Ilmoitusvelvollisuus koskee myös puolustusvoimia ja siviilipalveluskeskusta, jotka tekevät ilmoituksen palveluksensa keskeyttävästä nuoresta. Nuoren tiedot voidaan ilmoittaa etsivään nuorisotyöhön myös oppivelvollisesta nuoresta, joka ei ole sijoittunut perusopetuksen jälkeisiin opintoihin tai keskeyttää opintonsa toisen asteen koulutuksessa. Myös Kansaneläkelaitos voi luovuttaa nuoren tiedot etsivään nuorisotyöhön. Myös muut viranomaiset ja lähiomaiset voivat tehdä ilmoituksen etsivään nuorisotyöhön tukea tarvitsevasta

nuoresta tai nuori voi itse ottaa yhteyttä. Etsivä nuorisotyö tavoittelee näitä nuoria ja tarjoaa tukea, apua, sekä palveluohjausta.

Porissa vuonna 2023 etsivään nuorisotyöhön ohjautui nuoria eniten oppilaitoksista ja muilta viranomaistahoilta. Yhteydenottopyyntöjä oli vuonna 2023 yhteensä 353, joista suurin osa koski 18–20-vuotiaita. Näistä nuorista etsivä nuorisotyö tavoitti 207 nuorta (nuoret, joille kirjattu toimenpiteitä), oli kontaktissa 93 nuoren kanssa ja 53 nuoreen ei saatu yhteyttä.

Kulttuuripalvelut

Kulttuurikasvatussuunnitelman mukainen toiminta Kirjasto- ja Kulttuuripolun puitteissa tuki koulujen opetussuunnitelman laaja-alaisen oppimisen ja osaamisen tavoitteita ja kytkeytyi useisiin oppiaineisiin. Kulttuuripalveluiden opetukselle ja varhaiskasvatukselle suunnatut palvelut tavoittivat laajasti eri ikäryhmät, vierailuilla käytiin päiväkodeista, alakouluista, yläkouluista, lukiosta ja muista 2. asteen oppilaitoksista, mukaan lukien erityisryhmät. Eri ikäryhmille räätälöidyt sisällöt ja toimintamuodot saivat erinomaista palautetta niin oppilailta kuin opettajilta. Kirjastopolkua uudistettiin tukemaan aktiivisesti ammatillisen 2. asteen opiskelijoiden tiedonhaku- ja lukutaitoja kaupunginkirjaston ja koulutuslaitosten yhteistyönä, hankkeen aikana löydettiin toimivat käytännöt yhteistyön toteuttamiseen ja jatkamiseen. Kulttuurikasvatussuunnitelman uudistamistyö käynnistettiin vuonna 2023, kehitystyössä on mukana koko kulttuurin palvelukokonaisuus.

Porin taidemuseon ja Satakunnan Museon yhteisessä Otos, jälki, henki -näyttelyssä vieraili syksyllä 2023 kaikkiaan 1 093 kahdeksaluokkalaista Taidetestaajaa. Valtakunnallinen Taidetestaajat on Suomen suurin kulttuurikasvatusohjelma, joka tarjoaa kaikille Suomen kahdeksaluokkalaisille ja heidän opettajilleen 12 vierailua lukuvuodessa korkealaatuisen taiteen pariin. Porin taidemuseo valittiin vuoden 2023 taidevierailukohteeksi.

Lasten ja nuorten kulttuuripalveluja kehitettiin voimakkaasti vuonna 2023, kulttuurilaitokset järjestivät kaikenlaista toimintaa ja tapahtumia lapsille ja nuorille ympäri vuoden ja erityisesti koulujen loma-aikoina, toiminnoista myös viestittiin kootusti yhdessä. Lasten ja nuorten museopalveluita kehitettiin hankkeella, jossa museotoimipaikkoihin tuotettiin kävijöiden lainattaviksi 310-vuotiaille tarkoitettuja Tähtihetkiä museoissa -reppuja, jotka sisältävät erilaisia välineitä näyttelyiden ja museorakennusten tutkimiseen sekä havainnointiin.

Lastenkulttuurikeskus Kruunupää

Lastenkulttuurikeskus Kruunupää tukee porilaisten lasten ja nuorten kulttuurisia oikeuksia ja parantaa monipuolisten ja laadukkaiden kulttuuripalveluiden saavutettavuutta. Vuonna 2023 Kruunupää järjesti 677 tapahtumaa, joissa oli 79 552 osallistujaa. Lapset, nuoret ja heidän perheensä voivat ilmaista itseään visuaalisesti taidetyöpajoissa, -kerhoissa ja tapahtumissa.

Kruunupää toteutti muun muassa kiertävän aistipaketin päiväkoteihin ja hybridityöpajatoimintaa taiteilijoiden kanssa. Kouluille suunnattiin lukuisia työpajoja, joissa tehtiin elokuvia, grafiikkaa, veistoksia ja keramiikkaa.

Vauvojen värikylpy -työpajat tarjosivat yhteisiä hetkiä koko perheelle. Vauvojen värikylpy on jatkuvasti kehittyvä taidetoiminnan muoto, josta on kehitetty omat versionsa vauvaperheille,

erityisryhmille, aikuisille ja työyhteisöille. Kultane-neuvolatoiminta tarjoaa erilaisen neuvolakonseptin esikoistaan odottaville perheille ja vauvaperheille. Kultane-toiminnassa oli yhteensä 62 toteutunutta ryhmäneuvolaa, 914 asiakaskontaktia ja 370 perhettä.

Lastenkulttuurikeskus Kruunupää tuotti ja toteutti julkisia taideteoksia kaupunkitilaan ja muihin julkisiin tiloihin. Vuonna 2023 Kruunupää oli koordinoimassa Pohjoisväylän koulun taideteosten valintaa ja sijoittelua. Nuori kaupunkikehittäjä -hanke toi taiteen keinoin lasten äänen kuuluviin Porin kaupungissa kaupunkisuunnittelua tekeville tahoille ja lisäsi lasten tietoutta omista vaikuttamismahdollisuuksistaan.

Vuosi 2023 oli lastenkulttuurikeskus Kruunupään 20-vuotisjuhlavuosi. Juhlavuotta juhlistettiin monilla kaikille avoimilla, maksuttomilla ja ikärajattomilla tapahtumilla, ensimmäiseen juhlatapahtumaan osallistui yli 500 lasta ja aikuista.

Icehearts

Porissa toimii neljä Icehearts-joukkuetta (yksi Länsi-Porin, yksi Meri-Porin ja Pohjois-Porin alueella oma joukkue sekä pojille että tytöille). Ensimmäinen joukkue on toiminut jo viiden vuoden ajan. Samaan aikaan käynnistetyistä poikien ja tyttöjen joukkueista on saatu hyviä kokemuksia ja toiminnan mahdollisesti laajentuessa, jatkossakin olisi perusteltua edetä niin, että joukkueet perustetaan samaan aikaan sekä pojille että tytöille. Icehearts on lasten ja perheiden hyväksi tutkitusti vaikuttava varhaisen puuttumisen toimintamalli, jolla tarjotaan pitkäkestoista ja kokonaisvaltaista tukea. Toimintamallin avulla ennaltaehkäistään osattomuutta ja syrjäytymistä sekä kohennetaan inhimillistä hyvinvointia. Jokaisella joukkueella on oma kasvattaja, joka tukee joukkueeseen valittuja lapsia 12 vuoden ajan.

Harrastaminen

Suurin osa kouluterveyskyselyyn vastanneista harrastaa jotakin vähintään kerran viikossa (AK 86 %, YK 95 %, L 99 % ja AO 94 %).

Kulttuurin harrastamisella on paljon positiivisia vaikutuksia lasten ja nuorten tulevaisuustaitoihin, oppimiseen ja sosiaalisiin suhteisiin. Taiteen tekeminen ja kokeminen tukee tutkitusti henkistä ja fyysistä jaksamista, mielenterveyttä ja kriisinsietokykyä. Esimerkiksi pääkirjastossa avatussa uudessa monitoimitilassa järjestettiin yli 7-vuotiaiden video- ja lautapelikerhoa sekä yli 12-vuotiaille suunnattua anime-, manga-, peli- ja populaarikulttuurista kiinnostuneiden AMP-klubia. Vuonna 2023 Porissa 77,1 % 4. ja 5. luokan oppilaista harrasti taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, osuus oli samalla tasolla kuin koko maassa keskimäärin. Vastaavasti 43,0 % 8. ja 9. luokan oppilaista harrasti taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, osuus oli hieman alhaisempi verrattuna koko maan keskiarvoon. Lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista 59,7 % harrasti taidetta ja kulttuuria vähintään yhtenä päivänä viikossa, Porin osuus oli 2,6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin maassa keskimäärin.

Nuorisopassi

Nuorisopasseilla tavoitellaan porilaisen nuorison harrastamisen lisäämistä ja syrjäytymisen ehkäisyä. Passeilla 7.-, 8.- ja 9.-luokkalaiset voivat osallistua maksutta erilaisiin vapaa-ajan toimintoihin ja harrastuksiin. Lisäksi 5.- ja 6.-luokkalaiset pääsevät passeilla uimaan maksutta. Passien sisältöä

kehitetään jatkuvasti myös alueellisen yhdenvertaisuuden näkökulmasta lapsia ja nuoria kuullen. Nuorisopassien käyttäjiltä kerätään vuosittain palautetta passien sisällöistä ja toimivuudesta. Vuonna 2023 passien käyttäjien kokonaistyytyväisyys oli 3,95 (asteikolla 1–5).

Ensimmäiset nuorisopassit otettiin käyttöön vuonna 2012. Passien 10-vuotisjuhluvuoden vietto jatkui kevätkaudella 2023. Uintiedut laajennettiin myös maauimalaan aina koulujen kesäloman päättymiseen saakka. Skate-hallin käyttö laajeni koskemaan rajoittamattomasti kaikkia yläkoululaisia. Talvilomaviikolla järjestettiin nuorisopassien oma elokuvanäytös. Lisäksi koulut nimesivät passilähettiläät, jotka kokoontuvat säännöllisesti kehittämään nuorisopasseja ja välittävät tietoa passeista edelleen omille kouluilleen.

Vuoden 2023 lopussa nuorisopassien käyttöaste oli 70 prosenttia. Käyttöaste laski jonkin verran edellisestä vuodesta, mutta käyttömäärissä oli selkeää kasvua edelliseen vuoteen verrattuna. Yhteensä passietuja käytettiin vuoden aikana 24 463 kertaa (edellisenä vuonna 18 966 kertaa). Suosituimpia etuja olivat uinnit, nuorisotalon tapahtumat, kuntosalikäynnit, Porin Ässien kotipelit sekä elokuvaliput. Alueellista saavutettavuutta tuettiin edelleen tarjoamalla lavialaisille nuorille etuja myös Kankaanpäässä ja Sastamalassa. Lisäksi Laviasta toteutettiin linja-autokuljetukset Porin keskustaan 19.3.2023 ja 11.10.2023.

Iltapäivätoiminta

Kouluilla järjestettävä iltapäivätoiminta tarjosi monipuolista ohjattua toimintaa 1.2. -luokkien sekä erityistä tukea tarvitseville oppilaille jokaisena koulutyöpäivänä. Toimintaan osallistui 870 lasta (tilastointipäivä 20.9.2023). Huoltajille toteutettiin Iltapäivätoiminnan arviointikysely marraskuussa 2023, johon vastasi 343 huoltajaa yhdessä lapsensa kanssa. Tyytyväisyys iltapäivätoiminnan palveluihin kokonaisuudessaan sai keskiarvoksi 8,8 (arvosana-asteikolla 410). Lähes kaikki vastaajista (93 %) kokivat toiminta-ajan vastaavan tarvetta ja 60 % vastanneista pitivät asiakasmaksua sopivana.

Kouluilla järjestetään paljon myös koululaisten kerhotoimintaa. OPH:n kerhot yhdessä Harrastamisen Suomen mallin kerhojen kanssa ovat mahdollistaneet laadukasta kerhotoimintaa kouluille, joilla tuetaan oppilaiden hyvinvointia. Koulussa tapahtuva kerhotoiminta ennen tai jälkeen koulupäivän mahdollistaa oppilaiden harrastamisen helposti tutussa ympäristössä. Kerhotoiminta antaa myös tutustumismahdollisuuksia erilaisiin harrastuksiin. Koulujen kerhotoiminnan yhtenä painotuksena oli lukuvuonna 2022/2023 lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen. Kerhotoimintaa kohdennettiin koulussa opitun soveltamiseen, tunne- ja vuorovaikutus vahvistamiseen sekä luovaan toimintaan. Kerhorahoitus oli osoitettu pääasiassa vuosiluokkien 3.9. oppilaille. Kerhotoiminta on maksutonta ja sopii kaikille.

Harrastamisen Porin malli

Opetus- ja kulttuuriministeriön mahdollistama Harrastamisen Porin malli on Porin kaupungin sivistystoimialan yhteinen työkalu lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämiseksi. Harrastamisen Porin malli tarjosi kouluikäisille lapsille ja nuorille mieluisan ja maksuttoman harrastamisen mahdollisuuden koulupäivän yhteydessä. Hanke tarjosi harrastuksia, joihin oli mahdollista sitoutua ilman tavoitteellista harjoittelua tai kilpailun luomaa painetta. Toiminnassa yhdistettiin taide, tiede ja liikunta ja tutustuttiin näiden eri muotoihin itse tekemisen, toiminnan ja elämysten kautta. Hanketta

toteutetaan Porin kaupungin sivistystoimialan kulttuuriyksikön, liikunta- ja nuorisoyksikön sekä opetusyksikön yhteistyönä tiiviissä yhteistyössä paikallisten taide- ja kulttuuritoimijoiden, urheiluseurojen, yhdistysten, yritysten ja seurakuntien kanssa. Pori on ollut toteuttamassa Harrastamisen Suomen mallin mukaista toimintaa kevään 2021 pilottivaiheesta alkaen.

Lukuvuonna 2022–2023 tavoiteltiin ryhmien kasvattamista noin 50 harrastusryhmästä 80 harrastusryhmään ja tavoitteessa onnistuttiin. Harrastusryhmiä oli lukuvuonna 2023–2024 toiminnassa 80–90 kpl. Uudelle hankekaudelle saatiin palkattua täysiaikainen harrastustoiminnanohjaaja, jonka avulla pystyttiin parantamaan markkinointia ja toteuttamaan tasalaatuisempaa liikuntaryhmien ohjausta. Lukukaudella 2023–2024 tavoitteena oli saada harrastuksiin mukaan 13 % kaikista 1.–9. -luokkalaisista porilaisista, myös tässä onnistuttiin, sillä tällä hetkellä Porin mallin harrastuksissa on mukana 18,5 % ala- ja yläkoululaisista. Harrastustarjonnan lisääminen, markkinoinnin kehittäminen ja harrastusten avaaminen kaikille toi enemmän harrastajia. Lukuvuoden 2023–2024 helmikuussa otetun raportin mukaan Porin mallin harrastuksiin ilmoittautuneista 1 441 harrastajasta 38,3 % oli sellaisia, joille Porin mallin harrastus on ainoa harrastus. Keväällä 2023 harrastajia oli yhteensä noin 800 henkilöä. Harrastustarjonta oli avointa kaikille, harrastamaan sai mennä mihin tahansa kouluun, mikä lisäsi merkittävästi harrastamisen mahdollisuuksia. Yläkoululaisten harrastuksia vietiin entistä enemmän pois koulujen tiloista, esimerkiksi koulujen läheisyydessä oleville kuntosaleille, mikä keräsi hyvin harrastajia myös yläkouluikäisistä. Harrastamisen Porin malli otti käyttöönsä uuden ilmoittautumisjärjestelmän, joka on asiakasystävällisempi ja visuaalisesti miellyttävämpi.

Nuorisotilatoiminta

Kysely nuorisotilatoimintaan osallistuville nuorille tehtiin marraskuussa 2023. Tulokset esitetään asteikolla 1-5, jossa täysin eri mieltä = 1 ja täysin samaa mieltä = 5. Verrokkikaupunkeina on yli 80 000 asukkaan kyselyyn osallistuneet kaupungit. Vastaajia Porissa oli yhteensä 207 ja verrokkikaupungeissa 1 451. Kokonaisuudessaan kyselyyn vastasi 5 636 nuorta. Kyselyssä saatiin vastauksia yksilöllisen kasvun tukemiseen, nuoren suhteesta toisiin nuoriin, nuoren suhteesta luotettaviin aikuisiin, havaintoja kiusaamisesta ja kokemuksia nuorisotiloista.

Nuoret kokivat voivansa olla turvallisesti omia itsejään nuorisotilalla (tulos Pori 4,5; verrokkit 4,5). Nuorisotyöntekijät kannustivat nuoria terveellisiin elämäntapoihin (liikunta, lepo, uni, ravinto, päihteettömyys ja mielekäs tekeminen) (Pori 4,2; verrokkit 4,2). Nuorisotyöntekijät kannustivat nuoria kestäviin elämäntapoihin (kestävässä elämäntavassa säästetään energiaa ja luonnonvaroja asumiseen, liikkumiseen, ruokaan ja kuluttamiseen liittyvissä asioissa) (Pori 4,0; verrokkit 4,1). Nuorisotyöntekijät tukevat osallisuutta ja rohkaisevat nuoria suunnittelemaan ja toteuttamaan toimintaa (Pori 4,2; verrokkit 4,3). Nuoret ovat osallistuneet toiminnan suunnitteluun ja toteutukseen (Pori 3; verrokkit 3,4).

Nuoret kokevat kuuluvansa porukkaan nuorisotilalla (Pori 4,3; verrokkit 4,3) ja tapaavansa kavereita (Pori 4,5; verrokkit 4,5). Nuorisotilalla on turvallinen ilmapiiri riippumatta siitä, ketkä ohjaajat ovat töissä (Pori 4,5; verrokkit 4,5). Nuoret luottavat siihen, että heille löytyy apua aikuisilta, jos sitä tarvitsevat (Pori 4,4; verrokkit 4,5). Nuoret kokevat, että nuorisotyöntekijät kohtelevat heitä reilusti (Pori 4,5; verrokkit 4,6).

Kiusaamista on havainnut 10,6 % (verrokkit 13,6 %), joista 60 % (verrokkit 69,7 %) on kertonut siitä nuorisotyöntekijälle. Vastaajista 63 % (verrokkit 68,3 %) on kokenut, että kiusaaminen on vähentynyt tai loppunut, vastaajista 8 % (verrokkit 4,4 %) koki sen jatkuneen ennallaan ja 29 % (verrokkit 25,4 %) ei tiedä, mitä on sen jälkeen tapahtunut, kun he ovat siitä kertoneet. Aikuiselle kertomisen jälkeen kiusaamisen ei kerrottu pahentuneen: Porissa sitä ei kokenut kukaan ja verrokkikaupungeissa näin koki 1,9 %.

Nuoret kokevat, että nuorisotilat ovat viihtyisiä (Pori 4,4; verrokkit 4,5) ja niissä on riittävästi kivaa tekemistä (Pori 4,3; verrokkit 4,4). Nuorisotilojen ilmapiiri koetaan hyväksi (Pori 4,4; verrokkit 4,5). Vastaajista 93 % (verrokki 90,4 %) ei ollut kokenut epäreilua kohtelua tilatoiminnassa.

Rakkaudella porilaisille nuorille -hyvinvointiraha

Osallistuvaa budjetointia toteutettiin kuudetta vuotta peräkkäin hyvinvointirahan muodossa. Vuonna 2023 Rakkaudella porilaisille -hyvinvointiraha kulki nimellä Rakkaudella porilaisille -nuorille, sillä hankkeiden pääkohteena olivat 12–29-vuotiaat porilaiset. Vuoden teemana toimi "Nuorten hyvinvointi. Hyvän mielen tekoja nuorille porilaisille". Tavoitteena oli saada nuoria aktivoitumaan ja osallistumaan itse niin toiminnan suunnitteluun kuin toteuttamiseen sekä osallistumaan varsinaisiin tapahtumiin. Vuosi oli Rakkaudella porilaisille nuorille -hyvinvointirahalla järjestetyiden hankkeiden osalta onnistunut. Hyvinvointirahalla toteutettiin 15 nuorille suunnattua hanketta eri puolilla Poria. Hankkeiden toteuttajiksi oli saatu useita nuoria mukaan toimimaan yhdessä, aikuisten tukemana.

UNICEF Lapsiystävällinen kunta -malli

Porin kaupunki on mukana Unicefin Lapsiystävällinen kunta -mallissa, jonka tavoitteena on edistää lapsen oikeuksien toteutumista. Malli auttaa kuntia edistämään erityisesti heikommassa asemassa olevien lasten oikeuksia. Malli perustuu YK:n lapsen oikeuksien sopimukseen. Lapsiystävällinen kunta -kehittämistyö on poikkihallinnollista ja rakenteellisiin muutoksiin tähtäävää edistäen näin lapsen oikeuksien toteutumista.

Nykyinen lapsiystävällinen kunta -tunnustus on voimassa vuoteen 2024 ja siihen tähtäävässä toimintasuunnitelmassa teemat ovat lapsivaikutusten arviointi, yhdenvertaisuus, lapsen oikeudet kunnan rakenteissa, yksinäisyyden vähentäminen sekä tiedottamisen kehittäminen.

Toimintasuunnitelma sisältää 5 tavoitetta ja jokaiseen tavoitteeseen kuuluu lisäksi toimenpiteitä, joita on yhteensä 20 kappaletta.

Lapsiystävällinen kunta -mallin toteuttamisessa on mukana lasten ja nuorten asioiden ohjausryhmä, jonka jäsenet työskentelevät Porin kaupungin sivistystoimialalla ja konsernipalveluissa, Satakunnan hyvinvointialueella ja ryhmässä on mukana myös nuorisovaltuuston edustus. Lisäksi toimintasuunnitelmaa koordinoi ryhmään kuuluva Lapsiystävällinen kunta -mallin koordinaattori.

Lasten ja nuorten muu osallistaminen

Lapsille järjestettiin eduskuntavaalien yhteydessä omat lasten vaalit pääkirjastolla. Lapset saivat äänestää, minkä kulttuurikarhun kanssa he mieluiten lähtisivät harrastamaan. Ääniä annettiin yhteensä 202 ja voittajaksi nousi lastenkulttuurikeskus Kruunupäätä edustava maalarikarhu. Voiton kunniaksi Kruunupäässä järjestettiin avoimet ovet.

Syksyn asukastilaisuuksien yhteydessä Meri-Porissa, Itä-Porissa, keskustassa ja Pohjois-Porissa järjestettiin nuorille suunnatut Mikä vituttaa? -keskustelut Ohjaamon konseptin mukaisesti. Nuorten kanssa käytiin avointa keskustelua heidän kohtaamistaan epäkohdista ja pohdittiin niihin yhdessä ratkaisuja. Keskusteluihin osallistui yhteensä 100 nuorta ja eniten keskustelua herätti joukkoliikenne. Myös teiden kunnossapito nousi esiin lähes jokaisessa keskustelussa ja lisäksi nuoret toivoivat lisää tapahtumia sekä hengailu- ja liikuntapaikkoja vapaa-ajan viettoon.

TURVALLINEN JA VIIHTYISÄ ELINYMPÄRISTÖ

Turvallisen arkiympäristön tulisi olla jokaisen lapsen ja nuoren oikeus. Arkiympäristöön luetaan niin päiväkot-, koulu-, koti- kuin harrastusympäristöt. Tärkeitä ovat myös ne ympäristöt, joihin lapset sekä nuoret haluavat kokoontua. Kyselyiden perusteella turvallisuus arkiympäristössä on laskenut. Kouluympäristö on edelleen turvallinen. Henkilöturvallisuutta loukkaavat kiusaaminen, syrjintä sekä häirintä ja fyysinen tai henkinen uhka väkivallasta tai väkivaltaiset teot.

Varhaiskasvatuksessa on lasten hyvinvointia turvattu ammattitaitoisella henkilöstöllä. Lisäksi uudet toimintayksiköt ovat vaikuttaneet toimintaympäristöjen turvallisuuden ja terveellisyysparanemiseen. Syksyllä toimintansa aloittaneessa Pohjois-Porin monitoimitalossa on kaksi tilaa myös esiopetusryhmille. Toiminta koulun kanssa samoissa tiloissa mataloitaa kynnystä siirtyä koulun puolelle.

Zekki-mittauksen yhteenvedossa porilaisten nuorten tyytyväisyyttä perheeseen on vedetty yhteen seuraavasti:

Tyytyväisyys perheeseen ja läheisiin on Porissa hyvällä tasolla. Koko Suomeen verrattuna Porin tilanne on jonkin verran parempi. Perheeseen ja läheisiin tyytymättömiä nuoria on kuitenkin joillain palvelualueilla koko maata enemmän. Tyytyväisyys perheeseen ja läheisiin on heikointa muunsukupuoliseksi itsensä kokevilla nuorilla. Koko Suomessa tytöt ovat hieman poikia tyytyväisempiä perhesuhteisiinsa, Porissa tilanne on kuitenkin päinvastainen.

Kouluterveyskyselyssä kiusaamista lähestytään eri tavoin ja 2023 tulosten mukaan kiusaamista viikoittain kokeneiden määrä on lisääntynyt perusopetuksessa vuoden 2021 tuloksiin verrattuna. Alakoululaisista 11 % (2021 8 %) ja yläkoululaisista 8 % (2021 7 %) kokee tulevansa kiusatuksi viikoittain (L 2 % ja AO 5 %).

Suurin osa lapsista ja nuorista ei osallistu kiusaamiseen, mutta kuten vuoden 2021 tuloksissakin viikoittaiseen kiusaamiseen osallistuu yhä 3 % perusopetuksen vastaajista (AO 2 % ja L 1 %). Kiusaamiseen osallistuvien osuus on samoissa lukemissa koko maan tuloksiin kaikkien kouluasteiden osalta.

Etenkin tyttöjen kiusaamisen kokemukset ja kiusaamiseen osallistuminen on kasvanut. Kouluterveyskyselyn mukaan myös lukiossa koetaan kiusaamista, joskin vähemmän kuin peruskoulussa. Lukiossa noin 2,3 % kyselyyn vastanneista kokee tulevansa kiusatuksi viikoittain ja heistä suurempi osa on tyttöjä.

Kouluissa kirjattujen koulukiusaamistapauksien määrä oli lukuvuonna 2022–2023 yhteensä 66, joka on 13 kiusaamistapausta vähemmän kuin vuotta aiemmin. Kiusaamistapaukset ovat nousseet ala- ja

yhtenäiskouluissa ja laskeneet ylä- ja yhtenäiskouluissa. Kiusaamistapausten määriin vaikuttaa kuitenkin tapausten kirjaamistapa, joka ei ole vakiintunut. Kiusaamista on myös yhä enemmän somessa, jota on vaikeampi havaita kuin kouluissa tapahtuvaa kiusaamista. Porin kouluissa kiusaamisen estämiseen ja siihen puuttumiseen kiinnitetään jatkuvasti huomiota. Opetusyksikössä ollaan parhaillaan kehittämässä ja yhtenäistämässä kiusaamiseen ehkäisemiseen, seurantaan ja puuttumiseen liittyviä toimintatapoja.

Koulukiusaamisesta kertominen aikuisille on lisääntynyt, mutta kokemukset siitä, että kertomisesta huolimatta kiusaaminen on jatkunut tai pahentunut on lisääntynyt alakouluvastaajien ryhmässä ja yläkoulun työillä. Yläkoulun pojilla vastaava kokemus on vähentynyt. Näin kokee 2030 % vastaajista. Vastaavasti lapsen tai nuoren kertoessa kiusaamisesta koulun aikuiselle, puolet tai hieman yli puolet kokee, että kertomisesta on ollut apua tilanteeseen. Kiusaaminen on muuttunut ja siihen puuttuminen useimmiten vaatiikin enemmän kuin pelkästään opettajan puuttumista. Näissä yhteyksissä varmasti koulun ja kodin yhteistyö on isossa roolissa.

Kouluterveyskyselyssä syrjintää koskeva indikaattori sisältää syrjinnän koulussa tai vapaa-ajalla seuraavien henkilökohtaisten ominaisuuksien vuoksi; keho, ulkonäkö, vamma, sairaus, oire, sukupuoli, sukupuolettomuus, muunsukupuolisuus, seksuaalinen suuntautuminen, kieli, kulttuurinen tausta. Syrjinnän osalta porilaisten ja nuorten vastausprosentit noudattavat valtakunnallista tilannetta niin yleisyyden kuin kehityksenkin suhteen. Tietoa on kertynyt kahdesta viime kyselystä. Tytöt kokevat hieman enemmän syrjintää kuin pojat. Kokemus vähenee iän myötä yläkoululaisten 36 %:sta toisen asteen vastaajien 22 %:iin. Eniten syrjintää kokevat yläkouluikäiset tytöt, heistä 46 % on kokenut syrjintää koulussa tai vapaa-ajalla. Tämä tulos on kuusi prosenttia maan keskiarvoa korkeampi.

Lasten ja nuorten turvataidot-alusta opetuksen tueksi on edennyt siten, että aineisto saatiin kootuksi ja jäsennellyksi vuoden 2023 lopussa. Kevään 2024 aikana aineisto julkaistaan Porin Intopolkuvustolla, julkaisun ja siihen liittyvän perehdytyksen jälkeen voidaan arvioida aineiston käytettävyyttä opetuksessa.

Ankkuritoiminta

Porin poliisiasemalla toimivassa pohjoisessa ankkuritiimissä käsiteltiin vuonna 2023 moniammatillisesti 686 alaikäisen nuoren asiaa. Näiden asiakkuuksien syynä oli varhainen puuttuminen rikolliseen käyttäytymiseen. Asiakkaista oli porilaisia nuoria 478, joista tyttöjä oli alle kolmannes. Toimintavuoden aikana nuorten osalta kolme yleisintä rikostyyppiä olivat pahoinpitelyrikokset, näpistysrikokset sekä kunnianloukkaukset ja laittomat uhkaukset. Pahoinpitelyrikoksiin osallisia oli ensi kertaa enemmän kuin näpistyksiin osallisia.

Vuonna 2023 Ankkuri-tiimissä käsiteltiin 16 valikoitua lähisuhdeväkivaltatapausta. Porilaisia näistä perheistä oli 12. Ankkuritiimissä keskitytään hoitamaan etenkin niiden lapsiperheiden lähisuhdeväkivaltatapauksia, missä tiimin moniammatillisella työllä nähdään vaikuttamismahdollisuuksia. Lähisuhdeväkivaltatapauksia tuli Ankkuriin käsiteltäväksi kolmannes vähemmän kuin edellisenä vuonna.

Vuonna 2023 tietoisuus ankkuritoiminnasta oli levinnyt koko maakuntaan. Ankkuritiimi pystyi näin puuttumaan laaja-alaisesti alaikäisten tekemiin rikoksiin ja rikollisiin tekoihin, sekä häiriökäyttäytymiseen. Lisäksi ankkuritiimi on saanut paljon yhteydenottoja koulujen ja oppilaitosten henkilökunnalta, sekä nuoris- ja vapaa-aikatoimelta. Ankkuritiimi kannustaakin sekä yhteistyötahoja, että yksityishenkilöitä ottamaan matalalla kynnyksellä yhteyttä, kun huoli nuoren tai lapsen käytöksestä herää.

SATAKUNNAN HYVINVOINTIALUEEN LAAJAN HYVINVOINTIKERTOMUKSEN TIIVISTELMÄ LASTEN, NUORTEN JA LAPSIPERHEIDEN HYVINVOINNISTA

"Indikaattoritiedosta on nostettu tiivistelmään huolenaiheita ja onnistumisia lapsista, nuorista ja perheistä. Nostot on tehty, kun indikaattorissa on nähtävissä positiivinen tai negatiivinen kehitys edellisiin vuosiin verrattuna sekä kun Satakunta vertautuu myönteisessä tai kielteisessä valossa verrattuna muihin hyvinvointialueisiin ja koko maahan. Useasta indikaattoritiedosta on tehty tulkinta kuvaamaan laajempaa ilmiötä.

Lasten, nuorten ja perheiden huolenaiheet Satakunnassa

- Lasten ja nuorten elintavat ovat heikentyneet
 - Noin kolmasosa lapsista ja nuorista on ylipainoisia (ml. lihavuus), mikä on maan korkeinta kaikissa ikäryhmissä.
 - Yli neljäsosa jokaisen luokka-asteen oppilaasta kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi.
 - Sähkösavukkeiden käyttö on lisääntynyt
 - Toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa opiskelevien elintavat ovat heikommat kuin lukiolaisten
- Kokemus omasta osallisuudesta ja mielen hyvinvointi ovat heikentyneet
 - Lapset ja nuoret kertovat erittäin heikon osallisuuden kokemuksen lisääntymisestä
 - Kohtalaista tai vaikeaa ahdistusta kokevien lasten ja nuorten määrässä on merkittävä kasvu niin Satakunnassa kuin koko maassa.
 - Kokemukset vahvasta positiivisesta mielenterveydestä ovat laskussa.
- Turvattomuuden kokemus on kasvanut
 - Nuoret kokevat aiempaa enemmän turvattomuutta, kuten kiusaamista ja seksuaalista häirintää. Myös vanhemman liiallinen juominen aiheuttaa huolta satakuntalaisissa nuorissa.

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin onnistumiset Satakunnassa

- Vähintään tunnin päivässä liikkuvien lasten ja nuorten osuus on kasvanut vuodesta 2021. Pojat liikkuvat tyttöjä yleisemmin.
- Lasten ja nuorten huolta herättävä päihteiden tai tupakka- ja nikotiinutuotteiden käyttö on pitkällä aikavälillä tarkasteltuna vähentynyt tai vähintäänkin tasaantunut.
- Nuorisotyöttömien määrä on Satakunnassa laskusuunnassa. Vuodesta 2017 vuoteen 2022 laskua nuorisotyöttömyydessä on ollut 22,67 %.

1.3. Porilaiset nuoret aikuiset, työikäiset ja ikäihmiset

MIELLEN HYVINVOINTI

Nuorten aikuisten, työikäisten ja ikäihmisten hyvinvointiin ovat vaikuttaneet toisiaan seuranneet globaalit kriisit. Huolta koronapandemiasta seurasi Ukrainan sodan alkamisen aiheuttama sodan pelko, jota puolestaan seurasi huoli arjessa pärjäämisestä kohonneiden elinkustannusten seurauksena. Nyt palveluissa näyttäytyy aiempaa suurempi joukko koteihinsa jämähtäneitä nuoria, joille tulevaisuus näyttää näköalattomana.

Porissa opiskelevien korkeakouluopiskelijoiden hyvinvoinnista on saatu tietoa oppilaitoksissa teetetyistä hyvinvointikyselyistä. Satakunnan ammattikorkeakoulussa (SAMK) tietoa opiskelijoiden hyvinvoinnista ja opiskeluhyvinvointityön rakenteesta kerätään säännöllisesti ja viimeisimmän hyvinvointikyselyn tulokset ovat vuodelta 2023. Porin yliopistokeskus kerää tietoa opiskelijoidensa hyvinvoinnista viiden vuoden välein ja viimeisin kyselytutkimus on toteutettu marraskuun 2022 ja helmikuun 2023 välillä. Lisäksi Porin Kylterit ainejärjestö keräsi hyvinvointitietoa kauppatieteiden opiskelijoilta vuoden 2024 alussa. SAMK:n opiskelijoista reilu kymmenes kokee opiskelukykynsä ja hyvinvointinsa olevan erittäin hyvä, ja noin puolet kokee sen olevan hyvä. Porin Kyltereiden hyvinvointikyselyn mukaan opiskelijoiden yleisen hyvinvoinnin taso on 3,4 (asteikko 1-5), fyysisen hyvinvoinnin taso 3,4, psyykkisen hyvinvoinnin taso 3,2 ja sosiaalisen hyvinvoinnin 3,9. Myös Yliopistokeskuksen kyselyyn vastanneiden opiskelijoiden kokemus omasta terveydentilastaan on pääasiassa myönteinen, sillä 62 % vastaajista kertoi kokevansa terveyden tilansa hyväksi tai melko hyväksi. Yliopistokeskuksen kyselyyn vastanneista opiskelijoista noin joka kolmas kertoi kärsineensä masennuksesta tai alakuloisuudesta päivittäin tai viikoittain. Yleisimpiä opiskelijoiden kokemia oireita ovat väsymys ja voimattomuus, keskittymis- ja nukahtamisvaikeudet, joita esiintyy vastaajilla viikoittain tai päivittäin. Aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna näiden oireiden esiintymisessä on tapahtunut kasvua. Työn ja opiskelun yhdistäminen nousee esille opiskelijoiden voimavaroja rasittavana tekijänä. Opiskelijat kokevat painetta pysyä kiinni opinnoissa ja samalla selvittää taloudellisesti.

Mielenterveyden ongelmat ovat nousseet merkittävimmäksi työkyvyttömyyden aiheuttajaksi ja ne uhkaavat varsinkin nuorten hyvinvointia. Yhä useampi Suomessa asuva kokee masennus- ja ahdistusoireita, ja mielenterveyden häiriöt ovat yleisiä. Mielenterveysperusteiset sairauslomat ovat yleistyneet: jo yksi kolmesta sairauslomapäivästä johtuu heikentyneestä mielenterveydestä. Yli puolet työkyvyttömyyseläkkeistä johtuu mielenterveyden häiriöistä. Mielenterveysperusteisesti työkyvyttömyyseläkkeellä olevien osuus kaikista työkyvyttömyyseläkkeellä olevista on kasvanut niin Porissa kuten koko maassakin joka vuosi 2000-luvulla, Porissa osuus on jo lähes 60 %.

Mielenterveyden häiriöiden kokonaiskustannukset Suomelle ovat OECD:n arvion mukaan vuositasolla noin 11 miljardia euroa. Pelkästään mielenterveysyistä johtuvien työkyvyttömyyseläkkeiden kustannukset ovat 1,2 miljardia euroa vuodessa. Satakunnan ja samoin Porin vältettävissä olevat ennenaikaisesti menetetyt elinvuodet ikäryhmässä 0-75 (PYLL-indeksi eli niin sanottu turhat menetykset) aiheutuvat eniten alkoholin käytöstä. Suomessa ylipäätään eniten näitä vältettäviä kuolemia aiheuttaa alkoholi, sitten itsemurhat ja kolmantena tasapäisesti iskeemiset sydänsairaudet ja huumeet.

Päihdepalveluiden asiakasmäärät ja käyttö on pysynyt likimain ennallaan muutamia viime vuosia. Sen sijaan suomenalaisien huumeidenkäyttäjien joukossa naisten osuus näyttää hieman kasvaneen, vaihdettujen neulojen määrä on kasvanut jo useana vuonna peräkkäin. Erityisen huolissaan päihdetyön kenttä niin julkisella kuin järjestöpuolella on nuorten lisääntyneestä huumeiden käytöstä ja sen seurauksista. Huumeiden saatavuus on erittäin helppoa ja kynnys käytön aloittamiseen hyvin matala. Tarve matalan kynnyksen toimintaan vaikuttaa lisääntyneen, sillä erilaisten kohtaamis- ynnä muiden vastaavien paikkojen kävijämäärät niin julkisten kuin useiden järjestöjenkin tuottamissa toiminnoissa ovat nousseet jo koronaa edeltävää aikaa suuremmiksi.

Vanhusneuvoston jäsenet ovat tavanneet paljon porilaisia ikäihmisiä ja kohtaamisten perusteella hyväkuntoisetkin ikäihmiset suhtautuvat tulevaisuuteen ja oman elämän viimeisiin vuosiin pelonsekaisin tuntein. Monia iäkkäitä ahdistaa se, miten tulevaisuudessa käy, jos esimerkiksi oma toimintakyky laskee merkittävästi. Pelon ja ahdistuksen tunnetta lisää myös yhteiskunnallinen puhe yksilöä mahdollisesti rasittavista ja yhteiskunnalle kalliiksi koituvista yksilön viimeisistä elinvuosista. Jotkut iäkkäät kokevat myös, ettei heitä arvosteta samalla tavalla kuin ennen, koska heitä ei nähdä tuottavina yhteiskunnan jäseninä.

Monia iäkkäitä huolestuttaa myös, saavatko he tarvittaessa toimintakyvyn laskiessa helposti tarvittavia palveluita, esimerkiksi ympärivuorokautista hoitoa tai ateriapalveluita, jos heillä ei ole mahdollisuutta ottaa palveluun yhteyttä sähköisesti tai jos iäkkään digitaaliset taidot ovat puutteelliset. Iäkkäillä on esimerkiksi kokemuksia siitä, ettei palveluita tavoita, koska heillä ei ole mahdollisuutta ottaa yhteyttä palveluun sähköisesti, eikä soittoihin vastata.

Sosiaali- ja terveysministeriö pyysi vuoden 2023 lopulla lausuntoja Laatusuosituksista aktiivisen ja toimintakykyisen ikääntymisen ja kestävien palvelujen turvaamiseksi 2024–2027. Laatusuosituksessa todetaan, että ikääntyneiden henkilöiden toimintakyvyn tukemisessa korostuvat mielen- ja kulttuurihyvinvointi, liikunta sekä kuntoutus. Kulttuurin merkitystä ikääntyville ihmisille voi kuvata seuraavilla tavoilla: kulttuurikokemukset tuovat virkeyttä, herättävät muistoja ja saavat aikaan merkityksellisyden tunnetta elämysten kokemisen kautta, kulttuuri on hyvä syy lähteä kotoa ja tehdä yhdessä mukavia asioita.

LIKKUMINEN

SAMK:n hyvinvointitutkimuksen mukaan 66 % kyselyyn vastanneista opiskelijoista liikkuu viikoittain UKK:n aikuisten kestävyyskunnan suositusten mukaan (reipasta liikuntaa ainakin 2 tuntia ja 30 minuuttia tai rasittavaa liikuntaa ainakin 1 tunti ja 15 minuuttia). Lihaskuntoa ylläpitävän ja kehittävän liikunnan suositusten täyttää 54 % vastanneista. Yliopistokeskuksen hyvinvointitutkimuksen mukaan kyselyyn vastanneista opiskelijoista hieman yli puolet (54 %) harrastaa liikuntaa vähintään kaksi kertaa viikossa ja vain 11 % liikkuu harvemmin kuin kerran kuukaudessa.

Liikunta

Keskustan uimahallilla ohjattiin viikoittain 14 vesiliikuntaryhmää ja kahta ohjattua kuntosaliryhmää ja Meri-Porin uimahallilla yhtä liikuntaryhmää. Lisäksi omatoimista vesijumpaa oli mahdollista harjoittaa molemmilla uimahalleilla käytössä olevilla Hydrohex -treenisovelluksilla. Sovellukset toimivat sekä kiinteällä että liikuteltavilla näytöillä ja sisältävät kymmeniä erilaisia omatoimitreenejä,

eri kuntoisille soveltuvia ohjelmia. Keskustan uimahallilla on kaksi näyttöä ja Meri-Porissa yksi. Vesijumppanäytöt ja virtuaalijummat ovat erittäin suosittuja kaiken ikäisten keskuudessa ja niillä on mahdollistettu osallistuminen vesijumppaan omalla aikataululla ja omaan kuntoon sopivalla ohjelmalla matalalla kynnyksellä.

Keskustan uimahallissa järjestettiin säännöllisesti aikuisten kahden kerran uintitekniikkakursseja, joissa käytiin läpi uintityyliä perustekniikat. Tekniikkakurssit olivat poikkeuksetta täynnä, joten niiden järjestämistä jatkamme tulevaisuudessakin. Lisäksi syksyllä 2023 aloitettiin pitkän tauon jälkeen myös aikuisten uinnin neljän kerran alkeiskurssit. Alkeiskursseista tuli hyvää palautetta ja kysyntä ylitti tarjonnan eli näiden kurssien tarjontaa kannattaa myös jatkaa ja innostaa porilaisia lisäämään fyysistä hyvinvointiaan uiden.

Lisäksi uimavalvojat ja liikunnanohjaajat tekivät keskustan uimahallilla inbody-terveyskunnan mittauksia useita kertoja viikossa, ohjasivat suosittuja fatbike -lenkkejä, olivat mukana erilaisissa liikuntatapahtumissa eri puolilla kaupunkia ja antoivat liikuntaneuvontaa sekä yksilö- että ryhmätasolla. Liikuntapalvelut toteuttivat ikääntyneille suunnattua liikunnanohjaustoimintaa monipuolisesti omana toimintanaan ja yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kysely soveltuvan liikunnan mahdollisuuksista Porissa

Satakunnan ammattikorkeakoulun opiskelijat toteuttivat vammaisneuvoston toimeksiannosta kyselyn soveltuva liikunnan mahdollisuuksista Porissa. Yli puolet (57 %) vastaajista koki harrastustoiminnan helposti saavutettavaksi. Esteitä harrastamiselle kerrottiin olevan muun muassa kuormittuminen, fyysisen toimintakyvyn haasteet ja vaihtelu omassa jaksamisessa.

Jokaisella on oikeus liikkua - Erityistä tukea tarvitsevien nuorten liikuntaharrastuneisuus Porissa Vuosi 2023, 1. hankevuosi

Jokaisella on oikeus liikkua -hankkeen kohderyhmänä ovat 18–29-vuotiaat erityistä tukea tarvitsevat nuoret. Hankkeen tavoitteena on vahvistaa, tukea ja antaa keinoja koko elämän jatkuvalla liikunnalliselle elämäntavalle sekä antaa erilaisia mahdollisuuksia viettää mielekästä vapaa-aikaa. Hankkeessa kehitetään nuorten kanssa yhdessä toimien erilaisia keinoja liikunnallisten elämäntapojen vahvistamiseksi osaksi nuorten arkea. Hankkeessa käytetään toimintatutkimuksellista, osallistavaa lähestymistapaa, jossa nuoret ovat mukana eri toimintojen ja tapahtumien ideoinnissa, suunnittelussa ja toteutuksessa. Hankkeen avulla edistetään erityistä tukea tarvitsevien nuorten osallisuutta, yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa liikunnan harrastamisen suhteen.

Hankkeen alusta alkaen on ollut tärkeää antaa nuorille itselleen mahdollisuus vaikuttaa käynnistettäviin toimintoihin. Hankkeen käynnistyttyä keväällä 2023 kartoitettiin nettikyselyn avulla nuorten harrastustaustaa, syitä aiempien harrastusten loppumiselle ja tulevaisuuden harrastustavoitteita. Kyselyyn vastasi 56 nuorta ja tuloksien mukaan nuorten harrastamista rajoittavat eniten rahan puute, sopivan ryhmän tai harrastusporukan löytyminen ja oma motivaatio. Lisäksi nuorilta kysyttiin syitä sille, miksi he eivät pysty vapaa-ajallaan tekemään itselleen mieluisia asioita ja esiin nousi seikkoja, kuten nälkä, kavereiden puute ja rahan puute (kaikki on kallista). Tulokset ovat linjassa alan muiden tutkimustuloksien kanssa. Vuoden aikana on toteutettu kyselyn lisäksi yhdeksän työpajaa. Työpajoissa nuorten kanssa on keskusteltu siitä, mikä heidän mielestään on

harrastamista, millaisia palveluita he kunnalta haluaisivat ja jos ei tarvitsisi miettiä rajoitteita, niin mitkä lajit, kokemukset ja tapahtumat harrastamisen saralla kiinnostaisivat. Yhteensä erilaisia laji- tai tapahtumatoiveita on saatu 283 kappaletta. Nuorilta on kerätty palautetta kuluneesta vuodesta myös haastatteluiden avulla. Nuorten kanssa on keskusteltu muun muassa siitä, millaisista aineksista mielekäs vapaa-aika heille rakentuu, millainen merkitys harrastamisella ja liikunnalla on heidän elämässään sekä siitä, miten hankkeen toiminnot ovat heidän mielestään onnistuneet. Vastaukset antavat suuntaa jatkon kehittämislle ja ovat vahvistaneet sitä, että tarvetta hankkeen kaltaiselle toiminnolle on.

Nuorten arki on usein kuormittunutta, eikä harrastaminen ole elämässä tärkeintä, kun arjen peruspilarit heiluvat. Hankkeen kohderyhmän nuorilla saattaa olla merkittäviä arjen haasteita esimerkiksi neuropsykiatrisiin erityispiirteisiin tai mielenterveyden haasteisiin liittyen. Haasteita voi olla myös päihteiden käytön kanssa tai nuori voi olla koditon. Kaikilla ei ole puhelimia käytössä tai numerot vaihtuvat tiuhaan, digitaadoissa on usein haasteita. Osa nuorista käyttää somea aktiivisesti, osa ei ollenkaan. Masennus- ja ahdistusoireilu saattaa muuttaa päivän kulkua nopeastikin. Maahanmuuttajatausta haastaa arkea esimerkiksi kielen ymmärtämisen kautta. Sateenkaarinuoret eivät tiedä, mihin ryhmiin he voisivat osallistua, miten heidät otetaan vastaan ja miten toimia esimerkiksi pukuhuonetilojen suhteen. Erityistä tukea tarvitsevien nuorten tavoittaminen vaatii monikanavaista yhteydenpitoa ja osallistuminen ahkeraa kannustamista, ettei sovittu kokeilu jää välistä esimerkiksi jännittämisen tai ahdistuksen vuoksi. Tähän peilaten se, että liikuntatoiminnoissa on toteutunut 170 käyntikertaa ajalla 26.6.-21.12.2023 on enemmän kuin hankkeen alussa osattiin toivoa.

OSALLISUUS JA AKTIIVISUUS

Kulttuuripalvelut

Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen Terve Suomi -tutkimuksen mukaan kulttuuripalveluita, mukaan lukien kirjastopalvelut, käyttää vähintään muutaman kerran vuodessa 88 % 20–64-vuotiaista ja yli 75-vuotiaista 64 %.

Kulttuuriyksikön koordinoimassa seniorityöryhmässä oli edustettuna kulttuuriyksikön kaikkien perusyksiköiden lisäksi myös opetusyksikkö, Satakunnan hyvinvointialue ja Porin seurakuntayhtymä. Seniorityöryhmä järjesti vuonna 2023 kaksi tapahtumaviikkoa, Seniorien kulttuuriviikko keväällä ja Valtakunnallisen vanhustenviikon Porin tapahtumaviikon syksyllä. Tapahtumia järjestettiin eri paikoissa ja ne keräsivät runsaasti osallistujia, yhteensä 710 henkilöä.

Kulttuurista nuorisotyötä toteuttava kulttuuritalo Annis on kaikille avoin kulttuurin, osallisuuden, omaehtoisen ja merkityksellisen luovan toiminnan ja tekemisen paikka. Anniksella harrastettiin mm. teatteria, musiikkia, kuvataiteita, valokuvausta, videokuvausta sekä järjestettiin lukuisia erilaisia tapahtumia. Annis järjesti vuonna 2023 yhteensä 589 tapahtumaa, joihin osallistui 9 725 henkilöä. Anniksen tiloissa harjoitteli useita teatteriryhmiä, joilla oli noin 50 esitystä. Anniksella treenasi aktiivisesti noin kymmenen eri bändiä. Annis tarjosi myös kaikille avoimen bändikämpän ja talon studio antoi mahdollisuuden oman musiikin äänittämiseen. Anniksella järjestettiin kymmeniä konsertteja, aloittelevienkin bändien oli mahdollista päästä esiintymään Anniksella. Kulttuuritalolla toimi myös Avoin seinä -galleria, jossa erilaiset uudetkin tekijät saivat tuoda esille taidettaan.

Tapahtumatalli-hanke päättyi kesällä 2023. Tapahtumatalli oli keväällä 2021 alkanut ESR-hanke, jonka tarkoituksena oli kehittää uudenlainen toimintamalli 16–29-vuotiaiden NEET-nuorten syrjäytymisen ehkäisemiseen ja työkyvyn parantamiseen. Vuoden 2024 alusta alkaen kulttuuritalo Annis siirtyy perustetun uuden nuorisoyksikön alaisuuteen.

Porin työpajat ja Nuorten työpaja

Työpajoilla nuoret työskentelevät erilaisissa tekemällä oppimisen työtehtävissä pajan valmentajien ohjauksessa. Työpajatoiminta vahvistaa valmennuksen ja ohjauksen avulla nuorten osaamisen kehittymistä, arjen hallintaa ja työelämävalmiuksia. Työpaja on työyhteisö, jonka tavoitteena on tukea hyvinvointia, tunnistaa osaamista ja valmentaa kohti koulutusta ja työtä. Valmennus työpajoilla on tavoitteellista valmentautujan tarpeiden mukaista tukemista sekä taitojen ja osaamisen kehittämistä.

Työpajatoiminta on tarkoitettu nuorille ja aikuisille, jotka tarvitsevat tukea löytääkseen oman polkunsu. Nuorten työpaja on suunnattu erityisesti alle 29-vuotiaille (Nuorisolaki 1285/2016 13). Työpajalla voi vahvistaa omaa arjenhallintaansa ja toimintakykyään sekä saada tukea jatkopolun löytämiseen. Työpajoilla voi kokeilla erilaisia ammattialoja, työtehtäviä, kasvattaa omaa ammatillista osaamista ja vahvistaa työelämä ja työyhteisötaitoja. Työpajan työyhteisö tarjoaa osallisuuden kokemuksia sekä vahvistaa valmentautujien sosiaalisia taitoja ja kykyä toimia ryhmässä.

Työpaja tarjoaa pitkään työttömänä ja heikossa työmarkkinatilanteessa oleville kuntalaisille työpaikan työpajassa, työtehtävien laajan sisällön ja tavoitteellisen toiminnan sekä jatkuvan valmennuksen ja ohjauksen tuen. Työpajalla voi työskennellä muun muassa seuraavissa mielenkiintoisissa tehtävissä:

- Bändipajassa musiikin parissa työskentelyä soittajana ja bändin jäsenenä. Soitetaan bändissä ja käytetään bändin soittimia musiikin tuottamiseen ja esiinnyttään erilaisille kohdeyleisöille. Harjoitellaan ohjaustyötä bändipajassa työryhmätyöskentelynä.
- Cafe nuokkarilla kokkina tai harjoittelijana kahvilan keittiössä ja asiakaspalvelutehtävissä. Harjaannutetaan valmentautujien tietoja ja taitoja kotitalouden ruuan valmistuksen, leivonnan ja ravitsemuksen parissa.
- Kiinteistönhoidon palvelutehtävissä työskennellään veturitalleilla ja Yyterin ulkoalueen työtehtävissä. Työskennellään työryhmissä ja tiimien työntekijöinä tavoitteellisissa kiinteistöjen ja alueiden kunnossapidon tehtävissä ja aidoissa työympäristöissä.
- Työpajan logistiikassa ja kuljetuksissa pakettiauton autonkuljettajana ja avustavissa tehtävissä mm. koulujen lämpimien aterioiden sekä muutto- ja tavarankuljetustehtävissä kaupunkialueella.
- Kädentaitojen työpajalla työnsuunnittelussa ja toteutuksessa valmistetaan tekstiilituotteita myyntiin myyjäisiin ja tapahtumiin. Työntekijät osallistuvat tuotteiden valmistukseen ja myyntiin.
- Metallipajalla ja autopajan huolto- ja kunnostustehtävissä valmistetaan metallialan tuotteita ja työpajan ajoneuvokaluston huoltotehtävissä Veturitalleilla
- Pajan koulussa perusasteen ja toisen asteen opiskelijana työpajan vaihtoehtoisissa oppimisympäristöissä opiskelijana
- Pressapajalla valokuvan ja sosiaalisen median tehtävissä esim. graafisena suunnittelijana ja tekijänä. Tehdään mediaa, elokuvaa ja somen ilmiöitä keskustan nuorisotalolla

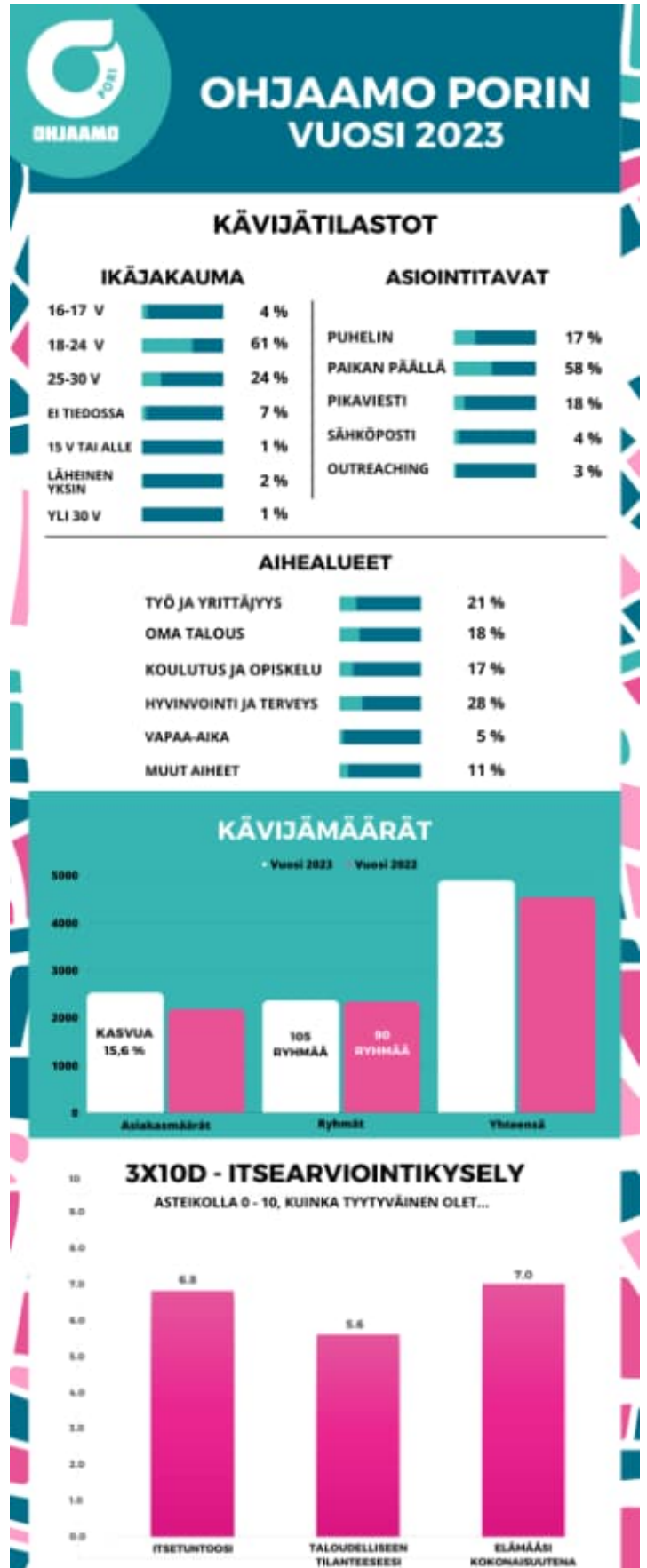
- Prestarttitoiminnassa perusasteen ja koulutuksen nivelvaiheessa opiskelijana opintojen jatkuessa ennen siirtymistä työelämään
- Raksapajalla rakentajana, puuseppänä tai maalarina valmistamassa kuntalaisten toiveiden mukaisia tuotteita ja omien aarteiden kunnostamisia perinteisillä tekniikoilla koneiden ja laitteiden parissa. Rakentajana ja maalarina rakennustöissä julkisissa kohteissa kouluissa ja päiväkodeissa
- Starttipajalla kehittäen omia työelämävalmiuksia työpajatoiminnassa ja tutustuen työyhteisötoimintaan
- Taidepajalla kuvataiteeseen harjaantumalla piirustuksen ja maalauksen eri tekniikoita hyödyntäen sarjakuvasta seinämaalauksiin ja taidenäyttelyiden järjestämiseen
- Julkisten kalusteiden ja ylijäämämateriaalien kiertotalouden tehtäviä kuljettamalla, kunnostamalla ja kierrättämällä työpajassa. Osallistamalla kansallisen Suomiarena tapahtuman rakentamiseen työntekijänä.
- Porin kaupunkiympäristöissä pääsee kokemaan pajan luontorakentamista ja luonnossa liikkumista. Luontopaja ylläpitää ja kunnostaa Porin karhureittejä, joiden yhteispituus on 150 km pitkospuita ja 35 kpl taukopaikkoja Ahlaisten, Noormarkun ja Joutsijärven alueella. Näissä tehtävissä yhdistyy liikkuminen, kehon toiminta ja rakennustyöt
- Työpajan ylläpitämässä varaosapankin toiminnassa ja tehtävissä työntekijä pääsee tutustumaan Satakuntalaiseen rakennusmateriaalien kierrätyskeskukseen, jonka tavoitteena on vähentää kiertotalouden keinoin rakennusmateriaalien jätehuoltokustannuksia. Työntekijät osallistuvat materiaalien kunnostus- ja korjaustyöhön sekä uudelleen myyntiin.
- Työpajan ohjaus- ja valmennustehtävissä harjaannutaan tavoitteelliseen ryhmä- ja tiimityöhön opiskelijoiden, valmentautujien, nuorten ja aikuisten työntekijöiden parissa kaikissa työpajoissa. Ohjaajat ja valmentajat saavat tehtävässään kokemusta ihmisten ohjaamisesta ja heidän kanssaan työskentelystä
- Työpajalla työntekijät ja valmentautajat pääsevät osallistumaan merkittävään yhteiskunnalliseen työtehtävään lämpimän kouluruuan ja siitä muodostuvan ylijäämäruuan jakotehtävään. Ylijäämäruokaa syntyy porilaisissa kouluissa syömättä jääneestä ruuasta. Ruoka kuljetetaan Kaarisillan koululle ja jaetaan työpajojen työntekijöiden toimesta takaisin kuntalaisille syötäväksi.

Porin työpajan tavoitteena on tarjota useita erilaisia työllistymisen vaihtoehtoja ja palveluja kuntalaiselle niin, että mahdollisimman moni voisi osallistua toimintaan työttömyyden tai työstä johtuneen muutoksen kohdatessa. Työpajapalvelujen sisällöt toteutetaan niin, että palveluiden käyttäjien kokemuksia ja palautteita hyödynnetään suunnittelussa ja toteutuksessa. Vuoden 2023 aikana tämänkaltaisissa työpajapalveluissa työskenteli kaikkiaan 487 porilaista työntekijää ja valmentautujaa 17:ssä eri työpajassa. Työntekijät ohjautuivat pajatoimintaan yleisimmin työllisyyden hoidon, koulutuksen järjestäjän ja hyvinvointialueen järjestämiin palveluihin. Työpajoille voi ohjautua palveluun myös etsivän nuorisotyön ohjaamana sekä omatoimisesti suoraan työpajalle. Pajajakson päättyessä työelämään, koulutukseen ja muuhun ohjattuun palveluun ohjautui noin 72 % palveluissa olleista ja työttömäksi jäi noin 28 % kaikista palveluissa olleista työntekijöistä.

Ohjaamo

Ohjaamo on kaikille alle 30-vuotiaille porilaisille suunnattu palvelupiste, josta saa monialaisia palveluja. Yhdestä paikasta saa apua ja neuvoja esimerkiksi työllistymiseen, koulutukseen, hyvinvointiin, terveyteen sekä arjen pulmiin liittyvissä kysymyksissä. Henkilökohtaista neuvontaa ja tukea annetaan asiakkaan omiin tarpeisiin. Ohjaamon palvelut ovat Porin kaupungin maksutonta palvelua nuorille.

Ohjaamo Porin asiakasmäärät nousivat edelleen vuonna 2023 (kuva). Yksilöasiakkaissa kasvua oli 15,6 prosenttia verrattuna vuoteen 2022. Aihealueista hyvinvointi ja terveys (28%) sekä työ ja yrittäjyys (21%) ovat edelleen suurimmat.

Vammaisneuvosto

Vammaisneuvoston tarkoituksena on edistää vammaisten henkilöiden äänen kuulumista päätöksenteossa. Kaupungin eri toimijat ovat pyytäneet vammaisneuvostolta aiempaa enemmän lausuntoja erilaisiin suunnitelmiin ja hankkeisiin. Vuonna 2023 vammaisneuvostossa käsiteltiin muun muassa esteettömyyttä kaupungin luottamustoimissa koskevaa valtuustoaloitetta, keskustan liikenneverkkosuunnitelmaa, Enersense Areenan valaistusta, sekä kauppatorin torisuunnitelmaa. Lisäksi vammaisneuvosto käsitteli esteettömyyttä ja saavutettavuutta kaupungin eri palveluissa ja aloitti esteettömien kokouskäytäntöjen ohjeen laatimisen.

Hyvinvointialueen toiminnan alkaminen oli vuonna 2023 vammaisneuvostoon ja vammaisten ihmisten arkeen merkittävästi vaikuttanut asia. Vammaisten palvelut siirtyivät pääosin hyvinvointialueelle.

Vanhusneuvosto

Vanhusneuvoston tarkoituksena on edistää iäkkäiden äänen kuulumista päätöksenteossa. Vuonna 2023 vanhusneuvostossa käsiteltiin muun muassa keskustan liikenneverkkosuunnitelmaa, aloitetta iäkkäiden maksuttomasta joukkoliikenteestä, sekä maksuttoman ikäihmisille suunnatun OnniTV-kanavan jatkoa puoltavaa lausuntoa.

Ikäihmisten osallisuus

Porissa Vapaaehtoistoiminnan keskus Liisassa (nykyinen Satakunnan hyvinvointialueen Ikäkeskus) järjestettiin vuoden 2023 aikana runsaasti erilaisia ikäihmisten kerhoja sekä tapahtumia, kuten esimerkiksi senioreiden kulttuuriviikon juhla ja vanhustenviikonjuhla Viikkarin Valkamassa, joihin osallistui yhteensä noin 5000 henkilöä.

Uusia vapaaehtoisia Liisassa koulutettiin yhteistyössä SPR:n kanssa vuoden 2023 aikana 40 henkilöä, jotka toiminnallaan tukevat muun muassa kotihoitoa sekä ikäihmisiä useissa erilaisissa toiminnoissa. Vapaaehtoisuus myös antaa paljon hyvää tekijälleen, vapaaehtoiset itse saavat osallisuuden kokemuksia ja tuntevat itsensä tarpeelliseksi. Tukikäyntejä esimerkiksi sairaalaan tai kauppaan tehtiin yhdessä vapaaehtoisen kanssa yhteensä noin 650 kertaa. Vapaaehtoistyöntekijöitä Liisassa oli yhteensä 360 henkilöä vuoden lopulla.

Liisassa toimi soittorinki arkisin, jossa asiakkaita oli 41. Siinä vapaaehtoiset soittavat lyhyitä puheluita ennalta sovituille ikääntyneille yksin asuville asiakkaille ma-pe klo 9–11.30 välillä. Puhelut tuovat turvaa ja osallisuuden tunteen. Puhelut voivat olla asiakkaan ainoa sosiaalinen kontakti päivän aikana.

Liisassa jaettiin kulttuurireseptejä noin 200 kappaletta vuoden aikana ja välitettiin kulttuurikavereita seuraksi kulttuuritapahtumiin. Tossut ja tassut -yhteistyö oli suosittua. Siinä välitettiin koulutettu vapaaehtoinen koiransa kanssa ulkoiluseuraksi.

Ikäihmisten kaikille avoimia toimintakerhoja pidettiin 10 eri kohteessa Porin alueella, jossa työntekijä järjesti osallistavaa virkistystoimintaa. Teemoina olivat esimerkiksi muistinvirkistys ja kevyt jumppa. Kävijöitä kerhoissa oli 2850 henkilöä vuoden 2023 aikana. Kaikki nämä toiminnot ovat olleet asiakkaalle maksuttomia.

TURVALLINEN JA VIIHTYISÄ ELINYMPÄRISTÖ

Korkeakouluopiskelijoille osoitettujen hyvinvointitutkimusten mukaan Porin etuina verrattuna isompiin kaupunkeihin nähdään kaupungin edullinen hintataso, asuntojen hyvä saatavuus sekä yhteisöllisyyden tunne. Suurin osa opiskelijoista kokee, että Porissa on riittävästi aktiviteetteja, ja tapahtumia sekä hyvät harrastusmahdollisuudet. Vaikka suurin osa kyselyyn vastanneista opiskelijoista viihtyy Porissa hyvin, enemmistö ei kuitenkaan usko jäävänsä asumaan Poriin opintojen päätyttyä.

Vanhusneuvoston kohtaamien iäkkäiden kokemusten perusteella suurin osa iäkkäistä kokee Porin turvalliseksi kaupungiksi, jossa on hyvät etäisyydet ja hyvä elää.

SATAKUNNAN HYVINVOINTIALUEEN LAAJAN HYVINVOINTIKERTOMUKSEN TIIVISTELMÄ AIKUISTEN JA IKÄÄNTYNEIDEN HYVINVOINNISTA

"Indikaattoritiedosta on nostettu tiivistelmään huolenaiheita ja onnistumisia aikuisista ja ikääntyneistä. Nostot on tehty, kun indikaattorissa on nähtävissä positiivinen tai negatiivinen kehitys edellisiin vuosiin verrattuna sekä kun Satakunta vertautuu myönteisessä tai kielteisessä valossa verrattuna muihin hyvinvointialueisiin ja koko maahan. Useasta indikaattoritiedosta on tehty tulkinta kuvaamaan laajempaa ilmiötä.

Aikuisten huolenaiheet Satakunnassa

- Arjessa jaksaminen, elintavat ja elämänlaatu ovat heikentyneet
 - 60 % 20–64-vuotiaista ei saavuta terveysliikuntasuositusta.
 - Lihavien osuus (BMI > 30 kg/m²) on maan suurin, kolmannes lihavia
 - Nuoret aikuiset jäävät yhä useammin työkyvyttömyyseläkkeelle mielenterveyden häiriöiden vuoksi
 - Elämänlaatunsa hyväksi kokevien osuus on vähentynyt
 - Satakunnassa on eniten terveytensä keskinkertaiseksi tai sitä huonommaksi kokevia aikuisia. 20–64-vuotiaista 40 % ilmoittaa kokevansa terveytensä keskitasoiseksi tai sitä huonommaksi. Määrä on kasvanut enemmän Satakunnassa kuin maassa keskimäärin viimeisen kymmenen vuoden aikana.
 - Yhä useampi ei usko jaksavansa työskennellä vanhuseläkeikänsä saakka
 - Alkoholia liikaa käyttävien osuus on suuri suhteessa koko maahan
 - Lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden määrä on Satakunnassa erityisen korkea suhteessa muihin hyvinvointialueisiin

Aikuisten hyvinvoinnin onnistumiset Satakunnassa

- Pitkäaikaistyöttömien määrä on alhaisempi kuin koko maahan verrattuna. Määrä on pysynyt samalla tasolla vuodesta 2021.

Ikääntyneiden hyvinvoinnin huolenaiheet Satakunnassa

- Arjessa pärjäämisen haasteet

- Ikääntyneet kokevat enemmän suuria vaikeuksia itsensä huolehtimisessa ja kävelemisessä kuin maassa keskimäärin.
- Kaatumisiin ja putoamisiin liittyviä hoitajaksoja on maan keskiarvoon nähden paljon
- Päivittäisen elämänsä turvattomaksi kokevien osuus on kansallisesti verrattuna Satakunnassa suurin. Turvattomuuden kokemus on lisääntynyt.

Ikääntyneiden hyvinvoinnin onnistumiset Satakunnassa

- Alkoholia humalahakuisesti käyttävien osuus ikääntyneistä on koko maahan verrattuna pieni."

1.4. Kaiken ikäiset porilaiset

MIELEN HYVINVOINTI

Porilaisten näkemyksiä hyvinvoinnista ja onnellisuudesta

Syksyllä 2023 Porin kaupungin strategia- ja hyvinvointiyksikkö tutki eri ikäisten kaupunkilaisten hyvinvoinnin ja onnellisuuden lähteitä eri tapahtumissa matalan kynnyksen kyselyllä. Lokakuussa järjestettiin valtakunnallinen vanhustenviikko, jonka aikana Satakunnan hyvinvointialue toteutti seniorikiertueen. Porin kaupunki osallistui seniorikiertueen tapahtumaan Puuvillan kauppakeskuksessa, kysyen erityisesti iäkkäiltä, mikä tuo heille hyvinvointia ja onnellisuutta. Yli 80 vastauksen perusteella terveys, läheiset, liikunta, luonto ja harrastukset olivat keskeisiä tekijöitä hyvinvoinnin ja onnellisuuden taustalla.

Lokakuussa järjestettiin yhdistysilta, jossa kysyttiin yhdistysten ja yhteisöjen edustajilta heidän hyvinvointiinsa ja onnellisuuteensa vaikuttavia tekijöitä. Osallistujat (noin 60) mainitsivat perheen, terveyden, liikunnan, luonnon ja työn olevan merkittäviä hyvinvoinnin ja onnellisuuden lähteitä. Myös eräässä porilaisessa työpaikassa henkilöstöltä kysyttiin työikäisten onnellisuutta ja hyvinvointia tuottavia asioita. Työikäisille onnellisuutta ja hyvinvointia tuovat moninaiset asiat, kuten perhe, hyvä uni, omaisten hyvinvointi, koiran kanssa lenkkeily, suklaa, hiljaisuus ilman häiritsevää puhelinta, kirjallisuus, mielekäs tekeminen, ystävien seura, punaviinin nautiskelu, herkullinen ruoka, kulttuurin tarjoamat elämykset sekä terveyden vaaliminen.

Marraskuussa yläkoululaisten Halloween tapahtumassa (vastauksia noin 80) ja toisen asteen opiskelijoille suunnatun tapahtuman (vastauksia noin 40) yhteydessä nuoret mainitsivat usein perheen, ystävät, parisuhteen ja harrastuksien tuottavan hyvinvointia ja onnellisuutta. Rahakin mainittiin muutaman kerran. Lasten Liikuntamaassa lasten vastauksissa (yli 60) korostuivat leikki, liikunta ja pelailu.

Kaiken kaikkiaan vastauksista nousi esiin hyvinkin arkisia asioita, kuten terveys, läheiset suhteet, liikunta, luonto ja harrastukset, jotka näyttävät olevan keskeisiä tekijöitä porilaisten hyvinvoinnin ja onnellisuuden taustalla eri ikäryhmissä.

Kulttuuripalvelut hyvinvoinnin edistäjänä

Kulttuuritoiminnalla on tutkimusten mukaan todettu olevan monia myönteisiä vaikutuksia fyysiseen terveyteen, mielen hyvinvointiin, koettuun hyvinvointiin, elämänlaatuun ja onnellisuuteen. Kulttuurikokemukset vahvistavat kehoa ja mieltä. Kulttuuri ja taide myös auttavat kaikenikäisiä ymmärtämään, mitä maailmassa tapahtuu. Kulttuuriyksikön palvelukokonaisuuden kaikki toimijat tuottivat tapahtumia, tilaisuuksia ja harrastusmahdollisuuksia, jotka oli pääosin suunnattu kaikille kuntalaisille, mutta osa myös erityisesti heikommassa yhteiskunnallisessa asemassa ja haastavassa elämäntilanteessa oleville, joiden osallistumisen ja osallisuuden esteitä pyrittiin eri keinoin poistamaan.

Vuonna 2023 kulttuuriyksikkö jatkoi yhteistyökumppanina Kestävän kasvun Satakunta 2 -hankkeen kulttuuriresepti- ja kulttuurikaverikokeilussa. Maksuttomia kulttuurireseptejä oli jaossa kaikille, joilla oli haasteellinen elämäntilanne. Kulttuurireseptiä käyttäneet antoivat positiivista palautetta toiminnasta.

LIKKUMINEN

Porin kaupungin liikuntayksikössä edistetään kuntalaisten hyvinvointia mahdollisimman monipuolisesti tavoitteena saavuttaa kaikki ikäryhmät eri puolilla kaupunkia. Liikuntalaki (390/2015) velvoittaa järjestämään terveyttä ja hyvinvointia edistäviä liikuntapalveluita eri kohderyhmät huomioon ottaen. Tavoitteena on lisätä aktiivisuutta, ennaltaehkäistä hyvinvointiin liittyviä haasteita sekä vähentää syrjäytymistä ja yksinäisyyttä. Liikuntapalvelut tekevät kiinteää yhteistyötä varhaiskasvatuksen, opetuksen sekä nuorisopalveluiden kanssa. Yhteistyötä tehdään myös Satakunnan hyvinvointialueen eri toimialojen kanssa. Lisäksi yhteistyökumppaneina toimii kolmannen sektorin järjestöjä, seuroja ja yhdistyksiä, joista osa saa kaupungilta toiminta- ja projektiavustuksia.

Vapaaehtois- ja vertaistoimintaa on käynnistetty koronatauton jälkeen ja tulevaisuudessa on tavoitteena saada toimimaan vertaisohjaajien pitämiä ryhmiä eri puolilla kaupunkia. Haasteena on tavoittaa kaikki väestöryhmät, esimerkiksi kotona asuvat ikäihmiset tai pitkäaikaistyöttömät. Olemassa olevia palveluita kehitetään paremmin saavutettaviksi muun muassa lisäämällä viestintää eri kanavissa, jatkamalla olemassa olevia hyviä käytäntöjä, kuten seniorikortti, Maksa mitä haluat -päivät, Nuorisopassi ja matalan kynnyksen ryhmät.

Legionella-bakteerista johtuva Meri-Porin uimahallin parin kuukauden kiinniolo syksyllä vaikutti erityisesti uimahallin alueella asuvien ikäihmisten, lapsiperheiden ja koululaisten uintimahdollisuuksiin. Kaikilla ei ollut mahdollisuutta käyttää keskustan uimahallia korvaavana liikuntapaikkana ja kiinniolon aikana erityisesti ikääntyneiden asiakkaiden kohdalla liikkuminen saattoi jäädä vähäiseksi. Lisäksi paluuta asiakkaaksi hallin auettua saattoi hidastaa pelko vesijohdoveden turvallisuudesta.

Lähiluonto- ja kulttuuriympäristöjä hyödynnettiin monipuolisesti eri-ikäisille suunnatuissa kulttuuripalveluissa kaupunkilaisten aktivoimiseen, esimerkiksi moninaiset kävelyopastukset, veistosvaellukset, kuuntelukävelyt, erilaiset taideretket ja -leirit. Pääkirjaston Liikuttamosta kirjastokortilla lainattavat liikuntavälineet olivat suosittuja kaupunkilaisten keskuudessa. Lainattavien liikuntavälineiden tarjontaa laajennettiin ja liikuntavälineet vaihtelivat vuodenaikojen mukaan.

Liikkuminen joukkoliikenteessä

Joukkoliikenteen matkamäärä nousi lähes puoleentoista miljoonaan vuonna 2023. Kaupunginhallituksen määrärahalta lippujen hintoja alennettiin määräaikaisilla tarjouskampanjoilla alkuvuodeksi ja joululomaksi. Hiihtolomaviikolla joukkoliikenne oli maksutonta ja kokeiltiin Waltti Mobiili sovelluksessa yksittäisiä kertalippujen tarjouspäiviä. Lähimaksaminen otettiin käyttöön kesäkuussa ja se oli suosittua erityisesti jazz-viikolla. Lukioiden ja ammatillisten oppilaitosten opiskelijoiden joukkoliikenteen käyttö helpottui syksystä alkaen, kun kaupunki pääsi Waltti lippu- ja maksujärjestelmään.

TERVEELLISET ELINTAVAT

Päihteet

Keväällä toteutettiin PAKKA-toimintamallin mukaiset ravintoloiden asiakasarvioinnit sekä vähittäismyynnin ja ravintoloiden vastuullisuuskoulutukset. Vastuullisuuskoulutuksissa perehdytään anniskelun lainsäädäntöön, ikärajalvontaan, turvallisuuteen sekä siihen, kuinka päihtyneille anniskelusta kieltäydytään. Ravintoloiden asiakasarvioinneilla puolestaan tarkastellaan alkoholittomien juomien saatavuutta ja monipuolisuutta, ravintolan viihtyisyyttä ja turvallisuutta, asiakkaiden päihtymystilasta, asiakaspalvelusta ja järjestyksenvalvonnan toimivuudesta. Asiakasarviointit tehtiin 12 porilaiseen ravintolaan tai publiin. Alkoholilain vaatimaa ikärajalvontaa tulisi tulosten mukaan tehostaa, sillä vain puolet arvioiduista paikoista kysyi henkilöllisyyspapereita. Vastuullisen anniskelun mukaisesti selvästi päihtyneitä ei tulisi päästää ravintolaan eikä anniskella heille alkoholia. Tästä huolimatta vastaajien mukaan noin 33 prosenttia ravintoloista tarjoi alkoholia selvästi päihtyneille. Alkoholittomien juomien valikoima oli vain harvoin esillä, mutta kysyttäessä vaihtoehdot esiteltiin ja vastaajien mukaan monipuolinen alkoholittomien juomien valikoima oli noin 40 prosentissa paikoista.

Satakunnan alueella toteutettiin yhteisesti päihdetilannekysely. Kysely koostui kahdesta kyselystä, joista toinen osoitettiin nuorille ja toinen täysi-ikäisille porilaisille. Nuorten vastauksissa nousi esille, että vanhempien ja muiden aikuisten pitäisi enemmän puuttua ja olla kiinnostuneempia oman lapsen ja nuoren elämästä. Kyselyyn vastanneiden nuorten mukaan kotona ja kouluissa tehtävä ennaltaehkäisevä työ on liian vähäistä. Aikuisten kyselyssä nousi esille huoli nuorten päihteiden, erityisesti huumeiden, käytön suhteen. Porilaiset kokevat, että apua ja tukea päihdeongelmiin on haastavaa saada, sillä palvelut ovat ruuhkautuneita ja asiakkaita ohjataan luukulta toiselle. Kyselyistä kävi lisäksi ilmi, ettei rahapelaamista mielletä samalla tavalla päihteeksi, sen haittoja vähätellään ja myös siitä pitäisi puhua enemmän esimerkiksi kouluissa.

Ruoka-avun tarve

Ruoka-aputoiminnassa asiakasmäärän kasvu ja samanaikaisesti jaettavan ruokamäärän väheneminen ovat aiheuttaneet haasteita auttamistyöhön. Elintarvikkeiden, sähkön ja yleisen kustannustason nousun myötä ruoka-avun asiakaskunta on laajentunut ja erilaiset avuntarpeet lisääntyneet. Porin kaupungin toteuttaman maakunnallisen ruoka-avun kyselyn mukaan kehittämiskohteina nähdään suurtalouskeittiöiden ja elintarvikealan toimijoiden entistä laajempi mukaan saaminen yhteistyöhön, jotta kaikki mahdollinen hävikki saadaan hyötykäyttöön ihmisten auttamiseksi. Tulosten perusteella on käynnistetty kehittämistoimia ruoka-avun yhteisöllisyyden sekä saatavilla olevan palveluohjauksen ja neuvonnan lisäämiseksi. Ruoka-avussa leipää, leivonnaisia,

paistopistetuotteita, valmisruokia ja eineksiä on tarjolla eniten ja vihannesten, hedelmien ja marjojen osuus on vähäisempi. Tämä saattaa aiheuttaa haasteita terveellisen ruokavalion toteuttamiseen, mikäli se koostuu pääasiassa ruoka-avun kautta saatavista elintarvikkeista.

OSALLISUUS JA AKTIIVISUUS

Kotouttamispalvelut

Poriin muutti vuoden 2023 aikana reilut 100 ukrainalaista ja heille kerrottiin MONIPORI-monikielisen infon palveluista. Monipori auttoi uusia kuntalaisia monenlaisissa kysymyksissä, kuten esimerkiksi asumiseen, opiskeluun ja työn hakemiseen liittyvissä asioissa. Vieraskieliset henkilöt ovat hyötäneet Porin kaupungin palveluksi juurrutetusta neuvontapalvelusta, jossa pystytään palvelemaan asiakkaita tarvittaessa omalla kielellä. On ollut tärkeää niin kotoutumisen edistämisen, kuin turvallisuuden tunteenkin kannalta tarjota matalan kynnyksen apua heille, joille palvelut ovat vielä vieraita ja byrokratia voi tuntua vaikeaselkoiselta. Satakunnan Ammattikorkeakoulussa palvelusta kerrottiin uusille kansainvälisille opiskelijoille ja he ovatkin neuvontaa paljon hyödyntäneet ja kokeneet sen tärkeäksi tueksi vieraassa maassa.

Kesäkuussa maahanmuuttajataustaiset lapset pääsivät ilmaiseksi pelaamaan jalkapalloa Askokylän kentällä. Monelle osallistujalle tämä oli ainoa harrastus koko kesän aikana. Näin Pori harrastaa - messuilla järjestettiin monikielistä tukea osallistujille ja näin ihmiset saivat tietoa eri harrastusmahdollisuuksista Porissa.

Syksyllä aloitettiin kehittämään International House Porin monialaista palvelukonseptia ja sitä kautta yhä enemmän lisätä uusien porilaisten osallisuuden kokemusta, josta esimerkkinä logon suunnittelukilpailu, omakieliset mielipidekyselyt ja englanninkieliset Connect & Integrate-tapahtumat.

Maksa mitä haluat -päivä

Maksa mitä haluat -päivinä Porin kaupungin kulttuuri- ja liikuntapalveluissa asiakas sai itse päättää sisäänpääsymaksunsa hinnan. Vuonna 2023 järjestettiin neljä Maksa mitä haluat -päivää. Päivien tavoitteena oli saada kuntalaiset liikkeelle ja tutustumaan Porin kulttuuri- ja liikuntapalveluihin, myös joukkoliikenne oli mukana. Maksa mitä haluat -päivistä saatiin porilaisilta erittäin myönteistä palautetta.

Kulttuuripalvelut

Vuonna 2023 suurin osa kuntalaisista käytti kulttuuripalveluja, jotka tarjosivat tiloja ja mahdollisuuksia käsitellä ja purkaa vaikeita asioita sekä viihtyä, eläytyä, rentoutua ja tavata muita ihmisiä. Kulttuuripalvelut tuotettiin kaikenikäisille ja niitä käyttivät kaikenikäiset kuntalaiset. Kulttuuripalvelut edistivät osallisuutta monin keinoin, kuten hakeutuvilla kulttuuripalveluilla, lähipalveluilla, räätälöidyillä palveluilla eri kohderyhmille, taloudellisia osallistumisen esteitä poistavilla ratkaisuilla ja muilla osallistumisen kynnyksiä madaltavilla toiminnoilla. Kulttuurilaitokset edistivät asiakkaidensa osallisuutta palvelujen ja toimintojen suunnitteluvaiheessa. Porin kaupungissa kulttuuripalvelujen alueellinen saavutettavuus oli kohtalainen.

Promenadisalin ja Kirjurinluodon kesäteatterin hallinnointi siirtyi vuoden 2023 alusta tekniseltä toimialalta sivistystoimialan kulttuuriyksikölle. Kulttuuriyksikön tavoitteena on nostaa salin käyttöastetta ja saatuja vuokratuloja ulkoisten tapahtumajärjestäjien vuokratoimintaa lisäämällä sekä

mahdollistaa paikallisten toimijoiden Promenadisalin hyödyntäminen entistä helpommin, Promenadisalin pääkäyttäjän, kaupunginorkesteri Pori Sinfoniettan, tarpeet huomioiden.

Porin kaupunginkirjasto tarjosi vuonna 2023 monipuolisia palveluita, jotka edistivät asiakkaiden hyvinvointia. Kirjasto järjesti 443 maksutonta tapahtumaa, joissa oli yhteensä 16 205 osallistujaa. Tapahtumat, kuten Tylypori, Nippori, Pelien yö, Kirjojen yö ja Pihlavan kirjaston yökirjasto, keräsivät runsaasti yleisöä ja kiittävää palautetta. Kirjasto hyödynsi osallistavia menetelmiä tilaisuuksissaan ja toimintansa suunnittelussa, ja kuunteli asiakkaitaan. Esimerkiksi asiakkaiden toivomuksesta hankittiin pääkirjastoon asiakirjasilppuri ja ompelukone kotikäyttöön lainattavaksi.

Kirjasto tuki aktiivista kansalaisuutta, demokratian edistämistä ja yhteisön toimintaa eri tavoin, esimerkiksi keskustelutilaisuudet, kirjailijavierailut, tietopuoliset näyttelyt ja digitaalisten edistäminen. Digiopastusta annettiin kirjastopalveluissa 824 henkilölle. Kirjasto kehitti myös monikanavaisia ja digitaalisia palveluita, esimerkiksi järjestämällä digitaaliseen kulttuuriin keskittyvän Retropelipäivän, julkaisemalla oman podcast-sarjan ja ottamalla käyttöön TikTok-kanavan.

Pääkirjastossa avattiin Tul ja tee -monitoimitila, joka tarjoaa mahdollisuuksia luovaan digitaaliseen työskentelyyn, itsensä kehittämiseen ja tulevaisuuden taitojen oppimiseen. Uusi Pohjoisväylän kirjasto avattiin lokakuussa, ja se on ensimmäinen lasten ja nuorten erikoiskirjasto Porin kaupungissa. Kirjasto on myös alueen aikuisten käytävissä ja sitä voi käyttää omatoimisesti iltaisin ja viikonloppuisin, mikä laajentaa aukioloaikaa huomattavasti.

Porin kaupungin museot tarjosivat vuonna 2023 monipuolisia palveluita, jotka edistivät asiakkaiden hyvinvointia. Museot toimivat sosiaalisina kohtaamispaikkoina ja tarjosivat paikan rauhoittumiseen epävarman maailmantilanteen keskellä. Museoissa järjestettiin useita tapahtumia, kuten yhteisnäyttely ja Porin Päivän tapahtumat, jotka houkuttelivat suuren määrän kävijöitä. Museoissa oli esillä vaihtuvia ja pysyviä näyttelyitä, joissa pääsi tutustumaan kulttuuri- ja luonnonperintöön, teollisuushistoriaan, rakennuskulttuuriin ja nykytaiteeseen. Museot tarjosivat myös mahdollisuuden pelata, leikkiä, osallistua työpajoihin ja luentoihin.

Porin taidemuseon ja Satakunnan Museon yhteisnäyttelyssä nykytaide kohtasi menneisyyden jäljet, ja näyttelyssä haastettiin kävijät pohtimaan omia kokemuksiaan museoesineistä. Museopalvelut järjestivät myös uudenlaisia tilaisuuksia, kuten Luontotalo Arkin ja Porin taidemuseon yhteisen tapahtuman, jossa tarkasteltiin taiteilijan teosta ja jaettiin sen herättämiä ajatuksia. Museot tarjosivat siis monipuolisia palveluita, jotka edistivät asiakkaiden hyvinvointia ja tarjosivat mahdollisuuksia oppimiseen, osallistumiseen ja vuorovaikutukseen.

Porin taidemuseo, joka oli suljettuna vuonna 2023 rakennuksen peruskorjauksen vuoksi, järjesti monipuolista toimintaa vaihtoehtoisissa paikoissa ja virtuaalisesti. Museon palvelut, kuten näyttelyt, opastukset, työpajat ja yleisötapahtumat, järjestettiin tavanomaisesta poikkeavalla tavalla, mikä tarjosi kävijöille uudenlaisia kokemuksia. Porin kaupungin taidekokoelman teoksia esittelevä virtuaalinäyttely avattiin Digimuseo.fi -palvelussa, ja näyttelytekstit sekä taiteilijaesittelyt olivat kuunneltavissa. Tämä mahdollisti taiteen kokemisen myös niille, jotka eivät päässeet paikan päälle. Lisäksi järjestettiin opastettuja kierroksia, työpajoja ja tapahtumia, jotka olivat suunnattu eri-ikäisille yleisöille. Nämä palvelut tarjosivat mahdollisuuksia oppimiseen, osallistumiseen ja

vuorovaikutukseen, mikä edistää asiakkaiden hyvinvointia. Vuonna 2025 taidemuseo avataan uusittuna, mikä lisää keskustan elinvoimaa ja on osa jokirannan kehittämistä.

Satakunnan Museo, joka edustaa kulttuuri- ja luonnonperinnön tehtäväkenttää, saavutti vuonna 2023 ennätysellisen kävijämäärän, yli 60 000 fyysistä käyntiä ja yhteensä 130 694 käyntiä verkkosivuilla. Museo tarjosi monipuolista toimintaa kaikenikäiselle yleisölle, kuten työpajoja, opastettuja kierroksia ja tapahtumia. Lisäksi museo järjesti hakeutuvaa toimintaa hyvinvointialueen alaisten yksiköiden asukkaille ja asiakkaille. Uudistetut kävelyopastukset, mobiilioppaat ja verkkototeutukset lisäsivät saavutettavuutta ja mahdollistivat mielenkiintoisten tilaisuuksien seuraamisen ajasta ja paikasta riippumattomasti. Nämä palvelut tarjosivat mahdollisuuksia oppimiseen, osallistumiseen ja vuorovaikutukseen, mikä edistää asiakkaiden hyvinvointia.

Kaupunginorkesteri Pori Sinfonietta edisti porilaisten hyvinvointia tarjoamalla musiikkikuuntelukokemuksia vuonna 2023. Orkesteri järjesti 87 konserttia ja muita musiikkiesiintymisiä, joissa oli yhteensä 18 758 osallistujaa. Musiikki, joka on tärkeää lähes 90 % suomalaisista, torjuu yksinäisyyttä, yhdistää ihmisiä ja tuo iloa arkeen. Pori Sinfonietta paransi palveluitaan kilpailuttamalla lipunmyyntitoimittajan, perustamalla uuden lipunmyyntipisteen ja tuottamalla digitaalista sisältöä. Orkesteri huomioi eri ikäryhmät ja vei yleisötyötuotantoja myös palvelutaloihin, päiväkoteihin, kouluihin, kirjastoihin ja kauppakeskuksiin. Nämä toimet, yhdessä erityisten yleisötyöviikkojen ja kummilapsiprojektin kanssa, mahdollistivat musiikin tuoman hyvinvoinnin saavuttamisen laajasti. Kaiken kaikkiaan Pori Sinfoniettan palvelut tarjosivat asiakkaille mahdollisuuden irtautua arjesta, rentoutua ja kokea innostavia elämyksiä.

Lastenkulttuurikeskus Kruunupään alainen Kinokellari tarjosi katsojille keväällä ja syksyllä laatu elokuvien kiinnostavan ja monipuolisen kokonaisuuden Promenadikeskuksessa. Nuorisopassilla oli oikeutettu sisäänpääsyyn elokuvanäytökseen ikärajan mukaisesti. Kinokellarin elokuvatoiminta kiinnosti kuntalaisia, matineanäytöksissä oli kävijöitä yhteensä 1 678 henkilöä. Porin Kinokellari on yksi Suomen vanhimmista edelleen aktiivisesti toimivista kuntakinoista.

Yhdistysyhteistyö

Vuoden 2023 aikana yhdistysyhteistyötä edistettiin suunnitelmallisesti ja saatiin aikaan konkreettisia edistysaskeleita. Uusi yhdistysyhteistyöryhmä aloitti työskentelynsä syksyllä. Ryhmän kokoonpano koostuu kaupungin edustajien lisäksi yhdistystä edustavista tahoista. Ensimmäisiä toimenpiteitä ryhmän toiminnassa oli yhdistysyhteistyöohjelman laatiminen. Yhdistysyhteistyöryhmän tehtäviin kuuluu muun muassa kaupungin ja alueella toimivien yhdistysten yhteistyön koordinointi sekä yhdenvertaisuuden toteutuminen toiminnassa. Toiminta kattaa esimerkiksi yhdistystilaisuuksien järjestämistä, avustustoiminnan koordinoimista sekä yhdistysyhteistyön näkyvyyden kehittämistä. Kaupunki järjesti vuoden aikana kaksi yhdistysilttaa.

Konkreettinen kehitysaskel yhdistysyhteistyön osalta saatiin, kun kaupunginhallitus hyväksyi joulukuussa 2023 Porin kaupungin työntekijöiden ja yhdistysten käyttöön tarkoitetun yhdistysyhteistyöohjelman. Yhdistysyhteistyöohjelman laadintaan osallistettiin porilaisia ja Porin alueella toimivien yhdistysten edustajia. Ohjelma-asiakirja kuvaa kaupungin ja yhdistysten välistä yhteistyötä, sen tavoitteita ja toimintatapoja. Ohjelman painopisteet (taloudellinen ja toiminnallinen yhteistyö, yhdistysyhteyshenkilötyö, viestintä ja vuosikello) limittyvät toisiinsa ja muodostavat

yhdessä toimintamallin, jolla kaupunki ylläpitää ja edistää yhteistyötä ja kumppanuutta alueella toimivien yhdistysten kanssa asukkaiden parhaaksi.

Vuonna 2023 avustuspäärahat laskivat edellisvuoteen verrattuna jonkin verran. Hyvinvointialueuudistuksen myötä osa kumppanuussopimuksista siirtyi osittain tai kokonaan hyvinvointialueelle. Avustusten painottamista pidempiaikaisiin kumppanuussopimuksiin jatkettiin kuitenkin edelleen, sillä se mahdollistaa järjestöjen toiminnan sekä järjestöjen ja kaupungin välisen yhteistyön pitkäjänteistä kehittämistä. Vuoden lopussa kaupungilla oli sopimus 16 kumppanuusyhdistyksen kanssa. Strategiset tapahtumakumppanuudet -avustusmuoto käynnistettiin vuoden alusta ja sillä tuetaan strategisesti tärkeitä tapahtumia, joilla on suuri merkitys porilaisten hyvinvointiin ja kaupungin elinvoimaan, ja jotka ovat juurtuneet kaupunkiin ja edustavat vahvasti porilaisuutta.

Asukkaiden muu osallistaminen

Kaikilla Porin kahdeksalla palvelualueella järjestettiin asukastilaisuudet, joissa asukkaat pääsivät keskustelemaan alueen ajankohtaisista asioista kaupungin edustajien kanssa. Syksyn tilaisuuksiin kysyttiin toiveaiheita myös asukkailta. Tilaisuuksiin osallistui yhteensä 500 porilaista ja keskustelua herättivät muun muassa liikenne, turvallisuus, liikuntamahdollisuudet, luonto, tilojen käyttö ja yhteisöllisyys. Tilaisuuksien perusteella asukkaiden ja kaupungin edustajien välisille keskusteluille on kysyntää.

Keväällä järjestettiin kaupunkifoorumi, jossa käsiteltiin keskustan turvallisuustilannetta. Joulukuussa keskustaan avattiin jouluihin kuusikatu, jonka kuusia asukkaat kutsuttiin koristelemaan.

Kyselyt

Vuoden 2023 aikana toteutettiin erilaisia kyselyitä porilaisille. Kyselyillä selvitettiin muun muassa asukkaiden mielipiteitä, toimintatapoja ja kokemuksia olemassa olevien palvelujen kehittämisen tueksi sekä uusien toimintojen suunnittelun tueksi. Kyselyjä hyödynnettiin myös erilaisten ohjelmien ja suunnitelmien laatimisessa. Lisäksi porilaiset saivat päättää hyvinvointirahan temasta ja tehdä ehdotuksia Urheilugaalan palkinnonsaajista.

[Ulkoisen viestinnän kysely, jolla selvitettiin kuntalaisten tapoja ja tarpeita saada tietoa kaupungin palveluista eri kanavilla](#)

[Porin äänibrändin rakentamisen yhteydessä asukkailta kysyttiin, miltä Pori kuulostaa](#)

[Asukkaiden turvallisuuden tunnetta kartoitettiin kyselyllä](#)

[Uuden kaupunginjohtajan aloittaessa kutsuttiin asukkaat ja muut Porissa viihtyvät verkkoavoriihen ideoimaan parasta Poria](#)

[Kysely Kinokellariin liittyvistä muistoista Kinokellarin historiikka varten](#)

[Kysely Satakunnan päihdetilanteesta](#)

[Kysely erityistä tukea tarvitsevien nuorten vapaa-ajanharrastuksista, sekä mikä rajoittaa tai estää harrastamista](#)

[Mitä mieltä asukkaat ovat kaupungin teknisistä palveluista](#)

[Nuorille suunnattu kysely nuorisoyksikön uudesta brändistä](#)

[Metsäohjelman laatimisessa hyödynnettiin asukkaille tehtyä kyselyä](#)

[Meri-Porin ulkoilureittien kehittämissuunnitelman laatimisen yhteydessä tehtiin kysely asukkaille](#)

[Palautekysely lasten ja nuorten kesäruokailusta](#)

[Nuorilta kysyttiin, millaisia mielikuvia heillä on kunnan nuorisotyöstä](#)

[Asukaskysely Radioasemanpuiston yleissuunnitelmaluonnoksesta](#)

[Kaupunki pyysi esityksiä palkittavista urheilijoista ja seuratyöntekijöistä Satakunnan Urheilugaalaan](#)

[Asukkaat saivat äänestää Rakkaudella porilaisille-hyvinvointirahan teemasta](#)

[Yhdistysyhteistyöohjelman luonnosta sai kommentoida 13.9-27.9.2023 välisenä aikana.](#)

Viestintä

Hyvällä viestinnällä varmistetaan kaupunkilaisten tiedonsaanti ymmärrettävässä muodossa ja mahdollistetaan kaupunkilaisten osallistuminen heitä koskevien asioiden päätöksentekoon. Viestintää toteutettiin monikanavaisesti pori.fi-nettisivuilla, sähköpostitiedotteilla, sosiaalisen median kanavissa sekä yhteistyössä muiden toimialojen ja toimijoiden kanssa. Kaupungin sosiaalisen median tileillä jaettiin aktiivisesti tietoa muun muassa Maksa mitä haluat -päivistä, käynnissä olevista hankkeista sekä Ohjaamon, nuoriso- ja liikuntapalveluiden toiminnasta. Viestintää kohdennettiin eri kanavien kohdeyleisöjen mukaan, esimerkiksi kaupungin Instagram-tilillä tavoitetaan nuoria ja nuoria aikuisia, kun taas Facebookin puolella seuraajissa suurin ikäryhmä on 45-54 -vuotiaat.

Vuoden 2023 alussa porilaisille järjestettiin ulkoisen viestinnän kysely, jonka vastausten perusteella kaupunkilaiset löytävät kaupunkiin liittyvät tietonsa parhaiten kaupungin verkkosivuilta, sosiaalisen median kanavista sekä sanomalehdistä. Erityisesti sosiaalisen median kanavat saivat kiitosta infosta, ajantasaisista menovinkeistä sekä harrastusmahdollisuuksista. Valtaosa vastaajista kuitenkin koki, etteivät he saa mielestään tarpeeksi tietoa kaupungin palveluista. Vastausten perusteella viestintää pyrittiin kehittämään oikea-aikaisemmaksi esimerkiksi päätöksentekoviestinnässä. Lisäksi aloitettiin kartoitus kyselyssä toivotun, kaupungin oman asukaslehden toimittamisesta. Uutena viestintäkanavana kokeiltiin kahta podcastia: Radio Porin kanssa toteutettu Borgcast sekä Radio Helsingin kanssa toteutettu Poripodi.

Viestintä oli aktiivisesti mukana järjestämässä esimerkiksi Lapsen oikeuksien viikon Lasten juhlaa ja tuki hyvinvointirahahankkeiden viestintää nettisivuilla ja sosiaalisen median kanavissa. Viestintä tuki myös kaupungin asukastilaisuuksien järjestämistä. Kaupunkilaisille viestittiin lisäksi valtakunnallisista

kampanjoista, esimerkiksi Älä välitä- ja Kaikkien kaupunki -kampanjoista. Kaupungin viettäessä 15-vuotista taivaltaan Reilun kaupan kaupunkina, myös Reilun kaupan, viestintää lisättiin niin kaupungin omissa kuin Reilun kaupan kaupunki Porin sosiaalisen median kanavissa. Kuukausittain kaupunkilaisille viestittiin erilaisista hyvinvoinnin teemoista Instagramin tarinat-osiossa. Aiheina olivat muun muassa erilaiset kulttuuripalvelut, kansallinen kaupunkipuisto, vapaaehtoistoiminta ja Näin Pori harrastaa -tapahtuma. Syksyllä 2023 sai jatkoa Porisuhde-kampanja, jolla tavoiteltiin ennen kaikkea nuorempaa kohderyhmää. Uudeksi Porisuhdeneuvojaksi valittiin nuorten aikuisten keskuudessa suosittu porilainen sarjakuvataiteilija Pieruperse. Kymmenen julkaisun sarja vastasi tavoitteeseen keräten suosiota nimenomaan kohderyhmässään.

TURVALLINEN JA VIIHTYISÄ ELINYMPÄRISTÖ

Asuinympäristö

Tekninen toimiala rakentaa ja ylläpitää sekä kunnostaa vuosittain kiinteistöihin, laitoksiin, liikkumiseen, kävelyyn, pyöräilyyn, kuntoiluun, ulkoiluun, joukkoliikenteeseen, viher- ja virkistysalueisiin, tulvasuojeluun sekä hulevesien hallintaan liittyvää elinympäristöä. Vuotuisissa investointisuunnitelmissa huomioidaan asukaspalautteet, kyselyiden ja tutkimusten tulokset ja asiantuntijoiden tekemät havainnot.

Uusi Pohjois-Porin katu- ja pyörätieverkon rakentuminen sujuvoittaa jatkossa asukkaiden arkea entisestään. Asukkaiden turvallista liikkumista tukemaan asennettiin Zombie-valoja Yrjönkadun-Itsenäisyydenkadun risteuksen lisäksi Isolinnankadun-Itsenäisyydenkadun ja Vähälinnankadun-Itsenäisyydenkadun risteyskohtiin. Reaaliaikaisen pysäköintiopastusjärjestelmän käyttöönotto parantaa asukkaiden asiointikokemusta keskustassa. Pysäköintimahdollisuuksia Porin metsän ja urheilukeskuksen läheisyyteen parannettiin uudella Eteläväylän 100 autopaikan pysäköintialueella.

Porissa otettiin käyttöön myös uusi hiihtolatuksen ja luistinratojen olosuhdepalvelu, josta löytyy jatkossa tiedot muun muassa talviliikuntapaikkojen kunnosta, pituudesta, sijainnista sekä vaativuudesta. Myös Yterin Golfpolulle rakennettiin uusi, esteetön kulkureitti vanhan esteettömän lankongin tilalle. Samalla lankongin molempiin päihin varattiin kaksi liikuntaesteisille tarkoitettua parkkiruutua.

Kaupunki osallistui Ylen valtakunnalliseen Miljoona roskapussia -kampanjaan huhti-kesäkuussa. Kansallisten siivoustalkoiden tarkoituksena oli vähentää ihmisten välinpitämättömyyttä roskaamista kohtaan ja pitää ympäristöä siistinä keräämällä roskia. Lisäksi tavoitteena oli havahduttaa ihmisiä näkemään roskaa ympäristössämme. Aikuisille kaupunkilaisille sekä toisen asteen opiskelijoille ja päiväkotiryhmille oli kaupungin palvelupiste Porinassa jaossa talkoovarusteina maksuttomia roskapusseja ja suojakäsineitä. Kampanjaan osallistuneet peruskoululuokat, yhteensä 4598 oppilasta, saivat talkoovälineet kunnalliselta jätehuolto-yhtiö Keräämöltä. Luontopajan välinevuokraamosta sekä Porin pääkirjastolta oli lainattavissa roskapihtejä hygieeniseen roskien keräämiseen. Porissa yksi suurimmista roskaongelmista ovat tupakantumpit ja nuuskapussit. Kampanjan ajan Porinasta sai noutaa maksutta myös tupakkatuutteja, johon nikotiinijätteet voi heittää kadun sijaan. Kadulle heitettyt roskat kulkeutuvat sadevesiviemärien kautta suoraan Kokemäenjokeen tuottaen peruuttamatonta tuhoa vesistöille ja niissä eläville eliöille. Kaikkiaan kaupungin alueelta kerättiin kampanjan aikana 2671 pussillista roskaa.

Kaupunkiympäristön suunnitteluun osallistuminen

Luonnonympäristöillä on suuri merkitys ihmisten elämänlaatuun ja hyvinvointiin. Tutkimus on osoittanut porilaisten kokemia ja arvostamia luontoympäristöjä sekä niiden hyvinvointivaikutuksia. Porilaiset kokivat luonnon hyvinvointivaikutuksia keskustan lähivirkistysalueiden Kirjurinluodon ja Porin metsän lisäksi asuinalueiden lähellä sijaitsevilla luontoalueilla ja Yyterin sekä merellisen Porin luontoalueilla.

Alueidenkäytön suunnittelussa on lakisääteisesti tärkeää pyrkiä edistämään luonnon monimuotoisuuden ja muiden luonnonarvojen säilymistä. Kaavoituksen yhteydessä arvioidaan kaavan toteuttamisen vaikutuksia luontoon. Vuonna 2023 tehtiin useita erilaisia luontoon kohdistuvia selvityksiä alueiden käytön suunnittelun tueksi. Laajojen luontoselvitysten rinnalla luonnonarvojen säilymistä turvattiin myös pienemmissä kaavahankkeissa pyrkimällä säilyttämään olemassa olevia viher- ja virkistysalueita sekä lisäämällä uusia alueita.

Porin kansallisen kaupunkipuiston pitkän aikavälin kehittämistyötä jatketaan edelleen ja tavoitteena on päivittää hoito- ja käyttösuunnitelma sekä ajankohtaiset viherverkostoselvitykset. Kaupunkiympäristön pitkän tähtäimen suunnitteluun osallistumiseen kutsutaan kaikkia porilaisia. Tärkeää on erityisesti saada nuoria mukaan vaikuttamaan oman tulevaisuutensa ympäristöjen kehittämisen suuntaan ja painopisteisiin.

Porilaisten mahdollisuudet erilaisista ympäristön hyvinvointivaikutuksista nauttimiseen ovat parantuneet kansallisen kaupunkipuiston alueen eri toimijoiden yhteiskehittämisen periaattein toteuttamien suunnitteluhankkeiden ansiosta. Huomioitavia hyvinvointi- ja terveyshyötyjä sekä arvoja ovat esimerkiksi kaupunkilaisten viihtyisyys ja kokemuksellisuus, alueiden käytettävyys ja esteettömyys sekä tulevaisuus ja ekologinen jatkuvuus.

Tärkeimpiä yhteissuunnitteluhankkeita kohdistui kansallisen kaupunkipuiston alueisiin. Porin metsän ja maauimalan alueella suunnittelun kohteena oli urheilu-, luonto- ja kulttuuriympäristöjen turvallisuuden ja viihtyisyyden parantaminen. Suunnitelman perusteella maauimalan aita uusittiin vastaamaan nykyaikaisia turvallisuus- ja laatuvaatimuksia. Kirjurinluodossa, porilaisittain yhdellä arvostetuimmista ulkoilu-, kulttuuri- ja maisema-alueista, yhteissuunnitteluhanke kohdistui alueen leiriytymismatkailupalveluiden kehittämiseen.

Yhteissuunnittelun kautta oli mahdollista sovittaa suunnitteluun erilaisia tavoitteita porilaisille tärkeiden kulttuuriympäristöjen omaleimaisuudesta ja kokemuksellisuudesta kansallisesti korostuneeseen, eri ikäryhmien huoleen luonnon tilan parantamisesta, sekä globaaleihin tulevaisuuden ja jatkuvuuden haasteisiin.

Luontoympäristö

Kaupunkilaisille oli aikaisempien vuosien tapaan tarjolla ilmaisia luontoretkeä, joita järjestettiin yhteistyössä yhdistysten kanssa. Osanottajamääriltään suosituimpia olivat linturetket sekä lapsille suunnattu Pimeä metsä -tapahtuma. Meri-Porin luontoreitistöllä liikkui arviolta 45 000–50 000 kävijää. Vuonna 2021 valmistunut Munakarinsäikän nuotiopaikka on erittäin suosittu ja sen sijainti on myös muuttanut kävijämäärien jakaantumista reitistön eri osien kesken. Lietteiden luontotorneille saavutaan kasvavassa määrin uimarannan suunnasta.

Asuinympäristöjen ja tärkeiden lähiluontokohteiden viihtyisyyden ylläpitämiseksi porilaisista löytyi myös talkoohenkeä. Sekä kaupungin aikuisia asukkaita että koululaisia osallistui jättipalsamin kitkentään Jokisuiston vieraskasvilajit hallintaan -hankkeessa. Talkootunteja muun muassa Polsanluodolla, Pormestarinluodon frisbeegolf-radalla, Ruosniemen koirapuistossa ja Halssin luontopolun varrella kertyi yhteensä 527. Talkoissa oli hyvä tunnelma ja osallistujat olivat motivoituneita vieraslajin torjuntaan. Erityisesti Halssin alueella asukkaat toimivat aktiivisesti ja aloitteellisesti. Toejoella, Liljanluodolla ja Halssin luontopolulla lisäapua torjuntaan saatiin laiduntavista lampaista. Palautteen perusteella hyvää mieltä on tuottanut niin itse luonnonhoitotyö kuin myös laiduntavien lampaiden rapsuttelu.

Virkistyskohteet

Viher- ja virkistysalueiden merkitys elämänlaadun, liikkumisen ja rauhoittumisen näkökulmista on tullut esille viime vuosien kansainvälisten kriisien myötä. Turvallinen, lähellä sijaitseva ja moniarvoisesti virikkeellinen ympäristö on sekä yksilöiden elämänlaadun että kaupungin elinvoiman näkökulmasta hyvin merkityksellinen.

Porissa on useisiin kaupunkeihin verrattuna laajoja luonnonympäristöjä aivan keskustan välittömässä yhteydessä. Kansallisen kaupunkipuiston ohjausvaikutuksella kaupunki pyrkii kehittämään näitä arvokkaita alueita ja säilyttämään niiden virkistykselliset, luonnon monimuotoisuuden edistämiseen ja kulttuuriympäristöihin liittyvät mahdollisuudet jatkossakin. Keskustan yhtenäiset puistoalueet, jalankulku- ja pyöräilymahdollisuuksineen tarjoavat kaupunkilaisille sekä puitteet arkiliikuntaan että lihasvoimin kulkemiseen erilaisiin liikkumista tukeviin ympäristöihin. Erityisesti kaupungin lähiviheralueet ovat harrastus- ja virkistysympäristöinä jalkaisin ja pyöräillen saavutettavissa sekä käytettävissä ympäri vuorokauden ja vuoden. Kävijämäärissä mitattuna Porin kaupunkipuiston alueet ovat suosittuja. Esimerkiksi Kirjurinluodon vuoden 2023 kävijämäärä oli noin 1,2 miljoonaa ja kesäkuukausina Kirjurinluoto-Eteläranta akselilla liikkui 600 000 700 000 kävijää.

Vuonna 2023 sekä Porin metsässä että Kirjurinluodossa jatkettiin laajojen urheilu- ja ulkoilureitistöjen opasteiden päivittämistä ja parantamista. Nämä palvelut mahdollistavat kaikkien porilaisten yhtäläiset mahdollisuudet turvallisiin ja saavutettaviin luonto- ja ulkoilukokemuksiin. Kansallisen kaupunkipuiston reitteihin, luontoarvoihin ja kohteisiin tutustuminen helpottui myös kaupunkipuiston reiteistä laaditun mobiilisovelluksen myötä.

Keskustan lähialueiden ulkoilureitistöt olivat tärkeässä osassa Porin palkitsemisessa vuoden liikkuvien kunta -tunnuksella.

Porin alueella olevista yleisistä uimarannoista otettiin uimakauden aikana yhteensä 39 näytettä. Näytteiden perusteella uimavesi rannoilla oli mikrobiologisesti hyvää uimavettä. Sinilevää havainnointiin silmämääräisesti ja sitä havaittiin vaihtelevasti Kukulankallion, Rudanmaan ja Ruutujärven uimarannoilla. Uimista on syytä välttää, jos vedessä näkyy sinilevää.

Yyterin ja Kirjurinluodon uimarannat ovat Porin suuret yleiset EU-uimarannat. Näillä uimarannoilla on tupakointi kielletty uimaranta-alueella koko uimakauden ajan. Kiellon lähtökohtana on suojata erityisesti pieniä lapsia passiivisen tupakoinnin haitoilta sekä vähentää roskaantumista ja

ympäristöhaittoja. Yleisen viihtyvyyden nimissä tupakoinnista Yyterin uimarannalla tuli yhteydenottoja uimarannan valvonnasta vastaavalle terveysturvavallalle. Asianmukaisista, tupakoinnin kieltävistä merkeistä ja itse rikkomuksiin puuttumisesta kuuluu vastuu rannan ylläpitäjälle.

Yyteri virkistysalueena

Yyteri on porilaisten rakkaampia virkistyskohteita ja kaikki alueelle suunnatut parannukset tukevat niin matkailijoiden kuin paikallistenkin hyvinvointia. Tämän lisäksi alueelle kohdennetut investoinnit palvelevat myös yrityksiä, luoden parempia toimintamahdollisuuksia alueella. Yritystoiminta puolestaan nostaa alueen palvelutasoa. Kaupunki investoi vuosittain noin 500 000 euroa alueen kehittämiseen sekä markkinointiin. Kasvun tueksi on laadittu kasvuohjelma.

Kesäisin Yyteri on ensisijaisesti rantakohde, mutta myös merkittävä luonto- ja virkistyskohde. Viime vuosien aikana Yyterissä on tehty uudistuksia sekä perusrakennusta että uusiin toimintoihin. Syksyllä uudistettiin ja parannettiin golflankonki, joka kulkee Yyterin hotellialueen surfkeskuksesta pohjoiseen, Herrainpäivien suuntaan. Samalla lankongista tehtiin saavutettava.

Alkuvuonna huonokuntoinen Meriravintola-rakennus purettiin ja tontille toteutettiin kokeiluna merikonteista koostuva ravintolakokonaisuus; Yyterin Dyyneravintolat. Tämä mahdollisti neljän yrittäjän -joista kolme uusia alueella- toiminnan ja laajensi samalla Yyterin ruoka- ja juomatarjontaa. Kokeilu koettiin onnistuneeksi sekä yrittäjien että asiakkaiden osalta, joten se saa jatkoa kesällä 2024.

Yyterin kokonaiskävijämäärät mukailivat vuoden 2023 osalta vahvasti vuoden 2022 tasoa, kun koko vuoden kävijämääräksi laskettiin noin 250 000 henkilöä. Ulkomaille suuntautvan matkailun lisääntyminen ja inflaatio vaikuttivat edelleen siihen, ettei koronapandemian aikaisiin huippukävijämääriin päästy. Helteetön heinäkuu näytteli myös oman osansa kesän kokonaiskävijämäärissä. Luvut perustuvat neljään Yyterissä käytössä olevaan laskuriporttiin.

Ilmanlaatu

Porin seudulla ja Etelä-Satakunnassa tehtiin vuosina 2022–2023 bioindikaattoritutkimus, joita on alueella toteutettu säännöllisesti jo noin 30 vuoden ajan. Tutkimuksen tulosten kokonaiskuva oli se, että jäkälälajisto oli keskimäärin köyhtyneen ja lievästi köyhtyneen välillä. Teollisuuden ja liikenteen päästöjen lähellä lajisto oli köyhtynyt ja jäkälän vauriot selviä. Selvimmät lajistoltaan luonnontilaiset tai vain lievästi köyhtyneet alueet sijaitsivat Porissa kaupungin pohjois- ja itäosissa.

Tutkimusalueen typen oksidien, rikkidioksidin ja hiukkasten teollisuuden ja liikenteen päästöt ovat vähentyneet noin neljäsosaan 20 vuodessa. Päästöjen vähenemisestä huolimatta puukohtainen lajilukumäärä ei ollut kasvanut uusimmassa tutkimuksessa verrattuna edelliseen vuosina 2014–2015 Porin ja Harjavallan alueella tehtyyn selvitykseen. Jäkälälajiston köyhtymiseen ja jäkälän vaurioiden ennallaan säilymiseen teollisuuden investoinneista huolimatta saattavat vaikuttaa myös ilmastonmuutoksen myötä lisääntyvät sään ääri-ilmiöt.

Ohjelmat ja hankkeet

Porin kaupunki toteutti Lähiöohjelma 2020–2022:n rahoituksella Itä-Porissa sijaitsevan Koiviston ulkoilupuiston alueelle yleissuunnitelman, jonka tarkoitus on ohjata alueen kehittämistä pitkällä aikajänteellä. Puiston yleissuunnitelma toteutettiin osana alueella vireillä olevaa asemakaavamuutosta ja sitä laadittiin kuntalaisia osallistaen ja yhteistyössä Sitowise Oy:n sekä keskeisimpien sidosryhmien kanssa. Syksyllä avatussa kyselyssä asukkaat pääsivät kommentoimaan yleissuunnitelmaluonnosta ja kertomaan ajatuksiaan siitä, miten puistoaluetta tulisi tulevaisuudessa kehittää. Suunnitelman toimeenpanon aikataulusta ei tehty päätöksiä vuonna 2023. Porin kaupunki valmisteli yhteistyössä Sitowise Oy:n kanssa Pihlavan puistotori -nimisen yleissuunnitelman. Lähiöohjelma 2020–2022:n tuella rahoitetun yleissuunnitelman lähtökohtana toimi monipuolisesti erilaisia käyttäjiä eri aikoina palvelevan, viihtyisän ja puistomaisen julkisen tilan luominen Pihlavaan. Tekninen lautakunta hyväksyi yleissuunnitelman kokouksessaan toukokuussa ja vapaa-ajan lautakunta kokouksessaan kesäkuussa. Varsinaiset rakentamissuunnitelmat laaditaan seuraavissa suunnitteluvaiheissa. Liveability, Designing public services for resilient neighbourhoods -hanke on sivistystoimialan kulttuuriyksikön hallinnoima, kolmivuotinen kansainvälinen Interreg Baltic Sea Region EU-hanke, jonka tavoitteena on auttaa kaupunkeja ja julkisia palveluja sopeutumaan nykyisiin haasteisiin ja muutoksiin sekä pysymään vetovoimaisina ja houkuttelevina. Porin kaupunki on osatoteuttajana yhdessä seitsemän muun Itämeren alueen kaupungin ja muiden yhteistyöorganisaatioiden kanssa. Teljäntorilla sijaitsevaan tyhjän liiketilaan alkuvuonna toteutettu taideteos oli ensimmäinen pilottikokeilu osana Liveability -hanketta, tarkoituksena oli tuoda saavutettavaa ja lähestyttävää taidetta keskelle ihmisiä. Liveability-hankkeen tarkoituksena on yleisestikin luoda elettävämpää ja asuttavampaa kaupunkikeskustaa kehittämällä luovuutta julkisten palveluiden suunnittelussa ja rohkaisemalla kaupunkilaisia tuottamaan elävämpää kaupunkikeskustaa, esimerkiksi tyhjiä tiloja täyttämällä.

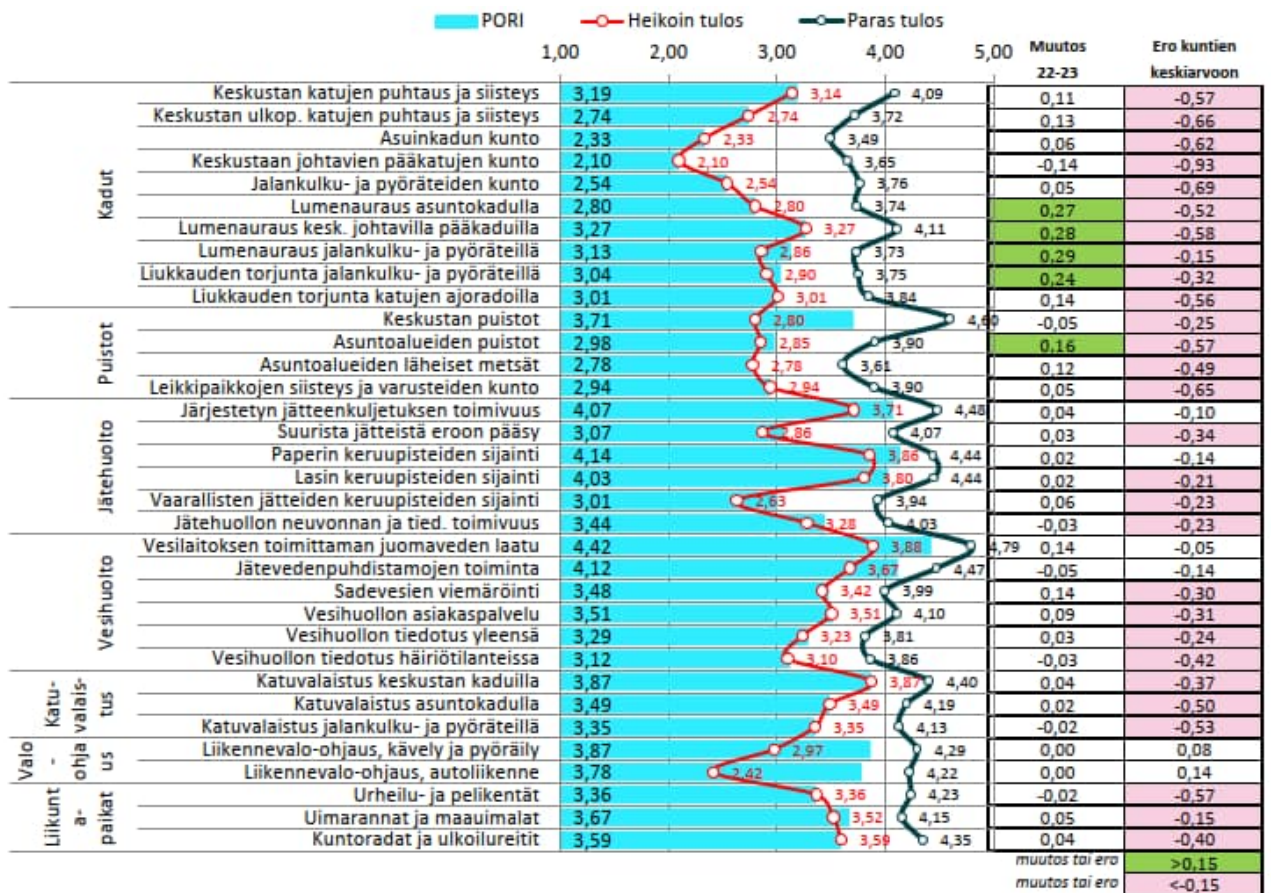
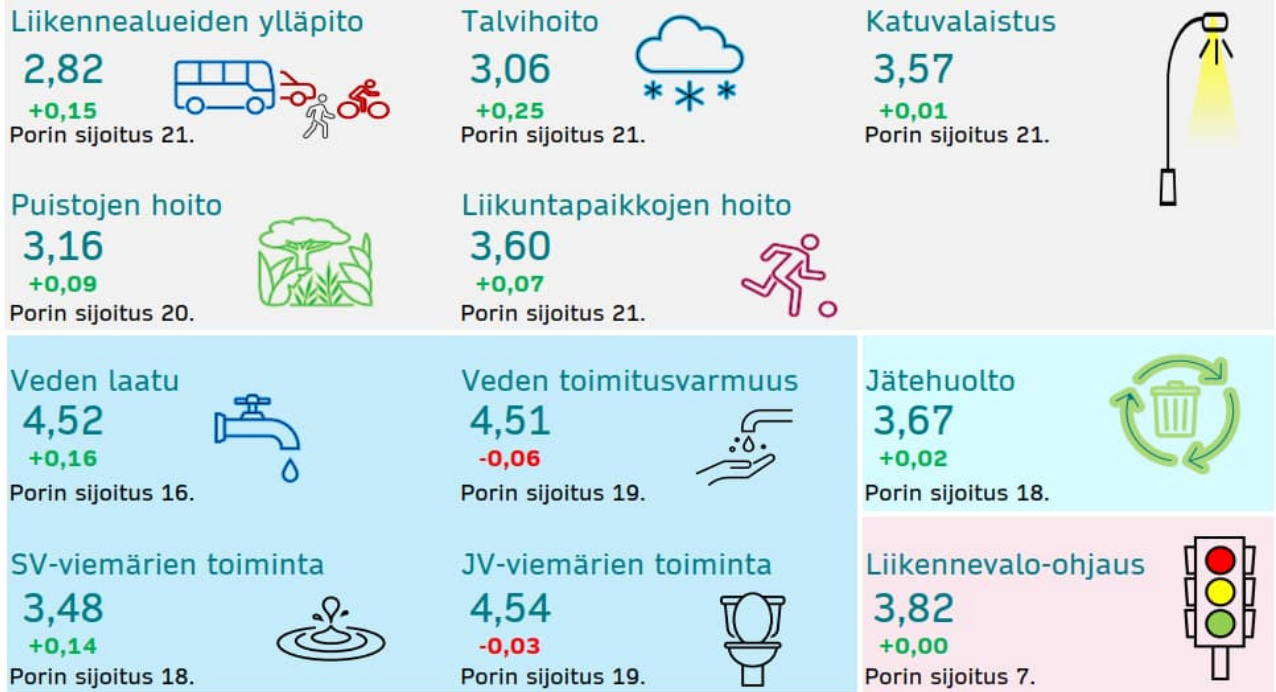
Yhdyskuntatekniset palvelut -kysely

Yhdyskuntatekniset palvelut 2023-kyselyyn saatiin vastauksia 606 kpl, joista 77 % tuli kaupungin verkkosivuilla julkaistun avoimen linkin kautta. Vastaajista lähes puolet oli 39–59-vuotiaita ja 61 % naisia ja 63 % taajamassa asuvia. Vastaajista vain 8 % oli 18–25-vuotiaita ja yli 60-vuotiaita 30 %. Vastaajat poimittiin satunnaisesti väestötietojärjestelmästä, jolle lähetettiin suomen- ja ruotsinkielisenä paperinen kyselylomake. Paperilomakkeen saaneille tarjottiin vastausvaihtoehtona verkkovastaamista. Kaupungin verkkosivuilla oli myös avoin linkki lomakkeelle. Tutkimuksessa oli mukana yhteensä 21 kuntaa

Kooste Pori-mittarin tuloksista. Asteikot on indeksoitu välillä 15 siten, että arvon 3 alle jäävät arvot osoittavat kielteistä ja sen yläpuolelle asettuvat arvot myönteistä suhtautumista. 1=erittäin huono, 5=erittäin hyvä

Pori - mittareiden tulokset

Mittarin arvo, muutos edellisestä kerrasta ja sijoitus kuntien joukossa (kuntia 21)

Kyselytutkimuksen pohjalta voidaan todeta, ettei yhdyskuntateknisten palveluiden nykytilaan ja kuntoon ole saatu asukkaiden kokemusten mukaan näkyvää muutosta vuoden 2022 tutkimustuloksiin verraten. Tuloksissa on kuitenkin huomioitava, että esimerkiksi sääolosuhteet vaihtelevat vuosittain mikä näkyy esimerkiksi katuverkon kunnossa talvikausina. Nyt vuoden 2023 tuloksissa talviaikainen kunnossapito oli jonkin verran parantunut edellisvuoteen nähden.

Vastaajien tyytyväisyys eri tehtävien hoitoon jakautui seuraavasti:

Pori

1. Miten hyvin seuraavat tehtävät on hoidettu asuinkunnassanne?

	Erittäin huonosti	Melko huonosti	Ei hyvin eikä huonosti	Melko hyvin	Erittäin hyvin	N	Hyvin yhteensä	Luottamusväli ¹
Keskustan katujen puhtaus ja siisteys	10,0 %	20,8 %	17,1 %	44,2 %	7,9 %	572	52,1 %	52%±4%
Keskustan ulkopuolisten katujen puhtaus ja siisteys	16,9 %	30,7 %	17,5 %	31,1 %	3,8 %	573	34,9 %	35%±4%
Asuinkadun kunto	34,6 %	27,8 %	12,1 %	20,5 %	5,0 %	601	25,5 %	25%±4%
Keskustaan johtavien pääkatujen kunto	31,6 %	41,8 %	13,6 %	11,5 %	1,5 %	582	13,1 %	13%±3%
Jalankulku- ja pyöräteiden kunto	21,1 %	35,6 %	16,4 %	22,0 %	4,9 %	568	26,9 %	27%±4%
Lumenaauraus asutokadulla	25,4 %	23,2 %	10,8 %	27,6 %	13,1 %	595	40,7 %	41%±4%
Lumenaauraus keskustaan johtavilla pääkaduilla	9,6 %	20,8 %	14,9 %	42,6 %	12,1 %	571	54,6 %	55%±4%
Lumenaauraus jalankulku- ja pyöräteillä	12,5 %	22,2 %	18,4 %	33,6 %	13,3 %	550	46,9 %	47%±4%
Liukkauden torjunta jalankulku- ja pyöräteillä	13,8 %	23,6 %	18,6 %	33,4 %	10,7 %	560	44,1 %	44%±4%
Liukkauden torjunta katujen ajoradoilla	12,5 %	22,8 %	23,5 %	33,9 %	7,2 %	566	41,2 %	41%±4%
Keskustan puistojen hoito	4,5 %	11,9 %	13,6 %	48,4 %	21,7 %	531	70,1 %	70%±4%
Asuntoalueiden puistojen hoito	12,7 %	27,1 %	17,4 %	35,2 %	7,6 %	528	42,8 %	43%±4%
Asuntoalueiden läheisten metsien hoito	17,9 %	26,3 %	21,7 %	27,9 %	6,2 %	498	34,1 %	34%±4%
Leikkipaikkojen siisteys ja varusteiden kunto	12,4 %	26,2 %	21,2 %	35,4 %	4,7 %	443	40,2 %	40%±4%
Järjestetyn jätteenkuljetuksen toimivuus	2,9 %	3,8 %	10,6 %	48,3 %	34,4 %	549	82,7 %	83%±3%
Suurista jätteistä eroon pääsy	14,9 %	24,5 %	14,5 %	30,7 %	15,5 %	511	46,2 %	46%±4%
Paperin keruupisteiden sijainti	3,7 %	6,0 %	7,6 %	38,1 %	44,6 %	569	82,8 %	83%±3%
Lasinkeruupisteiden sijainti	3,9 %	8,3 %	9,0 %	38,7 %	40,1 %	566	78,8 %	79%±3%
Ongelmajätteiden keruupisteiden sijainti	14,3 %	25,3 %	18,7 %	28,6 %	13,1 %	482	41,7 %	42%±4%
Jätehuollon neuvonnan ja tiedotuksen toimivuus	6,0 %	14,9 %	24,9 %	37,0 %	17,2 %	530	54,2 %	54%±4%
Vesilaitoksen toimittaman juomaveden laatu	3,1 %	1,4 %	5,6 %	30,1 %	59,9 %	589	90,0 %	90%±2%
Jätevedenpuhdistamon toiminta	4,2 %	1,9 %	12,7 %	40,3 %	40,9 %	308	81,2 %	81%±4%
Sadevesien viemärinto	5,2 %	17,5 %	17,1 %	44,6 %	15,5 %	502	60,2 %	60%±4%
Vesihuollon asiakaspalvelu	7,5 %	7,1 %	26,9 %	43,9 %	14,6 %	253	58,5 %	58%±6%
Vesihuollon tiedotuksen toimivuus yleensä	6,5 %	16,4 %	29,2 %	37,3 %	10,6 %	415	48,0 %	48%±5%
Vesihuollon tiedotuksen toimivuus häiriötilanteissa	12,1 %	18,9 %	24,0 %	34,5 %	10,4 %	412	44,9 %	45%±5%
Katuvalaistus keskustan kaduilla	3,4 %	9,9 %	10,1 %	49,5 %	27,1 %	564	76,6 %	77%±4%
Katuvalaistus asutokadulla	7,3 %	17,1 %	12,8 %	45,3 %	17,6 %	579	62,9 %	63%±4%
Katuvalaistus jalankulku- ja pyöräteillä	6,7 %	20,4 %	15,8 %	45,5 %	11,7 %	565	57,2 %	57%±4%
Liikennevalo-ohjauksen toimivuus kävelyn ja pyöräilyn kannalta	2,5 %	7,4 %	13,2 %	55,0 %	21,9 %	529	76,9 %	77%±4%
Liikennevalo-ohjauksen toimivuus autoliikenteen kannalta	4,4 %	9,0 %	11,2 %	55,0 %	20,5 %	547	75,5 %	76%±4%
Urheilu- ja pelikentät	7,5 %	16,7 %	20,0 %	43,6 %	12,2 %	401	55,9 %	%±0%
Uimarannat ja maauimalat	4,6 %	10,5 %	16,0 %	50,8 %	17,9 %	474	68,8 %	%±0%
Kuntoradat ja ulkoilureitit	6,0 %	13,3 %	14,1 %	48,9 %	17,8 %	483	66,7 %	%±0%

¹melko hyvin ja erittäin hyvin yhteensä tulos on 95 % todennäköisyydellä tällä välillä

Suurinta tyytymättömyyttä aiheuttaa katuverkon kunto. Tyytyväisimpiä vastaajat olivat juomaveden laatuun ja jätevesihuoltoon sekä lasin ja paperin kierrätyspisteiden sijainteihin. Näiden lisäksi reilusti yli puolet vastaajista olivat vähintään melko tyytyväisiä muun muassa liikennevalo-ohjaukseen, katuvalaistukseen, sadevesiviemärinto, kuntorata- ja ulkoilureitteihin, keskustan puistojen hoitoon ja jättekuljetusten järjestelyihin.

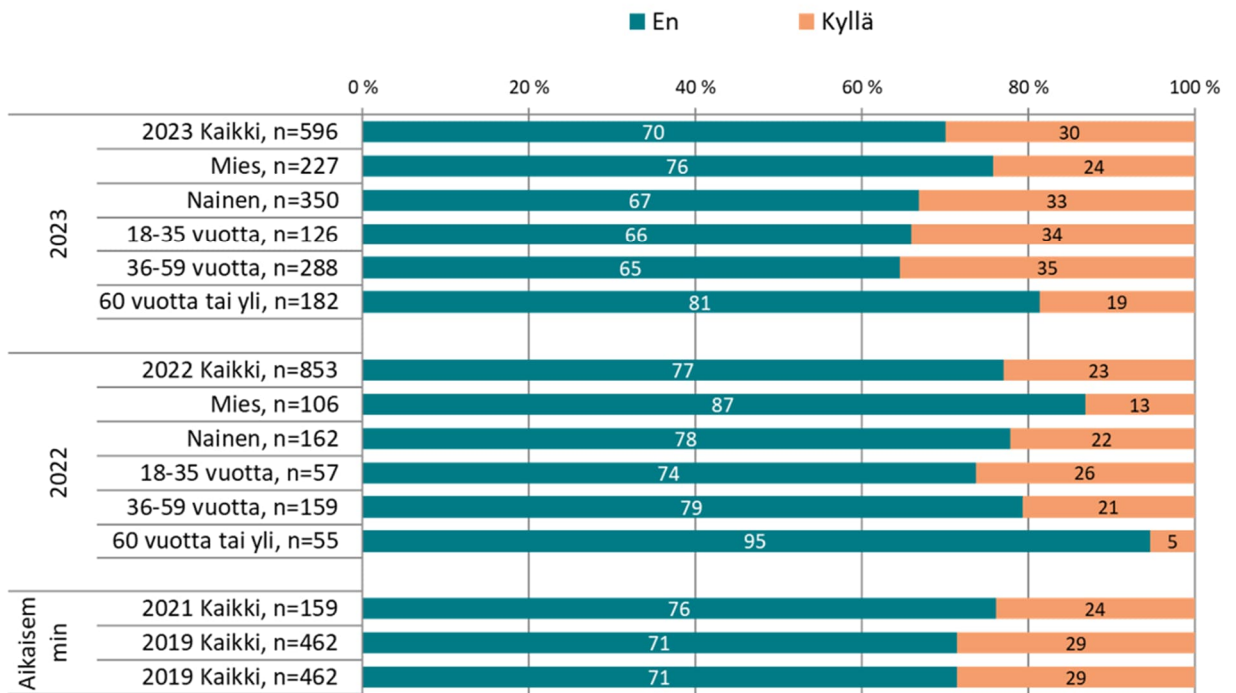
Turvallisuuskyselyn tulokset

Yhdyskuntatekniset palvelut 2023 -tutkimuksen yhteydessä tehdyn turvallisuuskyselyn tulokset osoittavat, että turvallisuuden tunne Porin kaupungissa koetaan monin eri tavoin ja eri paikoissa. Keskustassa ilmeni erityisesti huolta huumeidenkäyttäjistä, humalaisista ja nuorisoujoukoista, jotka saivat asukkaat tuntemaan olonsa epävarmaksi. Lisäksi huono katuvalaistus ja liikenteen vaaratilanteet korostuivat turvallisuuden haasteina.

Asuinalueilla, kuten Pihlavassa ja Itä-Porissa, sekä vapaa-ajan viettopaikoissa, kuten puistoissa ja liikekeskuksissa, koettiin myös turvattomuutta. Esimerkiksi Puuvillassa mainittiin nuorten laumoja ja huumeidenkäyttöä häiritsevinä tekijöinä.

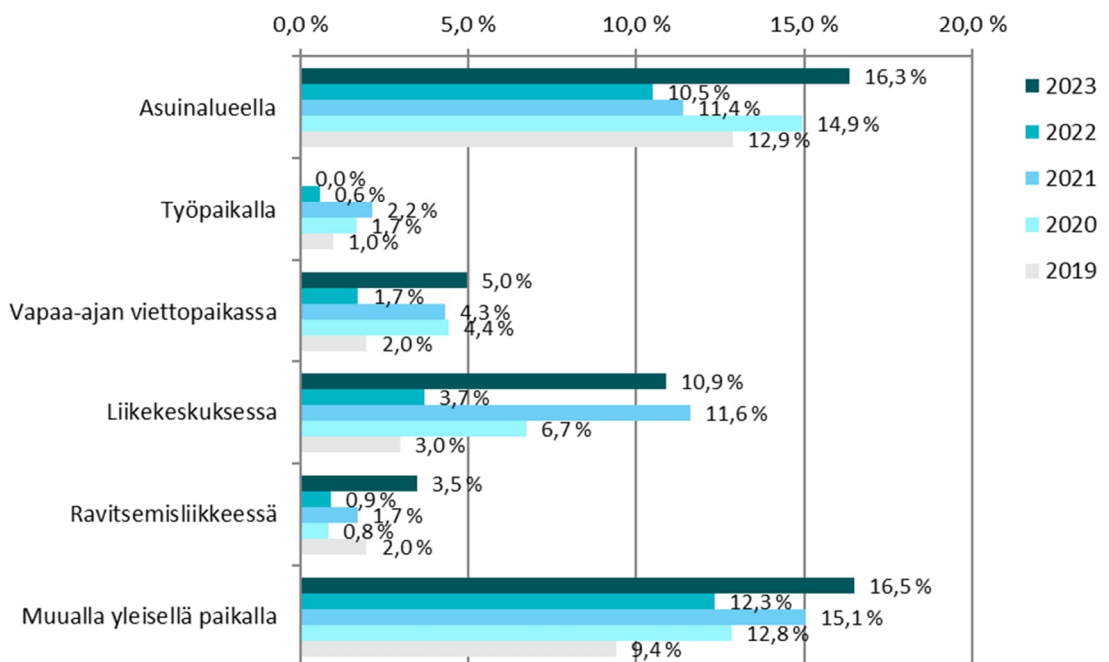
Tutkimuksesta ilmeni myös konkreettisia paikkoja, joissa turvallisuuden tunnetta koetaan erityisen heikoksi, kuten kävelykatu, pääkirjasto, ja kauppakeskus Puuvilla. Näiden paikkojen ympäristössä ja sisällä koettiin huolta humalaisista, narkkareista ja nuorisoujoukoista.

Koetteko Porissa pelkoa yleisillä paikoilla?

Jos koette pelkoa, missä koette sitä eniten?

Pelkoa tuntevien osuus kaikista vastanneista

Yhteenveto kaupungin turvallisuuskyselyn sekä Yhdyskuntatekniset palvelut -kyselyn turvallisuus osion tuloksista ja nykytilanne

Kyselyiden pohjalta nousee selvästi esiin, että teiden kunto ja liikennekulttuuri on osassa kaupunkia erittäin huono. Tämä on aiheuttanut materiaalivahinkoja autoille sekä vaaratilanteita pyöräilijöille ja kävelijöille. Tilanne on suuressa mittakaavassa edellä kuvatun mukainen. Yksittäisenä riskikohteena mainittiin Reposaaressa laiturialue, joka alueena on merkittävä siellä paljon käyvien matkailijoiden sekä paikallisten vuoksi. Korjaavan tekijänä Satamapuiston alueen tiestöä kuntoa on parannettu.

Kaupungin yleinen ilme herätti negatiivista huomiota eli kaupungissa on paljon pieniä asioita, jotka harmittavat kaupunkilaisia. Tällaisia asioita ovat esimerkiksi vinossa olevat liikennemerkkit, toimimattomat katuvalot, roskaiset puistot, epäsiisti ja hoitamattoman näköinen ympäristö. Edellä kuvattuja asioita tuli esille myös kaupungin järjestämissä asukasilloissa.

Turvallisuuden näkökulmasta huumeiden ja muiden päihteiden käyttö keskustassa herättää tunteita. Muutamassa vastauksessa tuotiin esille se, että kaupungin keskustasta pitäisi tehdä turvallisempi, etenkin turvallisuuskyselyssä tämä asia nousi selkeämmin esillä. Viesti on aika selkeä: päihteidenkäyttäjät pitäisi tavalla tai toisella saada pois kävelykadulta ja torilta. Toisaalta Lissun merkitys on koettu hyväksi kauppiaidenkin osalta. Lisäksi muutamissa vastauksissa toivottiin poliisin näkyvämpää läsnäoloa tunnistetuissa häiriöpaikoissa. Keskusta-alueella tapahtuu edelleen eniten häiriöitä.

Kyselyistä nousee esiin seuraavia palautteita: Porin infrastruktuuri, erityisesti teiden kunto, vaatii toimenpiteitä. Edelleen harmittaa aurausten toteutus, vastauksissa on tunnistettu häiriöpaikat ja niihin toivotaan lisää valvontaa. Aukkaat toivovat kevyenliikenteen, esimerkiksi pyöräilykaistojen, ulottamista kauemmaksi keskustasta esimerkiksi Ahlasiin ja Reposaaressa asti. Samoin toivotaan päihteiden käyttöön ja häiriökäyttäytymiseen voimakkaampaa puuttumista sekä enemmän huomiota yleiseen siisteyteen. Näitä asioita on käsitelty eri työryhmissä ja tehty korjaavia toimenpiteitä. Yhtenä esimerkkinä on valmisteltu katujen ja kevyen liikenteen väylien auraus- sekä liukkaudentorjuntatietojen reaaliaikaisen sähköisen karttapalvelun käyttöönottoa.

Positiivista oli se, että vastauksista löytyy myös toteuttamiskelpoisia kehitysideoita. Lisäksi osasta vastauksista paistaa hyvin läpi yhteisöllisyys ja halu tehdä yhdessä, mikä voi olla myös voimavara. Lisäksi asukasilloista saatujen ja muiden palautteiden perusteella toimenpiteitä voidaan kohdentaa aluekohtaisesti.

Turvallisuus poliisin tietoon tulleiden rikosten pohjalta

Poliisin tilastoihin on voinut vaikuttaa se, että koronan takia toimintatapoja oli muutettu terveysturvallisuuden takaamiseksi. Tämä on voinut vaikuttaa rattijuopumus- ja huumeiden vaikutuksen alaisena ajamiseen liittyviin tilastoihin. Lisäksi lainsäädännössä tehdyt uudistukset ovat vaikuttaneet muun muassa seksuaalirikosten tilastointiin.

Porissa tehdyt omaisuusrikokset eli törkeät varkaudet, varkaudet ja näpistyksiset ovat pysyneet tasaisena tarkasteluvuosina (2497/2023; 2491/2022; 2508/2021; 2509/2020). Petoksiin liittyvät rikokset ovat pysyneet myös vuoteen 2023 tasolla (922/2023; 924/2022; 1027/2021; 930/2020).

Pahoinpitelyrikokset ovat nousevalla trendillä vuodesta 2021 lähtien ja kasvua vuodesta 2022 noin 9% (n=56) (703/2023; 647/2022; 549/2021; 569/2020).

Ryöstöt ja kiristykset ovat nousseet noin 40 % (n=19) vuoden 2022 tasosta (69/2023; 50/2022; 36/2021; 130/2020).

Rikosten uhreina (murha, tappo, surma, lapsensurma) menehtyi 9 henkilöä.

Muut seksuaalirikokset (43/2023; 13/2022; 25/2021; 35/2020) ovat vähentyneet, kuten myös lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön liittyvät rikokset (32/2023; 38/2022; 53/2021; 85/2020). Myös raiskaukset tai pakottaminen seksuaaliyhteyteen ovat vähentyneet vuoden aikana (24/2023; 31/2022; 71/2021; 22/2020).

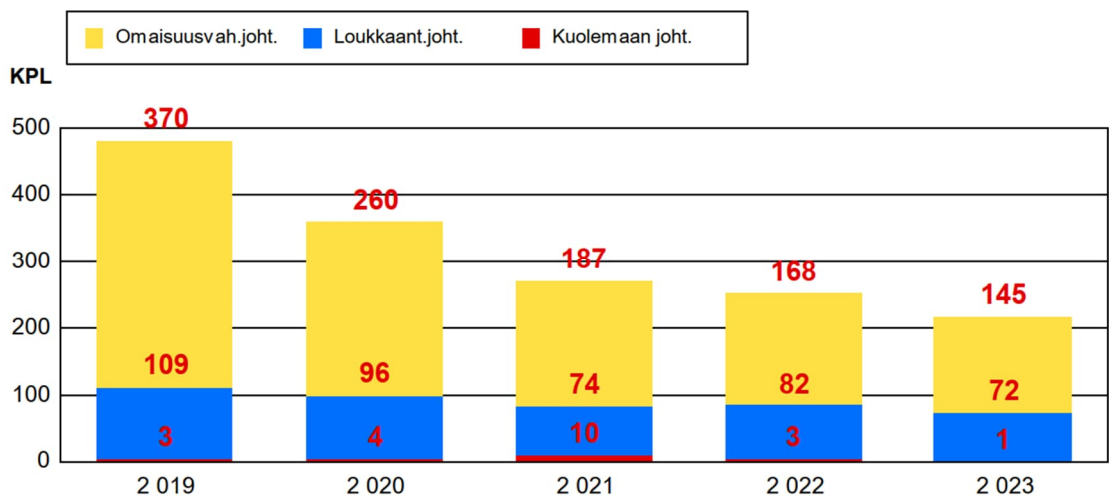
Huumausainerikokset näyttävät nousseen (n = 142) vuodesta 2022. Tämä muutos selittyy osittain uudistetusta tavasta raportoida rikoksia (RL-50). (595/2023; 453/2022; 538/2021; 773/2020).

Liikenneturvallisuuden vaarantaminen jatkaa vähentymistä eli trendi on hieman laskeva (1345/2024; 1440/2022; 1572/2021; 1574/2020).

Törkeät liikenneturvallisuuden vaarantamiset ovat palanneet vuoden 2021 tasolle tarkastelujaksolla (109/2023; 72/2022; 106/2021; 127/2020). Samoin törkeät ja muut rattijuopumukset ovat palanneet 2021 tasolle (353/2023; 311/2022; 359/2021; 428/2020). Rattijuopumuksissa muiden huumaavien aineiden alaisena ajoi 146 kuljettajaa (noin 40 %) ja törkeitä rattijuopumuksia oli 113 (noin 1/3).

Tieliikenneonnettomuudet 2023

Porissa sattui vuoden 2023 aikana 218 poliisin raportoimaa tieliikenneonnettomuutta. Onnettomuuksista 1 johti kuolemaan ja 72 loukkaantumiseen. Onnettomuuksissa kuoli alle 5 ja loukkaantui 89 henkilöä.

Yleisin onnettomuusajankohta ja -paikka

Tilastoja vertaamalla vuosien 2019–2023 välillä, voidaan todeta onnettomuuksien määrällisesti vähentyneen. Erityisesti omaisuusvahinkojen määrä on laskenut. Onnettomuuksia tapahtui eniten marraskuussa (10 %) ja vähiten helmikuussa (6 %). Yleisin tapahtumapäivä oli lauantai (17 %) ja vähiten onnettomuuksia sattui torstaina (9 %).

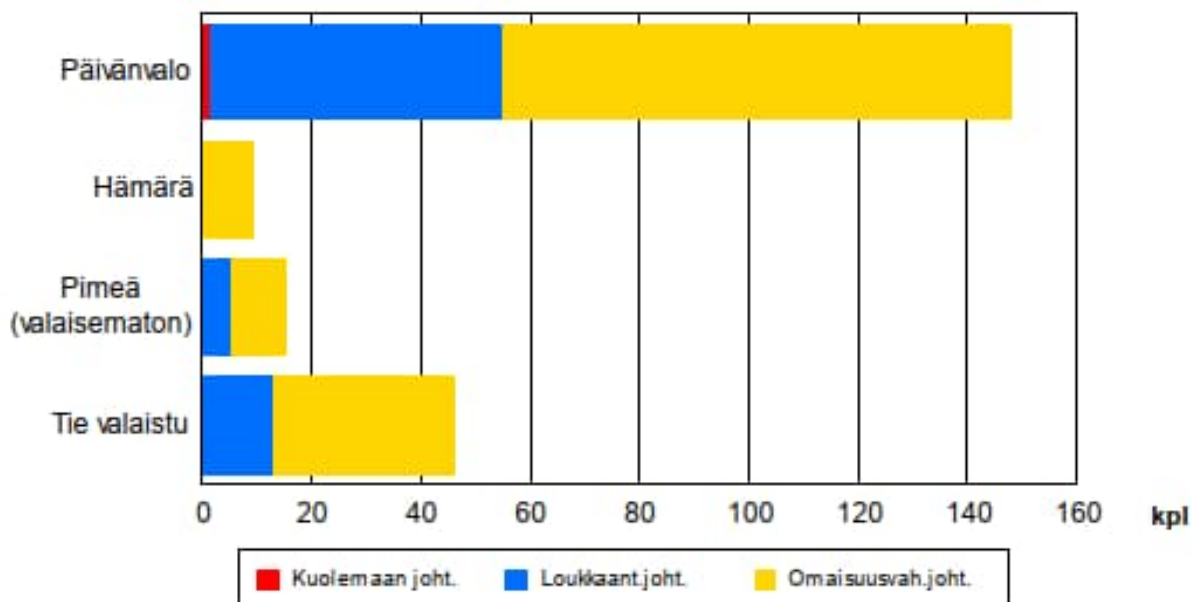
Suurin osa onnettomuuksista (70 %) tapahtui katuverkolla, kun vastaavasti maanteillä tapahtui 28 % onnettomuuksista ja yksityisteillä tai muilla liikennealueilla 2 %. Taajamassa onnettomuuksista tapahtui 68 %. Kaikista jalankulkija / polkupyörä / mopo -onnettomuuksista tapahtui maanteillä 9 % ja katuverkolla 88 %. Henkilövahinkoon johtaneista jalankulkija / polkupyörä / mopo -onnettomuuksista tapahtui maanteillä 7 % ja katuverkolla 90 %.

Yleisin onnettomuusluokka

Katuverkolla tapahtuneista onnettomuuksista yleisimmät luokat olivat risteämisonnettomuus (20 %) ja yksittäisonnettomuus (16 %). Jalankulkija / polkupyörä / mopo -onnettomuuksia oli 19 % kaikista katuverkolla tapahtuneista onnettomuuksista. Katuverkolla henkilövahinkoon johtaneista onnettomuuksista 53 % oli jalankulkija / polkupyörä / -mopo onnettomuuksia.

Yleisimmät onnettomuuden olosuhteet

Onnettomuudet tapahtuivat useimmiten hyvissä olosuhteissa päivänvalolla. Yleisin onnettomuustapahtuman hetkinen sää oli kirkas tai pilvipoutainen (84 %). Tienpinta oli paljas ja kuiva 46 % (100 kpl) sekä paljas ja märkä tai urissa vettä 13 % (28 kpl) onnettomuuksista. Lumisella, sohjoisella tai jäisellä tiellä tai ajourien ollessa paljaana tapahtui 34 % (75 kpl) onnettomuuksista.

2. Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Porin kaupungin kotouttamisohjelma 2023 -2027, kaupunginvaltuusto 22.5.2023,
https://cms.pori.fi/uploads/sites/2/2023/08/kotouttamisohjelma_2023_v2.pdf

Yhdistysyhteistyöohjelma, kaupunginhallitus 18.12.2023, <https://www.pori.fi/kaupunki-ja-hallinto/talous-ja-strategia/avustukset/yhdistysyhteisty/>

Nuorisopalvelujen perussuunnitelma NUPS, vapaa-ajanlautakunta 07.11.2023,
https://cms.pori.fi/uploads/sites/2/2023/11/nups-pori-taitto_valmis_jaettava.pdf